

USTAWA
z dnia 13 czerwca 2003 r.

o cudzoziemcach¹⁾

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Opracowano na
podstawie tj. Dz. U.
z 2011 r. Nr 264,
poz. 1573.

Art. 1.

Ustawa określa zasady i warunki wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tryb postępowania oraz organy właściwe w tych sprawach.

Art. 2.

Cudzoziemcem jest każdy, kto nie posiada obywatelstwa polskiego.

Art. 3.

Ustawy nie stosuje się do:

- 1) szefów i członków personelu misji dyplomatycznych, kierowników urzędów konsularnych i członków personelu konsularnego państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, pod warunkiem wzajemności i posiadania przez te osoby dokumentów potwierdzających pełnienie przez nie funkcji, uprawniających do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem art. 13 ust. 1, art. 21a, art. 25, art. 26, art. 28, art. 29, art. 33, art. 34, art. 35 ust. 3 i 4, art. 38 ust. 1, art. 40, art. 46–48, art. 48a, art. 48b ust. 1 pkt 4 i art. 48c–48h;
- 2) obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członków ich rodzin, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają, z wyjątkiem:

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2001/51/WE z dnia 28 czerwca 2001 r. uzupełniającej postanowienia art. 26 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. (Dz. Urz. WE L 187 z 10.07.2001).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

- a) art. 12a, art. 16–20, art. 93, art. 94, art. 96–96c, art. 100, rozdziałów 9 i 10, art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. g oraz pkt 2 i 4, art. 125 ust. 1 pkt 2 w zakresie dotyczącym art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. g, art. 126 ust. 1 pkt 4 i 7 oraz ust. 2, art. 127, art. 128 ust. 2 i art. 131–134, które mają zastosowanie do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członków ich rodzin, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają,
- b) art. 4 pkt 5–5d, art. 16–20, art. 25, art. 26 ust. 1 pkt 18, art. 31, art. 32 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 lit. a i d oraz ust. 7, art. 33, art. 34, art. 38–40, art. 46–48, art. 48d, art. 48e, art. 48g, art. 48h, art. 84a, rozdziału 8a, art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. a, art. 125 ust. 1 pkt 1, art. 126 ust. 1 pkt 1 lit. a i art. 134a, które mają zastosowanie do członków rodzin obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają, niebędących obywatelami tych państw;
- 3) cudzoziemców ubiegających się o ochronę oraz objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1472, z późn. zm.²⁾), w zakresie w niej uregulowanym;
- 4) cudzoziemców polskiego pochodzenia i członków najbliższej rodziny repatrianta, w zakresie uregulowanym w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532, z późn. zm.³⁾).

Art. 4.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) dokument podróży – dokument uznany przez właściwy organ Rzeczypospolitej Polskiej, uprawniający do przekroczenia granicy, wydany cudzoziemcowi przez organ państwa obcego, organ polski lub organizację międzynarodową albo podmiot upoważniony przez organ państwa obcego lub obcą władzę o charakterze państwowym;
- 2) granica – granicę państwową Rzeczypospolitej Polskiej w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z 2010 r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011 r. Nr 50, poz. 255);
- 3) przewoźnik – osobę fizyczną lub prawną zajmującą się zarobkowo przewozem osób drogą powietrzną, morską lub lądową;
- 4) strefa tranzytowa lotniska międzynarodowego – teren lotniska międzynarodowego położonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, rozciągający się między pokładem statku powietrznego a stanowiskiem kontroli granicznej, który obejmuje płytę oraz pomieszczenia lotniska;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 531 oraz z 2011 r. Nr 73, poz. 390, Nr 131, poz. 764, Nr 149, poz. 887 i Nr 191, poz. 1133.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 94, poz. 788, z 2006 r. Nr 249, poz. 1828, z 2007 r. Nr 120, poz. 818 oraz z 2008 r. Nr 70, poz. 416 i Nr 216, poz. 1367.

- 5) wiza – zezwolenie wydane cudzoziemcowi przez organ polski lub organ, którego właściwość w tej sprawie wynika z postanowień umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską lub organ państwa obszaru Schengen, uprawniające go do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen, przejazdu przez to terytorium i pobytu na nim w czasie, w celu i na warunkach w nim określonych oraz na warunkach określonych w Konwencji Wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r. do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. Urz. UE L 239 z 22.09.2000, str. 19, z późn. zm.), zwanej dalej „Konwencją Wykonawczą Schengen”;
- 5a) wiza Schengen – wiza, o której mowa w art. 2 pkt 2–5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, str. 1), zwanego dalej „Wspólnotowym Kodeksem Wizowym”;
- 5b) wiza krajowa – wiza, o której mowa w art. 18 Konwencji Wykonawczej Schengen, wydana przez organ polski;
- 5c) centralny organ wizowy – organ odpowiedzialny za opiniowanie wniosków o wydaie wizy Schengen, o którym mowa w art. 22 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, oraz właściwy do otrzymywania informacji, o których mowa w art. 31 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego;
- 5d) państwa obszaru Schengen – państwa, które w pełni stosują dorobek Schengen;
- 6) zezwolenie na pracę – zezwolenie na pracę wydawane na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.⁴⁾);
- 7) zgoda na pobyt tolerowany – zgodę na pobyt tolerowany w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 8) badania naukowe – badania naukowe i prace rozwojowe w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 oraz z 2011 r. Nr 84, poz. 455 i Nr 185, poz. 1092);
- 9) naukowiec – cudzoziemca posiadającego co najmniej tytuł zawodowy odpowiadający w Rzeczypospolitej Polskiej tytułowi zawodowemu magistra lub równorzędnemu, umożliwiający co najmniej dostęp do studiów doktorskich;
- 10) placówka naukowa:
- a) uczelnię lub jednostkę naukową, o której mowa w art. 2 pkt 9 lit. b–e ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki,

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 i 1726 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1206 i 1211.

- b) jednostkę organizacyjną, prowadzącą w sposób ciągły badania naukowe, posiadającą siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków, w tym centrum badawczo-rozwojowe, o którym mowa w *ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej*⁵⁾ (Dz. U. Nr 179, poz. 1484 oraz z 2006 r. Nr 107, poz. 723);
- 11) mały ruch graniczny – wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do których stosuje się rozporządzenie (WE) nr 1931/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. ustanawiające przepisy dotyczące małego ruchu granicznego na zewnętrznych granicach lądowych państw członkowskich i zmieniające postanowienia Konwencji z Schengen (Dz. Urz. UE L 29 z 03.02.2007, str. 3), zwane dalej „rozporządzeniem nr 1931/2006”;
- 12) ochrona czasowa – ochronę czasową w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 13) ochrona uzupełniająca – ochronę uzupełniającą w rozumieniu ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5.

Cudzoziemca będącego obywatelem dwóch lub więcej państw traktuje się jako obywatela tego państwa, którego dokument podróży stanowił podstawę wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 6.

W sprawach należących do właściwości wojewody, w których wojewoda jest organem właściwym do rozpatrzenia odwołania w sprawach uregulowanych w ustawie lub organem wyższego stopnia jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, nie stosuje się art. 20 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 7.

1. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.
2. Do postępowań w sprawach uregulowanych w ustawie, a należących do właściwości konsułów, stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z późn. zm.⁷⁾), o ile ustawa nie stanowi inaczej.

⁵⁾ Utraciła moc.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 230 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 92, poz. 529, Nr 163, poz. 981 i Nr 185, poz. 1092.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 180, poz. 2180 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 531 i Nr 167, poz. 1131.

Art. 8.

1. Organ wydający decyzję lub postanowienie w postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów ustawy może odstąpić od uzasadnienia, w całości lub w części, jeżeli wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Nie można odstąpić od uzasadnienia w części dotyczącej stwierdzenia przesłanki polskiego pochodzenia cudzoziemca.

Art. 9.

Jeżeli terytorialny zasięg działania oddziałów Straży Granicznej nie obejmuje części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zadania określone w art. 8, 62 ust. 5 i 7 i art. 71b ust. 4 i 6 wykonuje na tej części terytorium Komendant Główny Straży Granicznej.

Art. 10.

1. Organy prowadzące postępowania w sprawach o wydanie lub przedłużenie wizy, udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zwanego dalej „zezwoleniem na pobyt rezydenta długoterminowego WE”, oraz o wydalenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pouczają cudzoziemca w języku dla niego zrozumiałym o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach.
2. W przypadku gdy postępowanie w sprawie wydalenia z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wszczyna się na wniosek organu, który zatrzymał cudzoziemca, pouczenia dokonuje organ, który wystąpił z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu.

Art. 11.

1. Wnioski w sprawach uregulowanych w ustawie sporządza się w języku polskim.
2. Wniosek o wydanie wizy przez konsula może być sporządzony w języku obcym, wskazanym przez konsula.
3. Dokumenty sporządzone w języku obcym, służące za dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, powinny być składane wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.
4. W protokołach przesłuchania cudzoziemców składających wnioski w sprawach uregulowanych w ustawie podaje się imię i nazwisko tłumacza.

Art. 11a.

1. W sprawach uregulowanych w ustawie pisma doręcza się osobom fizycznym pod wskazanym przez nie adresem lub w każdym miejscu, gdzie zostanie się adresata.
2. Pisma mogą również być doręczane w miejscu pracy adresata osobie upoważnionej przez pracodawcę do odbioru korespondencji.
3. Cudzoziemcom pozbawionym wolności pisma doręcza się za pośrednictwem administracji zakładu, w którym przebywają.
4. W razie wyjazdu za granicę strona jest obowiązana do ustanowienia pełnomocnika do spraw doręczeń w kraju i powiadomienia o tym organu prowadzącego postępowanie w sprawie.

5. W razie niedopełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 4, pismo uważa się za doręczone pod dotychczasowym adresem.

Art. 11b.

Strona, ustanawiając pełnomocników, wyznacza jednego z nich jako właściwego do spraw doręczeń i powiadania o tym organ prowadzący postępowanie w sprawie.

Art. 11c.

1. W toku postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy funkcjonariusze Straży Granicznej mogą wykonywać czynności polegające na:
 - 1) przeprowadzaniu wywiadu środowiskowego;
 - 2) ustalaniu miejsca pobytu małżonka lub innego członka rodziny cudzoziemca, a także osoby, z którą cudzoziemca łączy więzi o charakterze rodzinnym.
2. Jeżeli w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, nie potwierdzono informacji podanych przez cudzoziemca lub zgromadzone informacje okazały się sprzeczne albo nasuwają wątpliwości odnośnie ich prawdziwości funkcjonariusze Straży Granicznej mogą dokonać sprawdzenia lokalu we wskazanym przez cudzoziemca miejscu jego pobytu.
3. Funkcjonariusze Straży Granicznej dokonujący sprawdzenia lokalu, o którym mowa w ust. 2, mają prawo:
 - 1) wejścia do lokalu,
 - 2) żądania okazania rzeczy i przedmiotów należących do cudzoziemca,
 - 3) żądania udzielenia wyjaśnień– w celu potwierdzenia pobytu cudzoziemca w sprawdzanym lokalu.
4. Podczas przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 3, powinien być obecny cudzoziemiec lub osoba trzecia, jeżeli lokal znajduje się w jej posiadaniu, albo inny dorosły domownik. Czynności te nie mogą być podejmowane i przeprowadzane w porze nocnej.
5. Czynności, o których mowa w ust. 3, funkcjonariusze Straży Granicznej przeprowadzają za zgodą cudzoziemca.
6. W przypadku gdy cudzoziemiec nie wyrazi zgody na dokonanie sprawdzenia lokalu albo utrudnia lub uniemożliwia przeprowadzenie czynności, o których mowa w ust. 3, uznaje się, że informacje o faktycznym miejscu pobytu cudzoziemca nie zostały potwierdzone.
7. Jeżeli dokonanie sprawdzenia lokalu nie jest możliwe z przyczyn niezależnych od cudzoziemca, funkcjonariusze Straży Granicznej informują o tym fakcie organ prowadzący postępowanie oraz przekazują mu informacje zgromadzone w toku czynności, o których mowa w ust. 1.
8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) sposób i tryb przeprowadzania wywiadu środowiskowego, zakres wywiadu oraz miejsce i czas jego przeprowadzania, a także formę sprawozdania z przeprowadzonego wywiadu, uwzględniając konieczność zebrania informacji niezbędnych do postępowań prowadzonych na podstawie ustawy;
 - 2) tryb sprawdzania lokalu, o którym mowa w ust. 2, dokumenty upoważniające do przeprowadzenia sprawdzenia, a także sposób dokumentowania tych czynności, uwzględniając konieczność właściwej organizacji przeprowadzania sprawdzenia lokalu, w tym zawiadomienia cudzoziemca, oraz uży-

skania przez Straż Graniczną informacji o faktycznym miejscu i okolicznościach pobytu cudzoziemca.

Art. 12.

1. W postępowaniach oraz rejestrach prowadzonych na podstawie ustawy mogą być przetwarzane następujące dane cudzoziemca:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) nazwisko poprzednie;
 - 3) nazwisko rodowe;
 - 4) płeć;
 - 5) imię ojca;
 - 6) imię i nazwisko rodowe matki;
 - 7) data urodzenia lub wiek;
 - 8) miejsce i kraj urodzenia;
 - 9) rysopis:
 - a) wzrost w centymetrach,
 - b) kolor oczu,
 - c) znaki szczególne;
 - 10) odciski linii papilarnych;
 - 11) obywatelstwo;
 - 12) narodowość;
 - 13) stan cywilny;
 - 14) wykształcenie;
 - 15) zawód wykonywany;
 - 16) miejsce pracy;
 - 17) miejsce zamieszkania lub pobytu;
 - 18) informacje o karalności, o prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach karnych i postępowaniach w sprawach o wykroczenia oraz o wydanych w stosunku do niego orzeczeniach w postępowaniu sądowym lub administracyjnym;
 - 19) stosunek do służby wojskowej;
 - 20) informacje o podróżach i pobytach zagranicznych w okresie ostatnich 5 lat;
 - 21) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL);
 - 22) wizerunek twarzy.
2. W postępowaniu w sprawie o wydanie lub przedłużenie wizy, o odmowę wjazdu oraz w postępowaniu o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oprócz danych, o których mowa w ust. 1, mogą być również przetwarzane dane dotyczące stanu zdrowia cudzoziemca.

Art. 12a.

Odciski linii papilarnych pobiera się w przypadkach, o których mowa w ustawie, od cudzoziemca, który ukończył 14 lat.

Rozdział 2

Przekraczanie granicy

Art. 13.

1. Cudzoziemiec może przekroczyć granicę i przebywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli posiada:
 - 1) ważny dokument podróży;
 - 2) ważną wizę lub inny ważny dokument uprawniający do wjazdu i pobytu na tym terytorium, jeżeli są wymagane;
 - 3) zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane w przypadku przejazdu tranzytem.
- 1a. Warunki przekroczenia granicy przez cudzoziemców uczniów szkół pochodzących z państw trzecich uczestniczących w wycieczkach szkolnych z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz warunki pobytu tych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określają przepisy Unii Europejskiej.⁸⁾
2. Przekroczenie granicy przez cudzoziemca może być uzależnione od uiszczenia przez niego opłaty związanej z wjazdem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wymaga tego zachowanie zasady wzajemności w stosunkach z innymi państwami.
3. Opłata, o której mowa w ust. 2, stanowi dochód budżetu państwa.
4. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, listę państw, których obywatele są obowiązani uiścić opłatę, o której mowa w ust. 2, wysokość tej opłaty oraz organy właściwe do jej pobrania lub kontroli jej uiszczenia.
5. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 4, należy uwzględnić wysokość opłat za przekroczenie granicy państwowej, stosowanych wobec obywateli polskich w państwach, których obywatele będą obowiązani do uiszczenia opłaty. Przy wyznaczaniu właściwych organów bierze się pod uwagę względy organizacyjno-porządkowe na granicy oraz to, czy wobec obywateli państw objętych rozporządzeniem istnieje obowiązek wizowy lub czy mają oni możliwość uiszczenia opłaty przed przekroczeniem granicy.

Art. 13a.

1. Cudzoziemcy będący członkami załóg statków morskich przyplływających do polskich portów morskich, przekraczający granicę w celu zejścia na ląd i pobytu w granicach miasta portowego, posiadający ważny dokument podróży oraz przepustkę wydaną przez komendanta placówki Straży Granicznej, są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz.
2. Przepustkę wydaje, odmawia jej wydania lub unieważnia komendant placówki Straży Granicznej.

⁸⁾ Przepisy określone w decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K. 3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. WE L 327 z 19.12.1994).

3. Przepustkę wydaje się cudzoziemcowi na wniosek złożony przez armatora lub kapitana statku morskiego albo upoważnionego agenta występującego w jego imieniu.
4. Do wniosku o wydanie przepustki dołącza się listę członków załogi statku morskiego zawierającą informacje określone w załączniku do Konwencji o ułatwieniu międzynarodowego obrotu morskiego, sporządzonej w Londynie dnia 9 kwietnia 1965 r. (Dz. U. z 1969 r. Nr 30, poz. 236, z 1972 r. Nr 27, poz. 199 oraz z 2003 r. Nr 131, poz. 1200).
5. W przepustce zamieszcza się:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko członka załogi statku morskiego;
 - 2) nazwę i numer dokumentu podróży, którym legitymuje się członek załogi statku morskiego;
 - 3) nazwę statku morskiego;
 - 4) nazwę portu (stoczni, przystani);
 - 5) datę wystawienia przepustki oraz okres jej ważności;
 - 6) odcisk stempla kontrolerskiego i podpis wystawiającego przepustkę;
 - 7) informację, że przepustka jest ważna tylko z dokumentem podróży i upoważnia jej posiadacza do przebywania w obrębie miasta portowego.
6. Przepustkę wydaje się na okres postoju statku morskiego w porcie wskazanym we wniosku o wydanie przepustki. Przepustka jest wydawana na okres nie dłuższy niż 15 dni.
7. W przypadku nieprzewidzianego przedłużenia się okresu postoju statku morskiego komendant placówki Straży Granicznej może, na wniosek armatora lub kapitana statku morskiego albo upoważnionego agenta występującego w jego imieniu, przedłużyć ważność przepustki na okres wskazany we wniosku o przedłużenie przepustki, nie dłuższy niż 15 dni.
8. Odmawia się wydania przepustki, jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 7–11.
9. Przepustkę unieważnia się:
 - 1) w przypadku zatrzymania cudzoziemca poza granicami miasta portowego lub po upływie okresu, na który przepustka została wydana, lub
 - 2) gdy zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 7–11.
10. Do odmowy wydania przepustki i jej unieważnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 23.
11. Wydanie, przedłużenie oraz unieważnienie przepustki rejestruje się w ewidencji prowadzonej przez komendanta placówki Straży Granicznej.
12. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o wydanie lub przedłużenie przepustki oraz wzór przepustki, uwzględniając dane, o których mowa w ust. 5.

Art. 14.

1. Cudzoziemiec może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po przekroczeniu granicy nieumyślnie i niezgodnie z przepisami.
2. Organ, który zatrzymał cudzoziemca w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, pobiera od niego odciski linii papilarnych, chyba że cudzoziemiec został niezwłocznie doprowadzony do granicy.

3. Odciski linii papilarnych od cudzoziemca, o którym mowa w ust. 2, pobiera się za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

Art. 15.

1. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinien:
 - 1) uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu;
 - 2) posiadać oraz okazać na żądanie funkcjonariusza Straży Granicznej:
 - a) dokument potwierdzający posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością powrotu z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku – w przypadku wjazdu na podstawie wizy krajowej,
 - b) wystarczające środki utrzymania na czas trwania planowanego pobytu oraz na powrót do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo dokument potwierdzający możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem,
 - c) zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane w przypadku przejazdu tranzytem.
2. Obowiązek okazania środków utrzymania lub dokumentów potwierdzających możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem nie dotyczy cudzoziemców przekraczających granicę:
 - 1) na podstawie:
 - a) umów międzynarodowych, które przewidują zwolnienie cudzoziemca z obowiązku posiadania tych środków albo obowiązek pokrycia kosztów jego pobytu przez polskie organy państwowe lub instytucje publiczne,
 - b) wizy w celu repatriacji,
 - c) wizy Schengen lub wizy krajowej, w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 5–7,
 - d) wizy w celu korzystania z ochrony czasowej,
 - e) wizy w celu udziału w postępowaniu w sprawie o udzielenie azylu,
 - f) karty pobytu,
 - g) wizy w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka;
 - 2) w związku z niesieniem pomocy charytatywnej;
 - 3) w związku z uczestniczeniem w akcji ratunkowej.

- 2a. Wymóg dotyczący posiadania ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. a, można uznać za spełniony, w przypadku gdy cudzoziemiec posiada odpowiednie ubezpieczenie w związku ze swoją sytuacją zawodową.
3. Kontrola dokumentów potwierdzających cel i warunki planowanego pobytu, środków utrzymania lub dokumentów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, dokonuje funkcjonariusz Straży Granicznej podczas przekraczania przez cudzoziemca granicy.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość środków utrzymania, które powinien posiadać cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na czas trwania planowanego pobytu na tym terytorium oraz na powrót do państwa pochodzenia lub na tranzyt, dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem oraz cel i czas trwania planowanego pobytu, jeżeli ze względu na cel lub czas trwania planowanego pobytu następuje zróżnicowanie wysokości środków.
5. Określona w rozporządzeniu wysokość środków utrzymania może być zróżnicowana w zależności od celu lub czasu trwania planowanego pobytu i powinna zapewniać możliwość pokrycia przez cudzoziemca kosztów zakwaterowania, wyżywienia, tranzytu i powrotu do państwa pochodzenia. Rodzaj dokumentów określonych w rozporządzeniu powinien zapewniać możliwość potwierdzenia posiadania przez cudzoziemca środków utrzymania w wymaganej wysokości.

Art. 15a. (uchylony).

Art. 16.

1. Cudzoziemiec może przedstawić jako dokument potwierdzający posiadanie wystarczających środków utrzymania na czas trwania planowanego pobytu oraz na powrót do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, zaproszenie, które mogą wystawić:
 - 1) obywatel polski zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członek jego rodziny, zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na tym terytorium,
 - 2) cudzoziemiec przebywający bezpośrednio przed wystawieniem zaproszenia legalnie i nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub posiadający zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE,
 - 3) osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – zwani dalej „zapraszającymi”.
- 1a. Do ustalenia, że pobyt cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest nieprzerwany, stosuje się przepis art. 64 ust. 4.
2. W zaproszeniu zamieszcza się:
 - 1) dane zapraszającego:

- a) imię (imiona), nazwisko, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, adres zamieszkania, numer telefonu, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości lub
- b) firmę albo nazwę, numer REGON, adres siedziby i numer telefonu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- 2) imię (imiona), nazwisko, datę i miejsce urodzenia, płeć, obywatelstwo, adres zamieszkania, serię i numer dokumentu podróży zapraszanego cudzoziemca oraz stopień pokrewieństwa z zapraszającym;
- 3) imię (imiona), nazwisko, datę urodzenia i płeć małżonka oraz dzieci zapraszanego cudzoziemca, o ile są zapraszani;
- 4) zobowiązanie się zapraszającego do pokrycia kosztów związanych z pobytem cudzoziemca, w tym kosztu zakwaterowania i ewentualnego leczenia, kosztu powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub kosztu tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz kosztów wydalenia z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4a) adres miejsca zakwaterowania zapraszanego cudzoziemca;
- 5) określenie czasu, na który zapraszający zaprasza cudzoziemca;
- 5a) określenie celu pobytu zapraszanego cudzoziemca;
- 6) nazwę organu, który dokonał wpisu zaproszenia do ewidencji zaproszeń;
- 7) datę i numer wpisu zaproszenia do ewidencji zaproszeń;
- 8) podpis zapraszającego.

Art. 17.

1. Zaproszenie uzyskuje ważność z chwilą wpisania go, na wniosek zapraszającego, do ewidencji zaproszeń i jest ważne przez okres roku.
2. Zapraszający ubiegający się o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń składa:
 - 1) wypełniony formularz wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń;
 - 2) dokument potwierdzający możliwość pokrycia kosztów związanych z pobytem cudzoziemca, w tym kosztu zakwaterowania i ewentualnego leczenia, pokrycia kosztu powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub kosztu tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz kosztów wydalenia z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu mieszkalnego, jeżeli jako miejsce zakwaterowania zapraszanego cudzoziemca został wskazany lokal mieszkalny zapraszającego lub dokument potwierdzający możliwość zapewnienia cudzoziemcowi zakwaterowania w innym miejscu.
3. Decyzję o odmowie wpisania lub o unieważnieniu wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń wydaje się, jeżeli:
 - 1) dane zapraszanego cudzoziemca znajdują się w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, a także gdy wjazd lub pobyt tego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może spowodować zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej;

- 2) sytuacja finansowa zapraszającego, a w przypadku osoby fizycznej także warunki mieszkaniowe, wskazują, że nie będzie on w stanie zadośćuczynić obowiązkom przyjętym na siebie w zaproszeniu;
 - 3) zapraszający nie wykonał zobowiązań wynikających z uprzednio wystawionego zaproszenia;
 - 4) zapraszający nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 16 ust. 1;
 - 5) w postępowaniu o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń zapraszający:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje,
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używał.
- 3a. Decyzję o unieważnieniu wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń można wydać także na wniosek zapraszającego złożony co najmniej 7 dni przed rozpoczęciem okresu, na który cudzoziemiec został zaproszony.
4. Unieważnienie wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń powoduje utratę jego ważności.

Art. 18.

Wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę zapraszającego wpisuje zaproszenie do ewidencji zaproszeń lub wydaje decyzję o odmowie wpisania albo o unieważnieniu zaproszenia.

Art. 19.

W przypadku gdy zapraszający nie wykonał zobowiązań wynikających z wystawionego zaproszenia, Skarb Państwa lub inne podmioty mogą dochodzić od zapraszającego, w postępowaniu przed sądem, zwrotu kosztów poniesionych w związku z pobytom cudzoziemca i opuszczeniem przez niego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wynikających z wykonywania przez te podmioty obowiązków określonych ustawami, do pokrycia których zobowiązany był zapraszający.

Art. 20.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory:
 - 1) zaproszenia,
 - 2) formularza wniosku o wpisanie zaproszenia do ewidencji zaproszeń – uwzględniając dane, o których mowa w art. 16 ust. 2.
2. Wzór formularza wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, powinien uwzględniać także nazwiska poprzednie zapraszanego cudzoziemca, dane dotyczące sytuacji finansowej zapraszającego i warunków zakwaterowania cudzoziemca.
3. W przypadku zmiany wzoru zaproszenia w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, można określić termin ważności zaproszeń wydanych na blankietach dotychczasowego wzoru oraz termin, do którego mogą być stosowane blankiety dotychczasowego wzoru.

Art. 21.

1. Cudzoziemcowi odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:

- 1) nie posiada ważnych dokumentów lub wizy, o których mowa w art. 13 ust. 1;
- 2) nie uiścił opłaty, do której uiszczenia był obowiązany na podstawie art. 13 ust. 2;
- 3) nie posiada dokumentu potwierdzającego posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością powrotu z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku;
- 4) wykorzystał dopuszczalny czas pobytu na terytorium państw obszaru Schengen przez 3 miesiące w okresie 6 miesięcy liczonych od dnia pierwszego wjazdu, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej;
- 5) nie przedstawił dokumentów wystarczających do potwierdzenia celu i warunków planowanego pobytu;
- 6) nie posiada wystarczających środków utrzymania w odniesieniu do długości i celu planowanego pobytu lub środków na powrót do państwa pochodzenia lub tranzyt albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem;
- 7) posiada podrobiony lub przerobiony dokument podróży, wizę lub inny dokument uprawniający do wjazdu i pobytu;
- 8) dane cudzoziemca znajdują się w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
- 9) dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen, o którym mowa w art. 92 Konwencji Wykonawczej Schengen, do celów odmowy wjazdu;
- 10) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego;
- 11) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa, ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunków międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca, który:

- 1) posiada zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielone na podstawie art. 53a ust. 2;
- 2) posiada wizę Schengen upoważniającą tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26.

3. Przepisów ust. 1 pkt 1–7 i pkt 9–11 nie stosuje się do cudzoziemca przejeżdżającego przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tranzytem w przypadkach, o których mowa w art. 5 ust. 4 lit. a rozporządzenia (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającego wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (Dz. Urz. UE L 105 z 13.04.2006, str. 1), zwany dalej „kodeksem granicznym Schengen”.
4. Przepisów ust. 1 pkt 2 i 3 nie stosuje się do cudzoziemca wjeżdżającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 3 miesięcy.
5. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lub 9, nie mogą stanowić wyłącznej podstawy odmowy wjazdu cudzoziemcowi, który posiada wizę krajową lub wizę Schengen upoważniającą tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 3 lub 4, nie mogą stanowić wyłącznej podstawy odmowy wjazdu cudzoziemcowi podróżującemu do innego państwa obszaru Schengen, które wydało mu wizę krajową.
7. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wykaz chorób mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, których rozpoznanie lub podejrzenie wystąpienia może stanowić podstawę odmowy wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) kryteria pozwalające rozpoznać lub podejrzewać wystąpienie chorób mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, o których mowa w pkt 1 – uwzględniając tylko choroby epidemiczne określone przez Światową Organizację Zdrowia oraz inne choroby wysoce zakaźne i szczególnie niebezpieczne, które podlegają zwalczaniu u obywateli polskich na podstawie przepisów *ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach*⁹⁾ (Dz. U. Nr 126, poz. 1384, z późn. zm.¹⁰⁾), oraz mając na celu zapewnienie humanitarnego traktowania cudzoziemców i zapobieżenie zagrożeniu dla zdrowia publicznego w obszarze przejścia granicznego.

Art. 21a.

1. Cudzoziemcowi, który nie spełnia warunków dotyczących wjazdu określonych w ustawie lub w art. 5 kodeksu granicznego Schengen, komendant placówki Straży Granicznej, po uzyskaniu zgody Komendanta Głównego Straży Granicznej, może zezwolić na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres pobytu nie dłuższy niż 15 dni, jeżeli wymagają tego względy humanitarne, interes Rzeczypospolitej Polskiej lub zobowiązania międzynarodowe. Do wydania zezwolenia i samego zezwolenia nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz nie przysługuje skarga do sądu administracyjnego.
2. O wydaniu zezwolenia Komendant Główny Straży Granicznej informuje Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, a jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, również właściwy organ innego państwa obszaru Schengen, które dokonało wpisu.

⁹⁾ Obecnie: ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z 2009 r. Nr 76, poz. 641 oraz z 2010 r. Nr 107, poz. 679 i Nr 257, poz. 1723).

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391 i Nr 199, poz. 1938, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808 i Nr 210, poz. 2135 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600.

Art. 22. (uchylony).**Art. 23.**

1. Decyzje o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje komendant placówki Straży Granicznej.
2. Od decyzji komendanta placówki Straży Granicznej przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
3. Decyzjom, o których mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
4. Komendant placówki Straży Granicznej odnotowuje wydanie decyzji, o których mowa w ust. 1, w dokumencie podróży cudzoziemca.
5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób odnotowywania w dokumencie podróży cudzoziemca wydania decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Sposób odnotowywania powinien zapewniać możliwość ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży cudzoziemca, czy i w jakim dniu decyzja taka została wydana.

Art. 24.

1. Postępowanie prowadzone przez organy Straży Granicznej przed wydaniem decyzji, o których mowa w art. 23 ust. 1, ogranicza się do:
 - 1) przesłuchania cudzoziemca;
 - 2) kontroli dokumentów posiadanych przez cudzoziemca;
 - 3) przesłuchania osób wskazanych przez cudzoziemca, towarzyszących mu w podróży;
 - 4) podjęcia innych czynności kontrolnych przewidzianych w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.¹¹⁾).
2. Czynności podejmowane w postępowaniu, o którym mowa w ust. 1, mogą być ograniczone jedynie do kontroli posiadanych przez cudzoziemca dokumentów, jeżeli jest to uzasadnione warunkami organizacyjnymi i technicznymi wykonywania tych czynności.

Art. 24a.

1. Komendant placówki Straży Granicznej jest organem właściwym do podejmowania decyzji w sprawie odmowy wjazdu zgodnie z art. 13 ust. 2 kodeksu granicznego Schengen.
2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 24b.

Do przekraczania przez cudzoziemca granicy w zakresie uregulowanym przepisami kodeksu granicznego Schengen nie stosuje się przepisów art. 13, art. 14, art. 15 ust. 1–3, 6 i 7 i art. 23–24.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371.

Art. 24c.

Przepisów rozdziału, z wyjątkiem art. 21 ust. 7, nie stosuje się do przekraczania granicy przez cudzoziemców w ramach małego ruchu granicznego.

Rozdział 2a**Przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego****Art. 24d.**

Cudzoziemcy zamieszkujący w strefie przygranicznej państwa sąsiadującego z Rzeczpospolitą Polską, przekraczający granicę w celu pobytu w polskiej strefie przygranicznej na podstawie ważnego zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, na zasadach określonych w umowie o małym ruchu granicznym zawartej przez Rzeczpospolitą Polską z tym państwem, są zwolnieni z obowiązku posiadania wiz.

Art. 24e.

1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może być wydane cudzoziemcowi, który spełnia warunki określone w art. 9 rozporządzenia nr 1931/2006.
2. Jeżeli cudzoziemiec nie spełnia warunków określonych w rozporządzeniu nr 1931/2006, odmawia się mu wydania zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 24f.

1. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego składa na formularzu wnioszek i przedstawia w nim powody częstego przekraczania granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz dołącza:
 - 1) fotografie wnioskodawcy;
 - 2) dokumenty potwierdzające posiadanie miejsca stałego zamieszkania w strefie przygranicznej;
 - 3) dokumenty potwierdzające powody częstego przekraczania granicy.
2. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego jest obowiązany przedstawić właściwemu organowi ważny dokument podróży.
3. W zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego zamieszcza się: fotografię, informację o płci posiadacza, dane oraz pouczenie, o których mowa w art. 7 ust. 3 rozporządzenia nr 1931/2006, serię i numer zezwolenia, nazwę organu wydającego, a także w razie potrzeby informacje, o których mowa w art. 15 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1931/2006.

Art. 24g.

1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego cofa się, jeżeli:
 - 1) zostało wydane z naruszeniem przepisów rozporządzenia nr 1931/2006;

- 2) po wydaniu zezwolenia cudzoziemiec przestał spełniać warunki do jego wydania.
2. W przypadku wydania decyzji o cofnięciu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego cudzoziemiec zwraca zezwolenie konsulowi, który je wydał.

Art. 24h.

1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego wydaje, odmawia jego wydania lub cofa konsul właściwy ze względu na miejsce stałego zamieszkania cudzoziemca.
2. Decyzja konsula w sprawie wydania lub cofnięcia zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego jest ostateczna.

Art. 24i.

1. Zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego unieważnia się, w drodze decyzji, jeżeli cudzoziemiec, który wjechał na jego podstawie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - 1) przebywa na tym terytorium po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia, lub
 - 2) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem mógł przebywać– jeżeli zachodzą przeszkody prawne do wydania w tych okolicznościach decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu.
2. Decyzję o unieważnieniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego wydaje komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant placówki Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej, który w wyniku kontroli legalności pobytu cudzoziemca stwierdził okoliczności uzasadniające unieważnienie tego zezwolenia.
3. Od decyzji o unieważnieniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego przysługuje odwołanie do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organu, który wydał decyzję.

Art. 24j.

1. Komendant placówki Straży Granicznej zatrzymuje zezwolenie na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, jeżeli podczas kontroli granicznej stwierdzi, że zezwolenie to zostało cofnięte lub unieważnione.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania po zatrzymaniu podczas kontroli granicznej zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz wzór zaświadczenia o zatrzymaniu zezwolenia, uwzględniając konieczność uniemożliwienia korzystania z tego zezwolenia.

Art. 24k.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór formularza wniosku o wydanie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, uwzględniając w szczególności dane, o których mowa w art. 12, w zakresie niezbędnym do wydania zezwolenia oraz liczbę i wymogi dotyczące dołączanych do wniosku fotografii;
- 2) wzór zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, uwzględniając wymogi określone w art. 24f ust. 3 i w przepisach art. 7 ust. 3 i art. 15 ust. 4 rozporządzenia nr 1931/2006.

Rozdział 3

Wizy

Art. 25.

Wizę wydaje się jako wizę Schengen lub wizę krajową.

Art. 26.

1. Wiza Schengen lub wiza krajowa, z wyłączeniem tranzytowej wizy lotniskowej, o której mowa w art. 2 pkt 5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, mogą być wydane w celu:
 - 1) turystycznym;
 - 2) odwiedzin;
 - 3) udziału w imprezach sportowych;
 - 4) prowadzenia działalności gospodarczej;
 - 5) wykonywania pracy w okresie nieprzekraczającym 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, na podstawie oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy, zarejestrowanego w powiatowym urzędzie pracy;
 - 6) wykonywania pracy kierowcy wykonującego międzynarodowy transport drogowy;
 - 7) wykonywania pracy na podstawie dokumentów innych niż określone w pkt 5 lub pracy innej niż określona w pkt 6;
 - 8) prowadzenia działalności kulturalnej lub udziału w konferencjach;
 - 9) wykonywania zadań służbowych przez przedstawicieli organu państwa obcego lub organizacji międzynarodowej;
 - 10) odbycia studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo studiów trzeciego stopnia;
 - 11) szkolenia zawodowego;
 - 12) kształcenia się lub szkolenia w innej formie niż określona w pkt 10 i 11;
 - 13) dydaktycznym;
 - 14) prowadzenia badań naukowych;
 - 15) tranzytu;
 - 16) leczenia;
 - 17) realizacji zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 18) dołączenia do obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub przebywania z nim;

- 19) udziału w programie wymiany kulturalnej lub edukacyjnej, programie pomocy humanitarnej lub programie pracy wakacyjnej;
 - 20) udziału w postępowaniu w sprawie o udzielenie azylu;
 - 21) (uchylony);
 - 22) przesiedlenia się jako członek najbliższej rodziny repatrianta;
 - 23) korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka;
 - 24) repatriacji;
 - 25) korzystania z ochrony czasowej;
 - 26) przyjazdu ze względów humanitarnych, ze względu na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe;
 - 27) innym niż określony w pkt 1–26.
2. Wiza w celu tranzytu może być wydana tylko jako wiza Schengen.
 3. Wiza w celu, o którym mowa w ust. 1 pkt 20–25, może być wydana tylko jako wiza krajowa.
 4. Wiza Schengen lub wiza krajowa, w celu, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, mogą być wydane w szczególności jako wiza dyplomatyczna lub służbowa.

Art. 27.

1. Wiza Schengen lub wiza krajowa, w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 5–7, mogą być wydane cudzoziemcowi, który przedstawi zezwolenie na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane.
2. Wizę Schengen lub wizę krajową, o których mowa w ust. 1, wydaje się na okres pobytu, który odpowiada okresowi wskazanemu w zezwoleniu lub oświadczeniu, nie dłuższy niż przewidziany dla danego typu wizy, a w przypadku wizy w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 5, okres pobytu, na który wydaje się wizę, nie może być dłuższy niż 6 miesięcy w okresie 12 miesięcy liczonym od dnia pierwszego wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 28.

Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje się jako wizę dyplomatyczną szefowi i członkowi personelu misji dyplomatycznej, kierownikowi urzędu konsularnego i członkowi personelu konsularnego państwa obcego oraz innej osobie zrównanej z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin.

Art. 29.

Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje się jako wizę służbową członkowi personelu administracyjnego i technicznego, członkowi personelu służby misji dyplomatycznej, pracownikowi konsularnemu, członkowi personelu służby urzędu konsularnego, innej osobie skierowanej do pracy w Rzeczypospolitej Polskiej oraz przyjeżdżającej służbowo zrównanej z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także członkom ich rodzin.

Art. 30.

1. Cudzoziemcowi odmawia się wydania wizy krajowej, jeżeli:
 - 1) jego dane znajdują się w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
 - 1a) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu;
 - 2) nie posiada wystarczających środków utrzymania na czas trwania planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na powrót do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, lub możliwości uzyskania takich środków zgodnie z prawem;
 - 3) nie posiada ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością powrotu z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku;
 - 4) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może spowodować zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) dokument podróży cudzoziemca nie spełnia kryteriów określonych w art. 32 ust. 5, z wyłączeniem przypadku, gdy kryterium, o którym mowa w art. 32 ust. 5 pkt 1, zostało pominięte ze względu na słuszny interes cudzoziemca;
 - 6) w postępowaniu o wydanie wizy krajowej:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje,
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używał;
 - 7) nie uzasadnił celu lub warunków planowanego pobytu.
2. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, wizę krajową można wydać tylko w razie istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

Art. 31.

1. Wiza krajowa uprawnia do wjazdu i ciągłego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub kilku pobytów następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 3 miesiące.
2. Okres pobytu na podstawie wizy krajowej ustala się w granicach określonych w ust. 1 odpowiednio do celu pobytu wskazanego przez cudzoziemca.

3. Okres ważności wizy krajowej nie może przekroczyć 1 roku.

Art. 32.

1. Wizę krajową wydaje się na wniosek cudzoziemca.

2. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy krajowej składa:

1) wypełniony formularz wniosku, zawierający:

- a) jego dane osobowe w zakresie niezbędnym do wydania wizy krajowej,
- b) cechy posiadanego przez niego dokumentu podróży,
- c) informację o podróżach i pobytach zagranicznych w okresie ostatnich 5 lat,
- d) wskazanie i uzasadnienie celu pobytu;

2) aktualną fotografię;

3) dokumenty potwierdzające:

- a) cel i warunki planowanego pobytu,
- b) posiadanie wystarczających środków na pokrycie kosztów utrzymania przez cały okres planowanego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na powrót do państwa pochodzenia lub zamieszkania lub na tranzyt do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, albo możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem,
- c) posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub podróżnego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością powrotu z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku,
- d) inne okoliczności podane we wniosku.

3. Wymóg dotyczący posiadania ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. c, można uznać za spełniony, w przypadku gdy cudzoziemiec posiada odpowiednie ubezpieczenie w związku ze swoją sytuacją zawodową.

4. Dokonując oceny, czy wymóg dotyczący posiadania ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w ust. 2 pkt 3 lit. c, jest spełniony, konsul ustala, czy zapewnia ono podmiotom udzielającym świadczenia zdrowotne na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rzeczywistą możliwość zaspokajania roszczeń wobec ubezpieczyciela.

5. Cudzoziemiec ubiegający się o wydanie wizy krajowej przedstawia do wglądu dokument podróży, który spełnia następujące kryteria:

- 1) okres ważności dokumentu podróży upływa nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem okresu ważności wnioskowanej wizy;
- 2) zawiera przynajmniej dwie wolne strony;
- 3) został wydany w ciągu ostatnich 10 lat.

6. W pilnych przypadkach uzasadnionych słusznym interesem cudzoziemca kryterium, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, może być pominięte.

7. Przyjęcie wniosku o wydanie wizy krajowej odnotowuje się w dokumencie podróży cudzoziemca.

Art. 33.

1. Konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen lub wizy krajowej może zwrócić się do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców o przekazanie informacji, czy wobec cudzoziemca zachodzą okoliczności odmowy wydania wizy Schengen, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret ii lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, albo wizy krajowej, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 4 lub 7.
2. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku konsula w tej sprawie, po konsultacji z:
 - 1) Komendantem Głównym Straży Granicznej;
 - 2) Komendantem Głównym Policji;
 - 3) Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 4) Szefem Agencji Wywiadu;
 - 5) ministrem właściwym do spraw zagranicznych.
3. Organy, o których mowa w ust. 2, są obowiązane przekazać informacje, czy zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę wydania wizy Schengen lub wizy krajowej, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, w terminie 5 dni od dnia otrzymania od niego wniosku w tej sprawie. Nieprzekazanie informacji w tym terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń do wydania wizy Schengen lub wizy krajowej.
4. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców może przedłużyć termin, o którym mowa w ust. 2 lub 3, do 30 dni, jeżeli udzielenie informacji wymaga przeprowadzenia dodatkowego postępowania wyjaśniającego w zakresie okoliczności odmowy wydania wizy Schengen lub wizy krajowej.
5. O przedłużeniu terminu do udzielenia informacji Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców powiadamia konsula.

Art. 34.

1. Jeżeli wydanie wizy Schengen wymaga zgody centralnego organu innego państwa obszaru Schengen, konsul rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen występuje o wyrażenie zgody do właściwego organu tego państwa, za pośrednictwem Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców działającego jako centralny organ wizowy.
2. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców informuje organ rozpatrujący wniosek o wydanie wizy Schengen, czy centralny organ innego państwa obszaru Schengen wyraził zgodę na jej wydanie, w terminie 10 dni od dnia otrzymania wniosku w tej sprawie.
3. Nieudzielenie informacji, o której mowa w ust. 2, w terminie 10 dni traktuje się jako wyrażenie zgody na wydanie wizy Schengen przez centralny organ innego państwa obszaru Schengen.

Art. 34a.

1. Jeżeli dane cudzoziemca ubiegającego się o wydanie wizy krajowej znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, a zachodzą poważne przyczyny wydania tej wizy, o których mowa w art. 30 ust. 2, konsul

rozpatrujący wniosek o wydanie wizy krajowej, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, zasięga na podstawie art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen opinii państwa obszaru Schengen, które dokonało wpisu.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, konsul informuje, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, właściwy organ państwa obszaru Schengen o wydaniu wizy krajowej.

Art. 35.

1. Wizę Schengen lub wizę krajową wydaje lub odmawia jej wydania konsul.
2. Wizę Schengen na granicy wydaje lub odmawia jej wydania komendant placówki Straży Granicznej.
3. Wizę Schengen lub wizę krajową, jako wizę dyplomatyczną lub służbową wydaje lub odmawiają jej wydania:
 - 1) minister właściwy do spraw zagranicznych lub
 - 2) konsul.
4. Minister właściwy do spraw zagranicznych wydaje wizę Schengen lub wizę krajową, jako wizę dyplomatyczną lub służbową, na podstawie noty ministerstwa spraw zagranicznych państwa obcego lub jego misji dyplomatycznej, a konsul – dodatkowo na podstawie wniosku o wydanie wizy.

Art. 36.

1. Wizę krajową w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 5–7, wydaje lub odmawia jej wydania konsul właściwy ze względu na państwo stałego zamieszkania cudzoziemca.
2. Cudzoziemcowi przebywającemu legalnie na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, wizę krajową w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 5–7, może wydać konsul, którego siedziba znajduje się w tym państwie.

Art. 37.

1. Wydanie lub odmowa wydania wizy Schengen lub wizy krajowej następuje w drodze decyzji.
2. Decyzję o odmowie wydania wizy krajowej wydaje się na formularzu.
3. Decyzja o wydaniu wizy Schengen lub wizy krajowej jest ostateczna.
4. Od decyzji o odmowie wydania wizy Schengen lub wizy krajowej wydanej przez:
 - 1) konsula – przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten organ;
 - 2) komendanta placówki Straży Granicznej – przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
5. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie wydania wizy Schengen lub wizy krajowej.

Art. 38.

1. Wizę krajową zamieszcza się w formie naklejki wizowej w dokumencie podróży lub w polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca, a w przypadku szczególnym, uzasadnionym interesem cudzoziemca, na osobnym blankiecie wizowym.
2. Jeżeli dokument podróży albo polski dokument tożsamości cudzoziemca należący do cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej został wymieniony, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, na jego wniosek, zamieszcza w dokumencie wymienionym nową naklejkę wizową wizy krajowej.

Art. 39. (uchylony).**Art. 40.**

1. Jeżeli w naklejce wizowej wizy krajowej został wykryty błąd przed jej zamieszczeniem w dokumencie podróży, w polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na blankiecie wizowym, naklejkę wizową wizy krajowej unieważnia się.
2. Jeżeli błąd został wykryty po zamieszczeniu naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży, w polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na blankiecie wizowym, organ, który wydał wizę krajową, unieważnia naklejkę wizową wizy krajowej, a w dokumencie podróży, w polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na blankiecie wizowym zamieszcza nową naklejkę wizową wizy krajowej.

Art. 41.

1. Cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej można przedłużyć okres ważności wydanej wizy krajowej lub okres pobytu objęty tą wizą, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:
 - 1) przemawia za tym ważny interes zawodowy lub osobisty cudzoziemca albo względy humanitarne, uniemożliwiające mu opuszczenie tego terytorium przed upływem terminu ważności wizy krajowej lub przed końcem objętego tą wizą dozwolonego okresu pobytu;
 - 2) zdarzenia, które są przyczyną ubiegania się o przedłużenie wizy krajowej, wystąpiły niezależnie od woli cudzoziemca i nie były możliwe do przewidzenia w dniu składania wniosku o wydanie wizy krajowej;
 - 3) okoliczności sprawy nie wskazują, że cel pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie inny niż deklarowany;
 - 4) nie zachodzą okoliczności, z powodu których odmawia się wydania wizy krajowej.
2. Wizę krajową można przedłużyć jednokrotnie, przy czym okres pobytu na podstawie przedłużonej wizy krajowej nie może przekraczać okresu pobytu przewidzianego dla wizy krajowej, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Cudzoziemcowi przebywającemu w szpitalu, którego stan zdrowia wyklucza możliwość opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przedłuża się okres ważności wydanej wizy krajowej lub okres pobytu objęty tą wizą do dnia, w którym stan jego zdrowia pozwoli na opuszczenie tego terytorium.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, organ właściwy do przedłużenia wizy krajowej może powołać biegłego lekarza w celu wydania opinii, czy stan zdro-

wia cudzoziemca wyklucza możliwość opuszczenia przez niego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 42.

1. Cudzoziemiec, który zamierza przedłużyć pobyt na podstawie wizy Schengen lub wizy krajowej, jest obowiązany złożyć wniosek o przedłużenie wizy co najmniej 3 dni przed upływem okresu pobytu oznaczonego w posiadanej wizie.
2. W przypadkach, o których mowa w art. 33 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, lub gdy cudzoziemiec przebywa w szpitalu, wniosek może być złożony w ostatnim dniu okresu pobytu oznaczonego w posiadanej wizie Schengen lub wizie krajowej.
3. Cudzoziemiec ubiegający się o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej składa:
 - 1) wypełniony formularz wniosku, który zawiera:
 - a) dane osobowe cudzoziemca, w zakresie niezbędnym do przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej,
 - b) cechy dokumentu podróży cudzoziemca,
 - c) informację o podróżach i pobytach zagranicznych w okresie ostatnich 5 lat,
 - d) wskazanie celu pobytu i uzasadnienie konieczności przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej;
 - 2) aktualną fotografię;
 - 3) dokumenty potwierdzające:
 - a) cel pobytu i konieczność przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej,
 - b) posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub podróжного ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 euro, ważnego przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywającego wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością powrotu z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku – w przypadku przedłużenia wizy krajowej,
 - c) podrózne ubezpieczenie medyczne, o którym mowa w art. 15 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego – w przypadku przedłużenia wizy Schengen,
 - d) inne okoliczności podane we wniosku.
4. Do oceny wymogów dotyczących posiadania ubezpieczenia medycznego, o którym mowa w ust. 3 pkt 3 lit. b, stosuje się odpowiednio art. 32 ust. 3 i 4.
5. Cudzoziemiec ubiegający się o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej przedstawia do wglądu dokument podróży spełniający kryteria, o których mowa w art. 32 ust. 5.

Art. 42a. (uchylony).**Art. 43.**

1. Wniosek o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej złożony po terminie pozostawia się bez rozpoznania.
2. Jeżeli termin do złożenia wniosku został zachowany, właściwy organ zamieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca odcisk stempla, który potwierdza złożenie wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej.
3. Jeżeli termin do złożenia wniosku został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny od dnia złożenia wniosku do czasu wydania decyzji ostatecznej w sprawie przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w razie zawieszenia, na wniosek strony, postępowania w sprawie przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej.

Art. 43a.

1. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, a zachodzą poważne przyczyny wydania wizy krajowej, o których mowa w art. 30 ust. 2, organ rozpatrujący wniosek o przedłużenie wizy krajowej zasięga opinii, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.
2. W przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, organ rozpatrujący wniosek o przedłużenie wizy krajowej informuje, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, właściwy organ państwa obszaru Schengen o przedłużeniu wizy krajowej.

Art. 44.

1. Organem właściwym do przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
2. Rozstrzygnięcie w sprawie przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej następuje w drodze decyzji.
3. Przedłużoną wizę Schengen lub wizę krajową zamieszcza się w dokumencie podróży w formie naklejki wizowej.

Art. 45.

1. Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu objętego wizą Schengen lub wizą krajową oraz przed upływem okresu ważności tej wizy, chyba że posiada ważny dokument uprawniający do pobytu na tym terytorium.
2. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego, lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz. Urz.

WE L 81 z 21.03.2001, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 4, str. 65, z późn. zm.), jest obowiązany opuścić to terytorium przed upływem terminu przewidzianego w umowie międzynarodowej, w jednostronnym zniesieniu obowiązku wizowego lub w rozporządzeniu, chyba że posiada ważny dokument uprawniający do pobytu na tym terytorium.

3. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ruchu bezwizowym na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub w związku z jednostronnym zniesieniem przez Rzeczpospolitą Polską obowiązku wizowego jest obowiązany opuścić to terytorium po upływie okresu pobytu, na który wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie wypowiedzenia umowy lub przywrócenia obowiązku wizowego.
4. Jeżeli wejście w życie wypowiedzenia umowy o całkowitym lub częściowym zniesieniu obowiązku wizowego lub przywrócenie obowiązku wizowego nastąpiło przed ogłoszeniem o tym, w formie prawem przewidzianej, termin, o którym mowa w ust. 3, liczy się od dnia tego ogłoszenia.

Art. 45a. (uchylony).

Art. 45b. (uchylony).

Art. 46.

1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, działający jako centralny organ wizowy, jest organem właściwym do wyrażania zgody na wydanie wizy Schengen przez organ innego państwa obszaru Schengen.
2. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców konsultuje możliwość wyrażenia zgody na wydanie wizy Schengen przez organ innego państwa obszaru Schengen z organami, o których mowa w art. 33 ust. 2.
3. Organy, o których mowa w art. 33 ust. 2, są obowiązane przekazać informację, czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. a tiret v lub vi Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców, w terminie 5 dni kalendarzowych od dnia otrzymania od niego wniosku w tej sprawie. Nieprzekazanie informacji w tym terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń do wydania wizy Schengen.

Art. 47.

1. Organem właściwym do informowania organów innych państw obszaru Schengen o wydaniu wizy Schengen jest:
 - 1) konsul – w przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych przez konsula;
 - 2) Komendant Główny Straży Granicznej – w przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych na granicy;
 - 3) minister właściwy do spraw zagranicznych – w przypadkach, o których mowa w art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, w odniesieniu do wiz Schengen wydawanych przez ministra właściwego do spraw zagranicznych.

2. Organy, o których mowa w ust. 1, przekazują informacje o wydaniu wizy Schengen za pośrednictwem Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Art. 48.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 25 ust. 4 i art. 31 ust. 1 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, organem właściwym do gromadzenia informacji o wizach Schengen wydanych przez właściwe organy innych państw obszaru Schengen jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
2. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców przekazuje informacje, o których mowa w ust. 1:
 - 1) Komendantowi Głównemu Straży Granicznej;
 - 2) Komendantowi Głównemu Policji;
 - 3) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
 - 4) Szefowi Agencji Wywiadu;
 - 5) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych.

Art. 48a.

1. Wizę krajową unieważnia się, jeżeli w chwili jej wydawania zachodziły okoliczności uzasadniające odmowę jej wydania.
2. Jeżeli okoliczności uzasadniające odmowę wydania wizej krajowej, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1a, powstały po jej wydaniu, wizę krajową cofa się.
3. Wizę krajową można cofnąć na wniosek posiadacza tej wizej.
4. Unieważnienie lub cofnięcie wizej krajowej następuje w drodze decyzji.
5. Decyzję o unieważnieniu lub cofnięciu wizej krajowej wydaje się na formularzu.

Art. 48aa.

Jeżeli państwo obszaru Schengen zasięga opinii na podstawie art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen, organ właściwy do unieważnienia lub cofnięcia wizej krajowej ustala, czy zachodzą przesłanki do unieważnienia lub cofnięcia wizej krajowej, a w razie gdy ich brak, informuje o tym właściwy organ tego państwa, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.

Art. 48b.

1. Decyzję o unieważnieniu lub cofnięciu wizej Schengen lub wizej krajowej wydaje:
 - 1) konsul;
 - 2) komendant placówki Straży Granicznej;
 - 3) komendant oddziału Straży Granicznej;
 - 4) minister właściwy do spraw zagranicznych w zakresie wiz dyplomatycznych i służbowych.
2. Od decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizej Schengen lub wizej krajowej wydanej przez:
 - 1) konsula – przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ten organ;

- 2) komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej – przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
3. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez konsula składa się w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizy Schengen lub wizy krajowej.
4. Decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizy Schengen lub wizy krajowej nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
5. Wydanie decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizy Schengen lub wizy krajowej odnotowuje się w dokumencie podróży, polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na osobnym blankiecie wizowym.

Art. 48c.

Do unieważnienia lub cofnięcia wizy krajowej stosuje się odpowiednio przepis art. 34 ust. 5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.

Art. 48d.

Organ, który unieważnił lub cofnął wizę Schengen wydaną przez inne państwo obszaru Schengen, informuje o tym właściwy organ państwa, które wydało wizę.

Art. 48e.

W przypadkach, o których mowa w art. 34 ust. 1–3 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, organem właściwym do gromadzenia informacji o wizach Schengen wydanych przez polskie organy, unieważnionych lub cofniętych przez organy innych państw obszaru Schengen, są:

- 1) Komendant Główny Straży Granicznej;
- 2) Komendant Główny Policji;
- 3) Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 4) Szef Agencji Wywiadu;
- 5) minister właściwy do spraw zagranicznych w zakresie wiz dyplomatycznych i służbowych.

Art. 48f.

Minister właściwy do spraw zagranicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) dokumenty potwierdzające pełnienie funkcji szefów i członków personelu misji dyplomatycznych, kierowników urzędów konsularnych i członków personelu konsularnego państw obcych oraz innych osób zrównanych z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, a także status członków ich rodzin, uprawniające do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) wzory dokumentów, o których mowa w pkt 1,
- 3) oznaczenie wiz Schengen lub wiz krajowych wydawanych osobom, o których mowa w pkt 1
– uwzględniając obowiązujące w tym zakresie umowy lub powszechnie ustalone zwyczaje międzynarodowe.

Art. 48g.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) oznaczenie wiz Schengen lub wiz krajowych, z wyłączeniem tranzytowej wizy lotniskowej, o której mowa w art. 2 pkt 5 Wspólnotowego Kodeksu Wizowego, wizy Schengen wydawanej w celu tranzytu oraz wiz wydawanych szefom i członkom personelu misji dyplomatycznych, kierownikom urzędów konsularnych i członkom personelu konsularnego państw obcych oraz innym osobom zrównanym z nimi pod względem przywilejów i immunitetów na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych oraz członkom ich rodzin, uwzględniając typy wiz, o których mowa w art. 25, i cele wydania wizy określone w art. 26,
- 2) wzór blankietu wizowego, o którym mowa w art. 38 ust. 1,
- 3) wzory formularzy wniosków o wydanie wizy krajowej lub przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej, uwzględniając w szczególności dane, o których mowa w art. 12, art. 32 ust. 2 pkt 1 i art. 42 ust. 3 pkt 1, i wymogi dotyczące fotografii dołączanej do wniosku o wydanie wizy krajowej lub wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej,
- 4) sposób odnotowywania przyjęcia wniosku o wydanie wizy krajowej,
- 5) (uchylony),
- 6) sposób przekazywania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców:
 - a) danych z wniosku o wydanie wizy w przypadkach, o których mowa w art. 33 ust. 1 i art. 34 ust. 1, przez konsula,
 - b) informacji o wydaniu wizy Schengen przez konsula, Komendanta Głównego Straży Granicznej i ministra właściwego do spraw zagranicznych,
- 7) wzór stempla potwierdzającego złożenie wniosku o przedłużenie wizy Schengen lub wizy krajowej,
- 8) sposób unieważniania naklejki wizowej wizy krajowej w przypadku, o którym mowa w art. 40 ust. 2,
- 9) sposób odnotowywania przez konsula, ministra właściwego do spraw zagranicznych, komendanta placówki Straży Granicznej lub komendanta oddziału Straży Granicznej wydania decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizy Schengen lub wizy krajowej w dokumencie podróży, polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na osobnym blankiecie wizowym,
- 10) wzór formularza, na którym wydaje się decyzję o odmowie wydania wizy krajowej, unieważnieniu lub cofnięciu wizy krajowej,
- 11) sposób zamieszczania naklejki wizowej wizy krajowej w dokumencie podróży, polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na osobnym blankiecie wizowym,
- 12) (uchylony)
– mając na uwadze prawidłową realizację polityki wizowej i zwalczanie nielegalnej imigracji.

2. Sposób odnotowywania przyjęcia wniosku o wydanie wizy krajowej, zamieszczania wizy krajowej w dokumencie podróży, polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca lub na osobnym blankiecie wizowym, odnotowywania wydania decyzji o unieważnieniu lub cofnięciu wizy krajowej powinien zapewniać możliwość kontroli wykonania tych czynności.

3. Sposób przekazywania przez konsula Szeferowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców danych z wniosku o wydanie wizy w przypadkach, o których mowa w art. 33 ust. 1, art. 34 ust. 1 i art. 47 ust. 2, powinien zapewniać sprawną realizację konsultacji, przekazywania informacji oraz bezpieczne przekazywanie danych.
4. (uchylony).

Art. 48h.

W zakresie nieuregulowanym przepisami niniejszego rozdziału stosuje się przepisy Wspólnotowego Kodeksu Wizowego.

Art. 49. (uchylony).

Art. 50. (uchylony).

Art. 51. (uchylony).

Art. 52. (uchylony).

Rozdział 4

Zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony

Art. 53.

1. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udziela się cudzoziemcowi, który:
 - 1) posiada zezwolenie na pracę albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane,
 - 2) prowadzi działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, korzystną dla gospodarki narodowej, a w szczególności przyczyniającą się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia nowych miejsc pracy,
 - 3) zamierza jako osoba o uznanym dorobku artystycznym kontynuować twórczość na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 4) bierze udział w szkoleniach i stażach zawodowych realizowanych w ramach programów Unii Europejskiej,
 - 5) zamierza jako członek rodziny zamieszkiwać wspólnie z pracownikiem migrującym, o którym mowa w Europejskiej Karcie Społecznej, sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67 oraz z 2010 r. Nr 76, poz. 491),
 - 6) jest małżonkiem obywatela polskiego,
 - 7) jako członek rodziny cudzoziemca, o którym mowa w art. 54, przybywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium w celu połączenia z rodziną,
 - 8) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywającym na tym terytorium bez opieki,

- 9) jest małżonkiem lub pełnoletnim dzieckiem cudzoziemca, o którym mowa w art. 54, i przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez okres 5 lat na podstawie zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonych w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt 7,
- 10) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt 7, w przypadku owdowienia, rozvodu, separacji lub śmierci wstępnego lub zstępnego pierwszego stopnia, gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca,
- 11) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt 6, w przypadku owdowienia lub rozvodu, gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca,
- 12) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca, posiadającego zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 13) posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, oraz zamierza wykonywać pracę lub prowadzić działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, podjąć lub kontynuować studia lub szkolenie zawodowe lub wykaże, że zachodzą inne okoliczności uzasadniające jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 14) jest członkiem rodziny cudzoziemca, o którym mowa w pkt 13, z którym przebywał na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, towarzyszącym mu lub chcącym się z nim połączyć,
- 15) jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu decyzji ramowej Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi i spełnia łącznie następujące warunki:
 - a) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie zwalczania handlu ludźmi,
 - c) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie czynów zabronionych związanych z handlem ludźmi,
- 16) przybywa lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu podjęcia lub kontynuacji stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich na tym terytorium, zwanych dalej „studiami”, także w przypadku gdy podjął studia na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które zamierza kontynuować lub uzupełnić na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 17) jest naukowcem, który przybywa lub przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu prowadzenia badań naukowych na podstawie umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawartej z placówką naukową zatwierdzoną przez ministra właściwego do spraw nauki,
- 18) posiada dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1–7) z adnotacją „naukowiec”, wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, jeżeli umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, zawarta z właściwą placówką

naukową tego państwa, przewiduje przeprowadzenie badań naukowych także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- 19) posiada uprawnienie do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz. Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3687)
 - jeżeli okoliczność, która jest podstawą ubiegania się o to zezwolenie, uzasadnia jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.
2. Za członka rodziny cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 13 i art. 54, uważa się:
 - 1) osobę pozostającą z nim w związku małżeńskim uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) małoletnie dziecko tego cudzoziemca i osoby pozostającej z nim w związku małżeńskim uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej, w tym także dziecko przysposobione;
 - 3) małoletnie dziecko tego cudzoziemca, w tym także przysposobione, pozostające na jego utrzymaniu, nad którym cudzoziemiec sprawuje faktycznie władzę rodzicielską;
 - 4) małoletnie dziecko osoby, o której mowa w pkt 1, w tym także przysposobione, pozostające na jej utrzymaniu, nad którym sprawuje ona faktycznie władzę rodzicielską.
3. Za członka rodziny małoletniego cudzoziemca posiadającego status uchodźcy, przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, uważa się także wstępnego w linii prostej.
4. Cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wykonujący lub zamierzający wykonywać pracę w utworzonej przez siebie spółce komandytowej, spółce komandytowo-akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółce akcyjnej albo w takiej spółce, do której przystąpił lub objął bądź nabył jej udziały lub akcje, jest obowiązany wykazać, że działalność tej spółki spełnia warunki określone w ust. 1 pkt 2.
5. Cudzoziemiec, o którym mowa w ust. 1 pkt 16, jest obowiązany potwierdzić zamiar podjęcia lub kontynuowania studiów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedkładając zaświadczenie jednostki prowadzącej studia o przyjęciu na studia oraz przedstawić dowód uiszczenia opłat, jeżeli są one wymagane przez tę jednostkę w celu podjęcia lub kontynuowania studiów.
6. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca:
 - 1) przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w art. 53a ust. 2, lub na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, chyba że cudzoziemiec ubiega się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie ust. 1 pkt 15;
 - 2) o którym mowa w art. 110;
 - 3) posiadającego zgodę na pobyt tolerowany.
7. Przepisu ust. 1 pkt 16–18 nie stosuje się do cudzoziemca:
 - 1) korzystającego z ochrony uzupełniającej lub z ochrony czasowej;
 - 2) ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy lub udzielenie azylu.

8. Przepisu ust. 1 pkt 16 nie stosuje się do cudzoziemca:

- 1) o którym mowa w ust. 1 pkt 13;
- 2) wykonującego pracę lub działalność gospodarczą we własnym imieniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, chyba że cudzoziemiec ubiega się o wydanie kolejnego zezwolenia na podstawie ust. 1 pkt 16.

9. Przepisu ust. 1 pkt 17 i 18 nie stosuje się do cudzoziemca:

- 1) zamierzającego prowadzić badania naukowe w ramach studiów doktoranckich;
- 2) oddelegowanego przez placówkę naukową z siedzibą na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej do placówki naukowej z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 53a.

1. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony można udzielić cudzoziemcowi, który:

- 1) zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować:
 - a) naukę lub
 - b) szkolenie zawodowe,
- 2) ze względu na więzi o charakterze rodzinnym zamierza dołączyć do obywatela polskiego lub obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z nim przebywać,
- 3) jest duchownym, członkiem zakonu lub osobą pełniącą funkcję religijną w kościołach i związkach wyznaniowych, których status jest uregulowany umową międzynarodową, przepisami ustaw o stosunku państwa do kościoła lub innego związku wyznaniowego lub które działają na podstawie wpisu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych i jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest związany z pełnioną funkcją lub przygotowaniem do jej pełnienia,
- 4) wykaże, że zachodzą okoliczności inne niż określone w pkt 1–3 lub w art. 53 ust. 1
– jeżeli okoliczność, która jest podstawą ubiegania się o zezwolenie, uzasadnia jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony można udzielić cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nielegalnie, jeżeli:

- 1) przepisy prawa polskiego wymagają od cudzoziemca osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej;
- 2) wyjątkowa sytuacja osobista wymaga obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) wymaga tego interes Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie zwalczania handlu ludźmi stwierdza, że cudzoziemiec jest prawdopodobnie ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu decyzji ramowej Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi (Dz. Urz. WE L 203 z 01.08.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 52).

Art. 53b.

1. Cudzoziemiec, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1, 2, 7, 9, 13, 14, 16–18 oraz w art. 53a ust. 1, jest obowiązany posiadać:
 - 1) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz
 - 2) stabilne i regularne źródło dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu w przypadkach, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1, 2, 7, 9, 13 i 14 oraz w art. 53a ust. 1 pkt 1 lit. b oraz pkt 2 i 4;
 - 3) wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów utrzymania i powrotu w przypadkach, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 16–18 oraz w art. 53a ust. 1 pkt 1 lit. a.
2. Warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, jest spełniony także wtedy, gdy koszty utrzymania cudzoziemca pokrywa członek rodziny obowiązany do jego utrzymania, który zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Cudzoziemiec, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 16, jest obowiązany ponadto wykazać, że ma zapewnione wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów studiów.
4. Przepisu ust. 1 pkt 1 i 2 nie stosuje się do cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 7:
 - 1) członka rodziny cudzoziemca posiadającego status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, gdy wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony został złożony przed upływem 6 miesięcy od dnia uzyskania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
 - 2) małoletniego dziecka cudzoziemca, który pozostaje w związku małżeńskim z obywatelem polskim i posiada zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony udzielone na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 6 lub zezwolenie na osiedlenie się udzielone w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z obywatelem polskim.
- 4a. Przepisu ust. 1 pkt 1 i 2 nie stosuje się do cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 1, oddelegowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu świadczenia usług – pracownika przedsiębiorcy z Konfederacji Szwajcarskiej, który świadczy usługi, działającego na podstawie prawa Konfederacji Szwajcarskiej, posiadającego na tym terytorium siedzibę, siedzibę zarządu głównego lub główne miejsce wykonywania usług pod warunkiem, że cudzoziemiec ten był zatrudniony na terytorium Konfederacji Szwajcarskiej.
5. Dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, po odliczeniu kosztów zamieszkania, przypadający na każdego członka rodziny pozostającego na utrzymaniu cudzoziemca lub na cudzoziemca, gdy jest osobą samotną, musi być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.¹²⁾).

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81,

- 5a. Uważa się, że koszty zamieszkania, o których mowa w ust. 5, obejmują co najmniej wysokość stałych opłat związanych z eksploatacją zajmowanego lokalu w rozliczeniu na liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu, a ponadto opłaty za dostawy do lokalu energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych.
6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego oraz ministrem właściwym do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, minimalne kwoty, jakie powinni posiadać cudzoziemcy, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 16–18, na pokrycie kosztów utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i powrotu oraz dokumenty, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem. Wysokości kwot określone w rozporządzeniu powinny umożliwiać pokrycie kosztów utrzymania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, bez konieczności korzystania z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Art. 53c.

W postępowaniu o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony obywatelowi Republiki Tureckiej, w związku z prowadzeniem lub zamiarem prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględnia się przepis art. 41 ust. 1 Protokołu dodatkowego do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją (Dz. Urz. WE L 293 z 29.12.1972, str. 4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 43).

Art. 54.

Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, udziela się członkowi rodziny cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) na podstawie zezwolenia na osiedlenie się;
- 2) na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
- 3) posiadającego status uchodźcy;
- 3a) w związku z udzieleniem ochrony uzupełniającej;
- 4) co najmniej 2 lata na podstawie zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony, w tym bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony dla członka rodziny – na podstawie zezwolenia wydanego na okres pobytu nie krótszy niż rok;
- 5) na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 17 i 18.

Art. 55.

1. Organ prowadzący postępowanie o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi będącemu małżonkiem obywatela polskiego lub małżonkiem cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Pol-

skiej, o którym mowa w art. 54, ustala, czy związek małżeński nie został zawarty w celu obejścia przez cudzoziemca przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że:

- 1) jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa, o ile nie wynika to ze zwyczaju ugruntowanego w danym państwie lub grupie społecznej;
 - 2) małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa;
 - 3) małżonkowie nie zamieszkują wspólnie;
 - 4) małżonkowie nie spotkali się nigdy przed zawarciem małżeństwa;
 - 5) małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga;
 - 6) małżonkowie nie są zgodni co do dotyczących ich danych osobowych i innych istotnych okoliczności, które ich dotyczą;
 - 7) jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już małżeństwa dla pozorów.
2. Przy wykonaniu czynności mających na celu ustalenie okoliczności, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 56.

1. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udziela się każdorazowo na okres niezbędny do realizacji celu pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie dłuższy jednak niż 2 lata.
2. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udziela się:
 - 1) cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, na okres do dnia, do którego udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi, do którego zamierza przybyć lub przybył w celu połączenia z rodziną, a jeżeli cudzoziemiec ten posiada zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej – na okres 2 lat;
 - 2) małoletniemu, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 12, na okres do dnia, do którego udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony jego przedstawicielowi ustawowemu;
 - 3) członkowi rodziny cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13, na okres do dnia, do którego udzielono zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony temu cudzoziemcowi;
 - 4) cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 15, na okres 6 miesięcy;
 - 5) cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 16–18, na okres roku;
 - 6) cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53a ust. 1 pkt 1, na okres trwania nauki lub szkolenia zawodowego, nie dłużej jednak niż na okres roku;
 - 7) cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53a ust. 2, na okres niezbędny do realizacji celu, w którym zostało wydane, lub do podjęcia decyzji o współpracy z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie zwalczania handlu ludźmi, nie dłuższy niż 3 miesiące.
3. Jeżeli okoliczność, która jest podstawą ubiegania się o zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 16–18, uzasadnia zamieszkiwanie cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres krót-

szy niż rok, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udziela się w przypadku, o którym mowa w art. 53 ust. 1:

- 1) w pkt 16, na okres trwania studiów;
- 2) w pkt 17, na okres realizacji projektu badawczego;
- 3) w pkt 18, na okres prowadzenia badań naukowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 57.

1. Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, jeżeli:

- 1) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 53–53b;
- 2) jego dane znajdują się w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
- 2a) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu;
- 3) okoliczności sprawy wskazują, że cel wjazdu lub pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub będzie inny niż deklarowany;
- 4) podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie związku małżeńskiego z obywatelem polskim lub cudzoziemcem zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 54, a związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;
- 5) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) w postępowaniu o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje,
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał;
- 7) stwierdzono u niego chorobę lub zakażenie, podlegające obowiązkowemu leczeniu na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. Nr 234, poz. 1570, z 2009 r. Nr 76, poz. 641 oraz z 2010 r. Nr 107, poz. 679 i Nr 257, poz. 1723), lub istnieje podejrzenie takiej choroby lub zakażenia, a cudzoziemiec nie wyraża zgody na to leczenie;
- 8) nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa;
- 8a) nie zwrócił kosztów wydalenia, które zostały sfinansowane z budżetu państwa;
- 9) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nielegalnie.

1a. Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia kolejnego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 16 także w przypadku, gdy nie zaliczył roku studiów i nie uzyskał warunkowego wpisu na następny rok lub semestr studiów.

2. (uchylony).

3. Nie można odmówić udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi:
- 1) małżonkowi obywatela polskiego lub osoby posiadającej zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby którakolwiek z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 7–9;
 - 2) o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7 i 13, oraz członkowi rodziny cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby przyczyna, o której mowa w ust. 1 pkt 7, gdy cudzoziemiec ubiega się o wydanie kolejnego zezwolenia;
 - 3) o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 8 i 12, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby przyczyna, o której mowa w ust. 1 pkt 9;
 - 4) o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 15, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby przyczyna, o której mowa w ust. 1 pkt 7 lub 9;
 - 5) ubiegającemu się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1, czasowo oddelegowanemu w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę, mającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, uprawnionemu do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby przyczyna, o której mowa w ust. 1 pkt 9;
 - 6) który osiągnął pełnoletność w czasie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i złożył wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w ciągu roku od dnia osiągnięcia pełnoletności, gdy przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby przyczyna, o której mowa w ust. 1 pkt 9.
4. (uchylony).
5. (uchylony).
- 5a. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2a, można udzielić zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony tylko w razie istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.
6. Cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest niepożądany, można w decyzji o odmowie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony zobowiązać do opuszczenia tego terytorium w terminie określonym w decyzji.
7. Do decyzji o odmowie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w której zobowiązuje się cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu w sprawie zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
8. Przepisów ust. 1 pkt 1–4 i 8–9 nie stosuje się do cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 19.
9. Przepisów ust. 1 pkt 1, 2 i 3–9 oraz ust. 2–7 nie stosuje się do cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53a ust. 2.

Art. 58.

1. Cudzoziemcowi cofa się zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, jeżeli:
 - 1) ustala przyczyna, dla której zostało udzielone;
 - 2) wystąpiła przynajmniej jedna z okoliczności, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 lub 3–9;
 - 3) (uchylony);
 - 4) opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Do cofnięcia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony stosuje się odpowiednio art. 57 ust. 3, 8 i 9.
3. (uchylony).
4. Cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt jest niepożądany, można w decyzji o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony zobowiązać do opuszczenia tego terytorium w terminie określonym w decyzji.
5. Do decyzji o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w której zobowiązuje się cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu w sprawie zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 59.

Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem terminu ważności zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, chyba że uzyskał kolejne zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Art. 60.

1. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udziela się na wniosek cudzoziemca.
2. Zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 7, udziela się na wniosek cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 54, z tym że do udzielenia zezwolenia małoletniemu dziecku, o którym mowa w art. 53 ust. 2 pkt 3 i 4, jest wymagana zgoda osób, które sprawują nad nim władzę rodzicielską.
3. Wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w ust. 1, może obejmować dzieci cudzoziemca lub inne osoby pozostające pod jego opieką.
4. Wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony zawiera:
 - 1) dane cudzoziemca oraz dane objętych wnioskiem dzieci i innych osób wpisanych do dokumentu podróży cudzoziemca, w zakresie niezbędnym do wydania zezwolenia;
 - 2) miejsce zamierzonego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) imię, nazwisko, datę urodzenia, płeć, obywatelstwo i miejsce zamieszkania członków rodziny cudzoziemca zamieszkałych w Rzeczypospolitej Polskiej, z określeniem stopnia pokrewieństwa;
 - 4) informacje o:
 - a) podróżach i pobytach zagranicznych w okresie ostatnich 5 lat,

- b) poprzednich pobytach w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) wskazanie środków utrzymania.
- 4a. Wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony składa się na formularzu.
5. Cudzoziemiec jest obowiązany uzasadnić wniosek, przedstawić ważny dokument podróży oraz dołączyć do wniosku:
- 1) fotografii osób objętych wnioskiem;
 - 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych zawartych we wniosku i okoliczności uzasadniających ubieganie się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
- 5a. Do wniosku należy dołączyć także:
- 1) tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym cudzoziemiec przebywa lub zamierza przebywać, w przypadku cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 1, 2, 7, 9, 13 i 14 oraz w art. 53a ust. 1 pkt 1, 2 i 4;
 - 2) umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego zawartą z placówką naukową mającą siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz pisemne zobowiązanie się tej placówki naukowej do poniesienia kosztów pobytu i wydalenia cudzoziemca, pokrytych ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy, jeżeli podstawą jego wydalenia są okoliczności określone w art. 88 ust. 1 pkt 1, w przypadku cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 17;
 - 3) umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego zawartą z placówką naukową mającą siedzibę na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz pisemne zobowiązanie się tej placówki naukowej do poniesienia kosztów pobytu i wydalenia cudzoziemca, pokrytych ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy, jeżeli podstawą jego wydalenia są okoliczności określone w art. 88 ust. 1 pkt 1, w przypadku cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 18;
 - 4) zgodę osób, które sprawują władzę rodzicielską nad małoletnim cudzoziemcem ubiegającym się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
- 5b. Za tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym cudzoziemiec przebywa lub zamierza przebywać, nie uznaje się umowy użyczenia lokalu, chyba że użyczającym jest jego zstępny, wstępny lub małżonek, rodzice małżonka, lub rodzeństwo cudzoziemca.
- 5c. Cudzoziemiec, o którym mowa w art. 53b ust. 4a, dołącza do wniosku dokumenty potwierdzające spełnianie warunków wymienionych w tym przepisie oraz okoliczności uzasadniające ubieganie się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
- 5d. Do cudzoziemca, o którym mowa w art. 53b ust. 4a, nie stosuje się przepisów ust. 5 pkt 2, ust. 5a pkt 1 i ust. 5b.
6. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży i nie ma możliwości jego uzyskania, może przedstawić inny dokument potwierdzający jego tożsamość.

Art. 60a.

1. Placówka naukowa mająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może zawrzeć z naukowcem umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu ba-

- dawczego, jeżeli placówka naukowa została zatwierdzona w tym celu przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie decyzji wydanej na okres 5 lat. W szczególnie uzasadnionych przypadkach decyzja o zatwierdzeniu placówki naukowej może być wydana na okres krótszy niż 5 lat.
2. Decyzję w sprawie zatwierdzenia wydaje się na wniosek placówki naukowej.
 3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:
 - 1) nazwę placówki naukowej oraz jej adres;
 - 2) pisemne zobowiązanie się placówki naukowej do poniesienia kosztów pobytu i wydalenia naukowca, pokrytych ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy, jeżeli podstawą wydalenia naukowca są okoliczności określone w art. 88 ust. 1 pkt 1.
 4. Placówka naukowa dołącza do wniosku dowód prowadzenia badań naukowych, którym w szczególności może być sprawozdanie z działalności za poprzedni rok obrotowy, zawierające informacje o prowadzeniu badań naukowych przez tę placówkę.
 5. Uczelnie, jednostki naukowe wymienione w art. 2 pkt 9 lit. b–e ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz centra badawczo-rozwojowe, o których mowa w ustawie z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, są zwolnione z obowiązku, o którym mowa w ust. 4.
 6. Do przedłużenia zatwierdzenia placówki naukowej stosuje się przepisy ust. 1–5.
 7. Aktualna lista zatwierdzonych placówek naukowych publikowana jest w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw nauki.

Art. 60b.

1. Minister właściwy do spraw nauki może wydać decyzję o odmowie przedłużenia albo o cofnięciu zatwierdzenia placówki naukowej, w przypadku gdy:
 - 1) zaprzestała działalności polegającej na prowadzeniu badań naukowych;
 - 2) nie wykonuje obowiązków, o których mowa w art. 60d;
 - 3) zatwierdzenie uzyskano wskutek poświadczenia nieprawdy;
 - 4) umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego została zawarta wskutek poświadczenia nieprawdy.
2. Prawomocne decyzje o odmowie przedłużenia lub o cofnięciu zatwierdzenia placówki naukowej są publikowane w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw nauki.
3. Placówka naukowa, której odmówiono przedłużenia zatwierdzenia lub je cofnięto ze względu na okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, nie może ponownie ubiegać się o zatwierdzenie przed upływem 5 lat od dnia uprawomocnienia się decyzji o cofnięciu zatwierdzenia lub odmowie jego przedłużenia.

Art. 60c.

1. Umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego zawarta między placówką naukową a naukowcem, jako umowa o pracę, umowa o dzieło lub umowa zlecenia, w której naukowiec zobowiązuje się do uczestniczenia w realizacji projektu badawczego, a placówka naukowa do stworzenia mu warunków do realizacji jego zobowiązania, określa w szczególności wynagrodzenie naukowca oraz warunki jego pracy.

2. Placówka naukowa może zawrzeć umowę o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
 - 1) projekt badawczy został zaakceptowany przez właściwe organy placówki naukowej po sprawdzeniu:
 - a) celu i czasu trwania badań naukowych oraz dysponowania odpowiednimi środkami finansowymi na ich przeprowadzenie,
 - b) dokumentów potwierdzających kwalifikacje naukowca istotne dla celów badań naukowych;
 - 2) naukowiec będzie posiadał podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów pobytu i powrotu,
 - b) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego wygasa z dniem, w którym decyzja, o której mowa w art. 60b ust. 1, stała się ostateczna oraz w przypadku odmowy wjazdu lub odmowy udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.

Art. 60d.

Placówka naukowa jest obowiązana:

- 1) wydać naukowcowi pisemne zobowiązanie się do poniesienia kosztów pobytu i wydalenia naukowca, pokrytych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego ze środków publicznych, jeżeli podstawą jego wydalenia są okoliczności określone w art. 88 ust. 1 pkt 1;
- 2) poinformować niezwłocznie wojewodę, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub przed którym toczy się postępowanie o udzielenie takiego zezwolenia, o wszystkich zdarzeniach, mogących stanowić przeszkodę w wykonaniu umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego;
- 3) przekazać ministrowi właściwemu do spraw nauki pisemne potwierdzenie wykonania wszystkich badań naukowych w ramach projektu badawczego, którego dotyczyła umowa o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, w terminie 2 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy.

Art. 61.

1. Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemca przebywającego na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, lub cudzoziemca ubiegającego się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53a ust. 2, jest obowiązany złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony co najmniej 45 dni przed upływem okresu pobytu oznaczonego w posiadanej wizie lub przed upływem terminu ważności poprzedniego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
- 1a. Wniosek złożony przez cudzoziemca:

- 1) przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, o którym mowa w art. 53a ust. 2, z wyłączeniem przypadku ubiegania się o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 15,
 - 2) o którym mowa w art. 110,
 - 3) posiadającego zgodę na pobyt tolerowany
– pozostawia się bez rozpoznania.
2. (uchylony).
- 2a. Jeżeli termin do złożenia wniosku został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, wojewoda zamieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca odcisk stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
3. Jeżeli termin do złożenia wniosku został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny do czasu wydania decyzji ostatecznej w sprawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
- 3a. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w razie zawieszenia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na wniosek strony.
4. Jeżeli termin do złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, nie zostanie zachowany, cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed upływem okresu pobytu oznaczonego w wizie lub na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w przypadku gdy postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony nie zostało zakończone przed upływem tego okresu pobytu.

Art. 62.

1. Decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w przypadku cudzoziemca przebywającego za granicą – wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca.
2. Cudzoziemiec przebywający za granicą składa wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony za pośrednictwem konsula. Konsul dołącza do wniosku informację, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowią zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony właściwy wojewoda jest obowiązany zwrócić się do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do konsula właściwego ze względu na ostatnie miejsce zamieszkania cudzoziemca za granicą lub do innych organów, z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowią zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
4. W przypadku innym niż wydanie decyzji o udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, wojewoda informuje Szefa Agencji Bezpieczeństwa

Wewnętrzno o złożeniu przez cudzoziemca wniosku o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony i sposobie załatwienia sprawy.

5. Organy, o których mowa w ust. 3, są obowiązane, w terminie 30 dni, a w przypadku, o którym mowa w art. 53a ust. 2, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, przekazać informacje, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowią zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
6. Jeżeli organy, o których mowa w ust. 3, nie przekazały informacji w terminach, o których mowa w ust. 5, uznaje się, że wymóg uzyskania informacji został spełniony.
7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin 30-dniowy, o którym mowa w ust. 5, może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia wojewodę.
- 7a. W sprawie dotyczącej cudzoziemca, który na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zamierza kontynuować lub uzupełnić studia podjęte na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wojewoda może zwrócić się do właściwego organu tego państwa o udzielenie informacji o pobycie cudzoziemca na tym terytorium.
- 7b. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, a zachodzą poważne przyczyny do udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony określone w art. 57 ust. 5a, wojewoda zasięga opinii, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.
8. Decyzję o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a jeżeli cudzoziemiec opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – wojewoda, który to zezwolenie wydał.
- 8a. Wojewoda jest obowiązany ustalić, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, w przypadku gdy państwo obszaru Schengen zasięga opinii na podstawie art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen.
- 8b. W postępowaniu w sprawie udzielenia lub cofnięcia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, przy wykonaniu czynności mających na celu ustalenie okoliczności, o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 6, nie stosuje się art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.
9. Wojewoda informuje:
 - 1) Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców o:
 - a) udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13,
 - b) odmowie udzielenia kolejnego zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13, lub członkowi jego rodziny,
 - c) cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13, lub członkowi jego rodziny;
 - 2) komendanta oddziału Straży Granicznej i komendanta wojewódzkiego Policji o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;
 - 3) właściwy organ państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o:

- a) udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen,
- b) braku przesłanek do cofnięcia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen.

Art. 62a.

Przy załatwianiu sprawy udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 16, należy uwzględnić termin rozpoczęcia nauki, przewidziany programem studiów.

Art. 63.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wzór formularza wniosku o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, z uwzględnieniem danych dotyczących cudzoziemca, o których mowa w art. 12, w zakresie niezbędnym do udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, oraz danych, o których mowa w art. 60 ust. 4,
 - 2) liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony,
 - 3) wzór stempla potwierdzającego złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony
– mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności postępowania o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
2. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia jednostki prowadzącej studia o przyjęciu cudzoziemca na studia, zawierającego w szczególności: imię i nazwisko cudzoziemca, datę i miejsce jego urodzenia, obywatelstwo, nazwę i adres jednostki prowadzącej studia, termin rozpoczęcia nauki oraz okres nauki, na jaki cudzoziemiec został zakwalifikowany.
3. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 2, powinno uwzględniać rodzaje i kierunki studiów lub specjalności zawodowe.

Rozdział 5

Zezwolenie na osiedlenie się i zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE

Art. 64.

1. Zezwolenia na osiedlenie się udziela się cudzoziemcowi, który:
 - 1) jest małoletnim dzieckiem cudzoziemca, posiadającego zezwolenie na osiedlenie się, urodzonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) pozostaje w związku małżeńskim, zawartym z obywatelem polskim co najmniej 3 lata przed złożeniem wniosku i bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 2 lata na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;

- 3) bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż 10 lat na podstawie zgody na pobyt tolerowany udzielonej na podstawie art. 97 ust. 1 pkt 1 lub 1a lub ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przez okres 5 lat w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;
 - 4) jest dzieckiem obywatela polskiego i pozostaje pod jego władzą rodzicielską.
2. Cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt tolerowany udzielonej w związku z rozpatrzeniem wniosku o nadanie statusu uchodźcy zalicza się do okresu nieprzerwanego pobytu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, także okres pobytu w czasie postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, choćby cudzoziemiec był w tym okresie umieszczony w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia.
 3. Do postępowania o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się cudzoziemcowi małżonkowi obywatela polskiego stosuje się art. 55.
 4. Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za nieprzerwany, gdy żadna z przerw w nim nie była dłuższa niż 6 miesięcy i nie przekroczyła łącznie 10 miesięcy w okresach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lub 3, chyba że przerwa była spowodowana:
 - 1) wykonywaniem obowiązków zawodowych lub świadczeniem pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) towarzyszeniem małżonkowi wykonującemu obowiązki zawodowe lub świadczącemu pracę w warunkach, o których mowa w pkt 1;
 - 3) (uchylony);
 - 4) leczeniem cudzoziemca.
 5. Zezwolenia na osiedlenie się udziela się na czas nieoznaczony.
 6. Zezwolenie na osiedlenie się wygasa z mocy prawa z dniem uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Art. 65.

1. Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udziela się cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bezpośrednio przed złożeniem wniosku, legalnie i nieprzerwanie, co najmniej przez 5 lat, który posiada:
 - 1) stabilne i regularne źródło dochodu wystarczającego do pokrycia kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu;

- 2) ubezpieczenie zdrowotne w rozumieniu *przepisów o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym*¹³⁾ lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do cudzoziemca:
- 1) przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbywania studiów lub szkolenia zawodowego;
 - 2) posiadającego zgodę na pobyt tolerowany, azyl, status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej lub korzystającego z ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej;
 - 3) ubiegającego się o nadanie statusu uchodźcy lub o udzielenie azylu;
 - 4) pracownika „au pair”, sezonowego, delegowanego przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub usługodawcy świadczącego usługi transgraniczne;
 - 5) przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 lub 7 lub art. 53a ust. 1 pkt 1 lit. a lub ust. 2;
 - 6) o którym mowa w art. 110.
3. Dochód, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, po odliczeniu kosztów zamieszkania, przypadający na każdego członka rodziny pozostającego na utrzymaniu cudzoziemca lub na cudzoziemca, gdy jest osobą samotną, musi być wyższy niż wysokość dochodu, od której przyznaje się świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- 3a. Uważa się, że koszty zamieszkania, o których mowa w ust. 3, obejmują co najmniej wysokość stałych opłat związanych z eksploatacją zajmowanego lokalu w rozliczeniu na liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu, a ponadto opłaty za dostawę do lokalu energii, gazu, wody oraz odbiór ścieków, odpadów i nieczystości ciekłych.
4. Do okresu pobytu, o którym mowa w ust. 1, nie zalicza się pobytu cudzoziemca:
- 1) zatrzymanego, umieszczonego w strzeżonym ośrodku, w areszcie w celu wydalenia, w stosunku do którego został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju lub pozbawionego wolności na podstawie orzeczeń wydanych na podstawie ustaw;
 - 2) jako pracownika „au pair”, sezonowego, delegowanego przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub usługodawcy świadczącego usługi transgraniczne;
 - 3) na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, wizy wydanej w celu podjęcia lub kontynuowania nauki lub zezwo-

¹³⁾ Obecnie: ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1203 i Nr 232, poz. 1378) oraz przepisów wydanych na jej podstawie.

- lenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 lub 7 lub art. 53a ust. 1 pkt 1 lit. a lub ust. 2;
- 4) jako szefa, członka personelu misji dyplomatycznej, kierownika urzędu konsularnego i członka personelu konsularnego państwa obcego oraz innej osoby zrównanej z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych.
5. Do okresu pobytu, o którym mowa w ust. 1, zalicza się połowę okresu pobytu cudzoziemca na podstawie wizy udzielonej w związku z odbywaniem studiów lub szkolenia zawodowego lub na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 53 ust. 1 pkt 16 lub w art. 53a ust. 1 pkt 1 lit. b.
6. Do ustalenia, że pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest nieprzerwany, stosuje się art. 64 ust. 4.
7. Zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udziela się na czas nieoznaczony.

Art. 66.

1. Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na osiedlenie się, jeżeli:
- 1) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 64 ust. 1;
 - 2) jego dane znajdują się w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
 - 3) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu;
 - 4) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie związku małżeńskiego z obywatelem polskim, a związek małżeński został zawarty wyłącznie w celu obejścia przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się;
 - 6) w postępowaniu o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się:
 - a) złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje,
 - b) zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał;
 - 7) nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa;
 - 8) nie zwrócił kosztów wydalenia, które zostały sfinansowane z budżetu państwa.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, można udzielić zezwolenia na osiedlenie się tylko w razie istnienia poważnych przyczyn, zwłaszcza ze względów humanitarnych lub z powodu zobowiązań międzynarodowych, z uwzględnieniem interesu państwa, które dokonało wpisu do Systemu Informacyjnego Schengen.

Art. 67.

Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, jeżeli:

- 1) nie spełnia wymogów, o których mowa w art. 65 ust. 1;
- 2) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 68.

1. Cudzoziemcowi cofa się zezwolenie na osiedlenie się, jeżeli:
 - 1) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego bądź interes Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 1a) wniosek o udzielenie tego zezwolenia lub dołączone do niego dokumenty zawierały nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje;
 - 2) w postępowaniu o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia za autentyczny, podrobił lub przerobił dokument bądź takiego dokumentu jako autentycznego używał;
 - 3) został skazany prawomocnym wyrokiem w Rzeczypospolitej Polskiej za przestępstwo umyślne na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności;
 - 4) opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, orzeka się o wydaleniu cudzoziemca.
3. Do postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na osiedlenie się, w części dotyczącej orzeczenia o wydaleniu cudzoziemca, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawie wydalenia.

Art. 69.

1. Cudzoziemcowi cofa się zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, jeżeli:
 - 1) nabycie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE nastąpiło w sposób niezgodny z prawem;
 - 2) stanowi on rzeczywiste i poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo dla bezpieczeństwa i porządku publicznego;
 - 3) opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 6 lat;
 - 4) opuścił terytorium Unii Europejskiej na okres następujących kolejno po sobie 12 miesięcy;
 - 5) uzyskał na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
2. Organ prowadzący postępowanie w sprawie cofnięcia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, w przypadku gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 2, jest obowiązany uwzględnić:
 - 1) okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) jego wiek;
 - 3) istnienie związków z Rzeczpospolitą Polską lub brak związków z krajem pochodzenia;
 - 4) skutki dla cudzoziemca i członków jego rodziny, które powstaną w przypadku cofnięcia zezwolenia.

3. W decyzji o cofnięciu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, orzeka się o wydaleniu cudzoziemca.
4. Do postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, w części dotyczącej orzeczenia o wydaleniu cudzoziemca, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawie wydalenia z wyłączeniem art. 90 ust. 2.

Art. 70.

W przypadku gdy zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE zostało cofnięte z przyczyn, o których mowa w art. 69 ust. 1 pkt 3–5, kolejnego zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udziela się, gdy cudzoziemiec spełnia warunki określone w art. 65, z tym że bezpośrednio przed złożeniem wniosku o wydanie kolejnego zezwolenia powinien przebywać legalnie i nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 3 lata.

Art. 71.

1. Zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udziela się na wniosek cudzoziemca.
2. Wniosek o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się może obejmować dzieci cudzoziemca lub inne osoby pozostające pod jego opieką.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:
 - 1) dane cudzoziemca, w zakresie niezbędnym do udzielenia zezwolenia;
 - 2) dane objętych wnioskiem dzieci i innych osób wpisanych do dokumentu podróży cudzoziemca, w zakresie niezbędnym do wydania zezwolenia, w przypadku wniosku o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się;
 - 3) informację o podróżach i pobytach zagranicznych odbytych w okresie ostatnich 5 lat.
4. Wniosek o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE składa się na formularzu.
5. Cudzoziemiec jest obowiązany uzasadnić wniosek, przedstawić ważny dokument podróży oraz dołączyć do wniosku:
 - 1) fotografie osób objętych wnioskiem;
 - 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych zawartych we wniosku i okoliczności uzasadniających ubieganie się o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 3) tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym przebywa lub zamierza przebywać, w przypadku ubiegania się o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 3 lub o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
6. Za tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym cudzoziemiec przebywa lub zamierza przebywać, nie uznaje się umowy użyczenia lokalu, chyba że użyczającym jest jego zstępny, wstępny lub małżonek, rodzice małżonka, lub rodzeństwo cudzoziemca.
7. W szczególnie uzasadnionym przypadku, gdy cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży i nie ma możliwości jego uzyskania, może przedstawić inny dokument potwierdzający jego tożsamość.

Art. 71a.

1. Cudzoziemiec może złożyć wniosek o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE w czasie zgodnego z prawem pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Wniosek o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE złożony przez cudzoziemca:
 - 1) przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) nielegalnie,
 - b) na podstawie wize Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26,
 - c) na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego na podstawie art. 53a ust. 2,
 - d) o którym mowa w art. 110,
 - 2) przebywającego za granicą
– pozostawia się bez rozpoznania.
- 2a. Wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE złożony przez cudzoziemca, o którym mowa w art. 65 ust. 2 pkt 1–4, lub cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, udzielonego na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 lub 7 lub na podstawie art. 53a ust. 1 pkt 1 lit. a, pozostawia się bez rozpoznania.
- 2b. Jeżeli cudzoziemiec złożył wniosek w czasie zgodnego z prawem pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, wojewoda zamieszcza w dokumencie podróży cudzoziemca odcisk stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
3. Jeżeli cudzoziemiec złożył wniosek w czasie zgodnego z prawem pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalny do czasu wydania decyzji ostatecznej w sprawie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w razie zawieszenia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE na wniosek strony.

Art. 71b.

1. Decyzję w sprawie udzielenia zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
2. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca jest obowiązany zwrócić się do komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji i Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby także do innych organów, z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowią zagrożenie dla obron-

- ności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
3. W przypadku innym niż wydanie decyzji o udzieleniu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamierzonego pobytu cudzoziemca informuje Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o złożeniu przez cudzoziemca wniosku o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE i sposobie załatwienia sprawy.
 4. Organy, o których mowa w ust. 2, są obowiązane, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, przekazać informacje, czy wjazd i pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowią zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
 5. Jeżeli organy, o których mowa w ust. 2, nie przekażą informacji w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, uznaje się, że wymóg uzyskania informacji został spełniony.
 6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 4, może być przedłużony do 3 miesięcy, o czym organ obowiązany do przekazania informacji zawiadamia wojewodę.
 - 6a. Jeżeli dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, a zachodzą poważne przyczyny do udzielenia zezwolenia na osiedlenie się określone w art. 66 ust. 2, oraz przed wydaniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE wojewoda zasięga opinii, o której mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji.
 7. Decyzję o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta wojewódzkiego Policji.
 - 7a. W postępowaniu w sprawie udzielenia lub cofnięcia zezwolenia na osiedlenie się, przy wykonaniu czynności mających na celu ustalenie okoliczności, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 6 lub w art. 68 ust. 1 pkt 2, nie stosuje się art. 79 Kodeksu postępowania administracyjnego.
 8. Wojewoda informuje Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, gdy cudzoziemiec posiada takie zezwolenie udzielone przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej.
 9. W przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 1 Konwencji Wykonawczej Schengen, wojewoda informuje właściwy organ państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o wydaniu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
 10. W przypadku, o którym mowa w art. 25 ust. 2 Konwencji Wykonawczej Schengen, wojewoda informuje właściwy organ państwa obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, o braku przesłanek do cofnięcia zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Art. 71c.

1. Załatwienie sprawy udzielenia zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE powinno zakończyć się nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, a w postępowaniu odwoławczym – w ciągu 2 miesięcy od dnia otrzymania odwołania.
2. W razie niezałatwienia sprawy w terminach, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 36–38 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 71d.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzory formularzy wniosków o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się i zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, z uwzględnieniem danych dotyczących cudzoziemca, o których mowa w art. 12, w zakresie niezbędnym do udzielenia zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, oraz danych, o których mowa w art. 71 ust. 3,
 - 2) liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosków o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się i zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE,
 - 3) wzory stempli potwierdzających złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się lub wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE
- mając na uwadze potrzebę zapewnienia sprawności postępowania o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się i zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Rozdział 6**Karta pobytu i inne dokumenty wydawane cudzoziemcom****Art. 72.**

1. Kartę pobytu wydaje się cudzoziemcowi, który uzyskał:
 - 1) zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony;
 - 2) zezwolenie na osiedlenie się;
 - 3) zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 4) status uchodźcy;
 - 5) zgodę na pobyt tolerowany;
 - 6) ochronę uzupełniającą.
2. Karta pobytu, w okresie jej ważności, potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uprawnia, wraz z dokumentem podróży, do wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskania wizy.
3. Karta pobytu wydana cudzoziemcowi, który uzyskał:
 - 1) zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, jest ważna przez okres tego zezwolenia;
 - 2) zezwolenie na osiedlenie się, jest ważna 10 lat;
 - 3) zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, jest ważna 5 lat.

Art. 73.

1. Polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się na wniosek cudzoziemca, który posiada zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub korzysta z ochrony uzupełniającej, jeżeli utracił on dokument podróży albo gdy jego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, a uzyskanie przez cudzoziemca nowego dokumentu podróży nie jest możliwe.
2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca uprawnia, w okresie jego ważności, do wielokrotnego przekraczania granicy.
3. Polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres do 1 roku.
4. Posiadanie polskiego dokumentu podróży nie zwalnia cudzoziemca od obowiązku podjęcia działań w celu uzyskania dokumentu podróży.

Art. 74.

1. Polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany małoletniemu cudzoziemcowi urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywającemu na tym terytorium bez opieki rodziców, który nie posiada dokumentu podróży, jeżeli nie sprzeciwia się temu interes Rzeczypospolitej Polskiej oraz przemawia za tym dobro dziecka, a uzyskanie przez niego dokumentu podróży napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody.
2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach polski dokument tożsamości cudzoziemca może być wydany cudzoziemcowi, który nie posiada żadnego obywatelstwa i przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez dokumentu podróży, jeżeli przemawia za tym interes Rzeczypospolitej Polskiej oraz gdy uzyskanie przez cudzoziemca innego dokumentu potwierdzającego tożsamość nie jest możliwe.
3. Polski dokument tożsamości cudzoziemca jest ważny rok. Po upływie terminu ważności może być wydany kolejny dokument tożsamości na okres nie dłuższy niż 2 lata.
4. Wydanie polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca następuje w przypadku, o którym mowa:
 - 1) w ust. 1 – na wniosek przedstawiciela ustawowego małoletniego lub z urzędu;
 - 2) w ust. 2 – na wniosek cudzoziemca.
5. Polski dokument tożsamości cudzoziemca potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie potwierdza jego obywatelstwa. Dokument ten nie uprawnia do przekroczenia granicy.
6. Posiadanie przez cudzoziemca polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca nie zwalnia od obowiązku uzyskania wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE.

Art. 75.

1. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się cudzoziemcowi posiadającemu zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub zgodę na pobyt tolerowany, posiadającemu status uchodźcy lub korzystającemu z ochrony uzupełniającej, który podczas pobytu za granicą utracił swój dokument podróży albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, zamierzającemu powrócić na terytorium Rze-

czypospolitej Polskiej, gdy uzyskanie przez niego innego dokumentu podróży nie jest możliwe.

- 1a. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca można wydać cudzoziemcowi podlegającemu przesiedleniu lub relokacji, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który nie posiada ważnego dokumentu podróży.
2. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca może być wydany cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który nie posiada dokumentu podróży kraju pochodzenia albo którego dokument podróży uległ zniszczeniu bądź utracił ważność, zamierzającemu opuścić to terytorium, gdy uzyskanie przez niego innego dokumentu podróży nie jest możliwe.
3. Wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje na wniosek cudzoziemca, z tym że wydanie tego dokumentu cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 2, może nastąpić także z urzędu. W przypadku, o którym mowa w ust. 1a, z wnioskiem występuje Szef Urzędu.
4. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca uprawnia cudzoziemca, o którym mowa:
 - 1) w ust. 1 i 1a – do jednokrotnego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) w ust. 2 – do wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca jest ważny przez okres w nim oznaczony, nie dłuższy jednak niż 7 dni.

Art. 76.

1. W karcie pobytu zamieszcza się następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona rodziców;
 - 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
 - 3) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy; w przypadku braku zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 2 miesiące danych o adresie nie zamieszcza się;
 - 4) obywatelstwo;
 - 5) płeć, wzrost w centymetrach i kolor oczu;
 - 6) numer ewidencyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) – w przypadku gdy został nadany;
 - 7) informację o rodzaju wydanego zezwolenia;
 - 8) adnotację „naukowiec” w przypadku zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 17 lub 18.
2. W polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca zamieszcza się następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
 - 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) płeć;
 - 5) imiona i nazwiska, datę, miejsce i kraj urodzenia oraz płeć towarzyszących cudzoziemcowi jego dzieci lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką.

3. W polskim dokumencie tożsamości cudzoziemca zamieszcza się następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca oraz imiona rodziców;
 - 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
 - 3) adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy; w przypadku braku zameldowania na pobyt czasowy trwający ponad 2 miesiące danych o adresie nie zamieszcza się;
 - 4) płeć, wzrost w centymetrach i kolor oczu.
4. W tymczasowym polskim dokumencie podróży dla cudzoziemca zamieszcza się następujące dane:
 - 1) imię (imiona) i nazwisko cudzoziemca;
 - 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) płeć, wzrost w centymetrach i kolor oczu;
 - 5) imiona i nazwiska, datę, miejsce i kraj urodzenia oraz płeć towarzyszących cudzoziemcowi jego dzieci lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką.
5. Karta pobytu oraz dokumenty, o których mowa w ust. 2–4, zawierają także nazwę organu wydającego, datę wydania i datę upływu ważności karty pobytu lub dokumentów oraz mogą zawierać fotografię i podpis posiadacza, a także zakodowany zapis danych, o których mowa w ust. 1–4.
6. Dokumenty, o których mowa w ust. 2 i 4, mogą zawierać również fotografie towarzyszących cudzoziemcowi jego dzieci lub innych małoletnich znajdujących się pod jego opieką.
7. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca może zawierać również imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz podpis osoby wydającej dokument.

Art. 77.

Cudzoziemiec jest obowiązany wymienić posiadaną kartę pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca lub polski dokument tożsamości cudzoziemca w przypadku:

- 1) zmiany danych w nich zamieszczonych;
- 2) zmiany wyglądu utrudniającej ustalenie jego tożsamości;
- 3) uszkodzenia ich w stopniu utrudniającym posługiwanie się nimi;
- 4) upływu terminu ważności karty pobytu wydanej w związku z uzyskaniem zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
- 5) ich utraty lub zniszczenia.

Art. 78.

1. Wniosek o wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, wniosek o wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, wniosek o wymianę karty pobytu zawiera:
 - 1) dane cudzoziemca oraz objętych wnioskiem dzieci i innych osób wpisanych do dokumentu podróży, w zakresie niezbędnym do wydania lub wymiany karty pobytu lub dokumentu;

- 2) adres zameldowania na pobyt stały lub pobyt czasowy trwający ponad 2 miesiące.
2. Cudzoziemiec jest obowiązany przedstawić dokument potwierdzający jego tożsamość, a cudzoziemiec ubiegający się o wymianę karty pobytu ważny dokument podróży, i dołączyć do wniosku:
 - 1) fotografie osób objętych wnioskiem;
 - 2) dokumenty niezbędne do potwierdzenia danych i okoliczności podanych we wniosku.
3. W szczególnie uzasadnionym przypadku, jeżeli cudzoziemiec ubiegający się o wymianę karty pobytu nie posiada i nie ma możliwości uzyskania ważnego dokumentu podróży, może przedstawić inny dokument potwierdzający jego tożsamość.

Art. 79.

1. Cudzoziemiec, który utracił kartę pobytu, jest obowiązany zawiadomić o tym wojewodę, który ją wydał, w terminie 3 dni od dnia jej utraty.
2. W przypadku znalezienia utraconej karty pobytu cudzoziemiec jest obowiązany, w terminie 3 dni od dnia jej znalezienia, zawiadomić o tym wojewodę i zwrócić niezwłocznie znaną kartę pobytu, jeżeli w miejsce utraconej karty pobytu wydano już nową.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się w przypadku utraty polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca.

Art. 80.

1. Cudzoziemiec jest obowiązany zwrócić niezwłocznie:
 - 1) kartę pobytu – po doręczeniu dokumentu potwierdzającego nabycie obywatelstwa polskiego, decyzji o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 2) polski dokument podróży dla cudzoziemca – po doręczeniu dokumentu podróży lub decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 3) polski dokument tożsamości cudzoziemca – po doręczeniu dokumentu potwierdzającego nabycie obywatelstwa polskiego lub obywatelstwa innego państwa.
2. Karta pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca i polski dokument tożsamości cudzoziemca podlegają zwrotowi także w razie zgonu cudzoziemca. Obowiązek zwrotu ciąży na osobach obowiązanych do zgłoszenia zgonu zgodnie z przepisami o aktach stanu cywilnego.
3. Cudzoziemcowi, który opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wskutek cofnięcia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, wydaje się zaświadczenie o zwrocie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, ważne do czasu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Kartę pobytu i inne dokumenty, o których mowa w ust. 1, zwraca się organowi, który je wydał.

Art. 81.

1. Kartę pobytu wydaje wojewoda, który wydał zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
2. Polski dokument podróży dla cudzoziemca i polski dokument tożsamości cudzoziemca wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
3. Polski dokument tożsamości cudzoziemca wydaje się po uzyskaniu zgody Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
4. Tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje:
 - 1) za granicą – konsul;
 - 2) w kraju – wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach – komendant placówki Straży Granicznej.
5. Wymiany karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca dokonuje wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
6. Cudzoziemiec jest obowiązany odebrać osobiście kartę pobytu i inne dokumenty, o których mowa w ust. 2–5, a w przypadku małoletniego poniżej 13. roku życia – odbioru dokonuje jego przedstawiciel ustawowy lub kurator.

Art. 82.

Odmowa wydania karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca oraz tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca następuje w drodze decyzji.

Art. 83.

1. Kartę pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca, polski dokument tożsamości cudzoziemca oraz tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca wydaje się i wymienia po uiszczeniu należnej opłaty.
2. Opłaty nie ponosi się za wydanie:
 - 1) karty pobytu i innych dokumentów, o których mowa w ust. 1, jeżeli poprzednio wydane zawierały wady techniczne;
 - 2) tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, jeżeli jest wydawany cudzoziemcowi podlegającemu:
 - a) wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) przesiedleniu lub relokacji i nieposiadającemu ważnego dokumentu podróży;
 - 3) pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) status uchodźcy,
 - b) zezwolenie na osiedlenie się jako członek najbliższej rodziny repatrianta,
 - c) zgodę na pobyt tolerowany,
 - d) ochronę uzupełniającą;
 - 4) polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, jeżeli jest wydawany z urzędu.

3. Dochody z opłat za wydanie i wymianę karty pobytu i innych dokumentów, o których mowa w ust. 1, stanowią dochód budżetu państwa.
4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej za wydanie i wymianę karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca i polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca oraz za wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, oraz tryb ich uiszczania.
5. W rozporządzeniu należy uwzględnić:
 - 1) jednostkowe koszty wytworzenia i wydania lub wymiany karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca i polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca oraz wydania tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
 - 2) możliwość podwyższenia opłat za wymianę karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca i polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca w przypadku zawinionej ich utraty albo zniszczenia, w zależności od ilości zdarzeń powodujących konieczność wydania nowej karty pobytu lub dokumentu;
 - 3) przypadki, w których będzie pobierana opłata ulgowa za wymianę karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca i polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, ze wskazaniem dokumentów wymaganych do uzyskania ulg.

Art. 84.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wzory karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, uwzględniając dane, o których mowa w art. 76;
 - 2) wzory formularzy wniosków o wydanie lub wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, wniosku o wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, wniosku o wymianę karty pobytu oraz liczbę fotografii i wymogi dotyczące fotografii dołączanych do wniosku.
2. We wzorach formularzy wniosków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, uwzględnia się dane dotyczące cudzoziemca, o których mowa w art. 12 ust. 1, w zakresie niezbędnym do wydania i wymiany karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca i tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca oraz dane, o których mowa w art. 76 i 78 ust. 1.
3. W przypadku zmiany wzorów karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca lub tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, można określić termin ważności tych kart pobytu lub dokumentów wydanych na blankietach dotychczasowego wzoru oraz termin, do którego mogą być stosowane blankiety dotychczasowego wzoru.

Art. 84a.

1. Cudzoziemcy uczniowie szkoły pochodzący z państw trzecich, uczestniczący w wycieczce szkolnej do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na zasadach określonych przez przepisy Unii Europejskiej¹⁴⁾, mogą być objęci listą podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej sporządzaną przez dyrektora szkoły.
2. Dane dotyczące cudzoziemców objętych listą podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej oraz ich prawo do ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej potwierdza, na wniosek dyrektora szkoły, wojewoda właściwy dla siedziby szkoły.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych oraz ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza listy podróżujących dla wycieczek Unii Europejskiej, uwzględniając postanowienia załącznika do decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K.3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. WE L 327 z 19.12.1994).

Rozdział 7**Kontrola legalności pobytu cudzoziemców****Art. 85.**

1. Organy Straży Granicznej i Policji sprawują kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- 1a. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców i wojewoda mogą sprawować kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie niezbędnym do prowadzenia przez te organy postępowań w sprawach cudzoziemców.
- 1b. Organy Służby Celnej mogą sprawować kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Funkcjonariusz Służby Celnej, Straży Granicznej i Policji lub upoważniony przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców lub wojewodę pracownik przeprowadzający kontrolę może żądać okazania:
 - 1) dokumentów i zezwoleń uprawniających cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) środków utrzymania na czas trwania planowanego pobytu oraz na powrót do państwa pochodzenia lub na tranzyt albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem, o którym mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2 lit. b, od cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, wizy lub umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego, lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowe-

¹⁴⁾ Przepisy określone w decyzji Rady 94/795/WSiSW z dnia 30 listopada 1994 r. w sprawie wspólnych działań przyjętych przez Radę na podstawie art. K.3 ust. 2 lit. b) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie ułatwień podróży dla uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich.

go, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu;

- 3) dokumentów uprawniających cudzoziemca do wykonywania pracy, prowadzenia działalności gospodarczej oraz powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi.

Art. 86.

1. Cudzoziemiec poddany kontroli legalności pobytu jest obowiązany okazać dokumenty lub środki utrzymania, o których mowa w art. 85 ust. 2, jeżeli są wymagane.
2. Obowiązek okazania środków utrzymania na czas trwania planowanego pobytu oraz na powrót do państwa pochodzenia lub na tranzyt albo dokumentu potwierdzającego możliwość uzyskania takich środków zgodnie z prawem nie dotyczy cudzoziemca, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu połączenia z rodziną do osoby, która posiada status uchodźcy.

Art. 86a.

1. Funkcjonariusz Straży Granicznej, Policji lub funkcjonariusz celny oraz pracownik Urzędu do Spraw Cudzoziemców lub urzędu wojewódzkiego pobiera od cudzoziemca odciski linii papilarnych w celu ustalenia tożsamości, jeżeli w toku kontroli legalności pobytu cudzoziemiec nie okaże dokumentu, na podstawie którego można ustalić jego tożsamość, lub w przypadku gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie co do autentyczności dokumentu okazanego przez cudzoziemca.
2. Funkcjonariusz Straży Granicznej, Policji lub funkcjonariusz celny oraz pracownik Urzędu do Spraw Cudzoziemców lub urzędu wojewódzkiego w toku kontroli legalności pobytu może pobrać od cudzoziemca odciski linii papilarnych w celu weryfikacji tożsamości posiadacza wizy Schengen lub w celu stwierdzenia jej autentyczności, w razie wątpliwości co do tożsamości cudzoziemca lub autentyczności wizy Schengen.
3. Ustalenie tożsamości cudzoziemca, weryfikacja tożsamości posiadacza wizy Schengen lub stwierdzenie autentyczności tej wizy odbywa się przez sprawdzenie odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca w Wizowym Systemie Informacyjnym.

Art. 87.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uwzględniając okoliczności jej przeprowadzania, rodzaje kontrolowanych dokumentów oraz sposób i zakres dokumentowania czynności związanych z przeprowadzaną kontrolą.

Rozdział 8**Wydalenie cudzoziemców i zobowiązanie ich do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej****Art. 88.**

1. Cudzoziemcowi wydaje się decyzję o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli:
 - 1) przebywa na tym terytorium bez ważnej wizy, jeżeli jest wymagana, lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu na tym terytorium;
 - 1a) nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego czasu pobytu na terytorium państw obszaru Schengen przez 3 miesiące w okresie 6 miesięcy liczonych od dnia pierwszego wjazdu;
 - 2) wykonywał pracę niezgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy albo podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 3) nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie może wskazać wiarygodnych źródeł ich uzyskania;
 - 4) jego dane są wpisane do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, jeżeli wjazd cudzoziemca na to terytorium nastąpi w okresie obowiązywania wpisu;
 - 4a) jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ruchu bezwizowym lub na podstawie wizy Schengen, z wyłączeniem wizy upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) jego dalszy pobyt stanowiłby zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo naruszałby interes Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 6) niezgodnie z przepisami przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę;
 - 7) dobrowolnie nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji:
 - a) o zobowiązaniu do opuszczenia tego terytorium,
 - b) o odmowie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony,
 - c) o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;
 - 8) nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa;
 - 9) zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w Rzeczypospolitej Polskiej za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
 - 10) został skazany w Rzeczypospolitej Polskiej prawomocnym orzeczeniem na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania o przekazanie go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary;
 - 11) przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może przebywać;

- 12) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.
2. Cudzoziemcowi, który posiada zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, nie wydaje się decyzji o wydaleniu.

Art. 89.

1. Decyzji o wydaleniu cudzoziemca nie wydaje się, a wydanej nie wykonuje, jeżeli:
 - 1) zachodzą przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany;
 - 2) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że związek małżeński został zawarty w celu uniknięcia wydalenia;
 - 3) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego na podstawie art. 53a ust. 2.
2. Decyzji o wydaleniu ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1 lub 6, nie wydaje się cudzoziemcowi czasowo oddelegowanemu w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, uprawnionemu do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa.
3. Do postępowania w sprawie wydalenia cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, stosuje się odpowiednio art. 55.

Art. 90.

1. W decyzji o wydaleniu:
 - 1) określa się termin opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie dłuższy niż 14 dni, z wyłączeniem przypadków, w których decyzja podlega przymusowemu wykonaniu na podstawie art. 95;
 - 2) można określić trasę przejazdu do granicy i miejsce przekroczenia granicy;
 - 3) można wyznaczyć cudzoziemcowi miejsce zamieszkania do czasu wykonania decyzji i zobowiązać go do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji.
2. Decyzji o wydaleniu można nadać rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli wymagają tego względy, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 5.
3. Decyzja o wydaleniu powoduje z mocy prawa unieważnienie wizy krajowej, cofnięcie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwolenia na pracę.

4. Decyzja o wydaleniu wydana na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 11 lub 12 powoduje z mocy prawa unieważnienie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 90a.

Decyzje o wydaleniu mogą być przekazywane za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym oraz za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych i doręczane cudzoziemcowi w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu.

Art. 91.

Cudzoziemcowi nie wolno opuścić miejsca zamieszkania wyznaczonego w decyzji o wydaleniu bez zgody organu, który wydał decyzję.

Art. 92.

1. Decyzję o wydaleniu cudzoziemca wydaje, z urzędu lub na wniosek Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej, komendanta wojewódzkiego Policji, komendanta placówki Straży Granicznej lub organu Służby Celnej, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca lub miejsce ujawnienia faktu albo zdarzenia będącego podstawą wystąpienia z wnioskiem o wydalenie cudzoziemca.
2. Wojewoda odnotowuje wydanie decyzji o wydaleniu w dokumencie podróży cudzoziemca oraz niezwłocznie informuje o jej wydaniu organ, który wystąpił z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu.
3. W przypadku przekazania decyzji o wydaleniu za pośrednictwem urzędów umożliwiających odczyt i zapis znaków pisma na nośniku papierowym lub za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnych i doręczenia cudzoziemcowi decyzji w formie uzyskanej w wyniku takiego przekazu wydanie decyzji o wydaleniu odnotowuje w dokumencie podróży cudzoziemca organ obowiązany do wykonania decyzji.

Art. 93.

1. Organ występujący z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca lub komendant wojewódzki Policji właściwy ze względu na siedzibę wojewody, który wydał decyzję na wniosek Ministra Obrony Narodowej, organu Służby Celnej lub z urzędu, pobiera od cudzoziemca, któremu wydano decyzję o wydaleniu, odciski linii papilarnych, jeżeli nie zostały one pobrane na podstawie art. 14 ust. 2, art. 98 ust. 4 lub art. 101 ust. 3, oraz sporządza jego fotografię, chyba że fotografia została sporządzona wcześniej w postępowaniu karnym na podstawie art. 74 § 2 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego lub w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Przepis art. 14 ust. 3 stosuje się do pobierania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca, któremu wydano decyzję o wydaleniu.

Art. 94.

1. Decyzja o wydaleniu cudzoziemca małoletniego do kraju jego pochodzenia lub do innego państwa jest wykonywana tylko wtedy, gdy małoletni będzie miał tam zapewnioną opiekę rodziców, innych osób pełnoletnich lub instytucji opiekuńczych, zgodnie ze standardami określonymi przez Konwencję o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 11).
2. Cudzoziemca małoletniego można wydalić tylko pod opieką przedstawiciela ustawowego, chyba że decyzja o wydaleniu jest wykonywana w taki sposób, że małoletniego przekazuje się przedstawicielowi ustawowemu albo przedstawicielowi właściwych władz państwa, do którego następuje wydalenie.

Art. 95.

1. Decyzja o wydaleniu podlega przymusowemu wykonaniu przez doprowadzenie cudzoziemca do granicy albo do granicy państwa, do którego zostaje wydany, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa, jeżeli:
 - 1) cudzoziemiec przebywa w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia;
 - 2) cudzoziemiec nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o wydaleniu lub w decyzji zawierającej orzeczenie o wydaleniu;
 - 3) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego albo interes Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) została wydana w związku z okolicznością, o której mowa w art. 88 ust. 1 pkt 7.
2. Obowiązek doprowadzenia cudzoziemca do granicy wykonuje komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
3. Obowiązek doprowadzenia cudzoziemca od granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego następuje wydalenie, wykonuje Komendant Główny Straży Granicznej lub komendant oddziału Straży Granicznej właściwy ze względu na miejsce, w którym cudzoziemiec przekracza granicę.
4. Komendant placówki Straży Granicznej odnotowuje w rejestrze spraw dotyczących wydalenia z Rzeczypospolitej Polskiej datę opuszczenia przez cudzoziemca tego terytorium lub informuje o tym niezwłocznie wojewodę, który wydał decyzję o wydaleniu.

Art. 96.

1. Koszty wydalenia cudzoziemca z wyłączeniem przypadków, o których mowa w ust. 2–3, ponosi cudzoziemiec.
2. Zapraszający ponosi koszty wydalenia, w przypadku gdy cudzoziemiec, którego zaprosił, wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie, na który został zaproszony, i okoliczności uzasadniające jego wydalenie wystąpiły:
 - 1) podczas pobytu na tym terytorium w okresie objętym zaproszeniem lub
 - 2) po upływie okresu objętego zaproszeniem, gdy cudzoziemiec nie uzyskał przedłużenia wizy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub nie korzysta z ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzo-

ziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i pozostał na tym terytorium.

3. Pracodawca lub osoba, która powierzyła cudzoziemcowi wykonywanie innej pracy zarobkowej lub pełnienie funkcji, ponosi koszty wydalenia cudzoziemca, w przypadku gdy wydalenie następuje w związku z wykonywaniem przez cudzoziemca pracy niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
4. Jeżeli cudzoziemiec, który został zaproszony, podlega wydaleniu w związku z wykonywaniem pracy niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, koszty wydalenia ponosi pracodawca lub osoba, która powierzyła cudzoziemcowi wykonywanie innej pracy zarobkowej lub pełnienie funkcji.
5. W przypadku gdy cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu prowadzenia badań naukowych nie uiści należności z tytułu kosztów wydalenia, koszty te ponosi placówka naukowa, która przyjęła cudzoziemca w celu realizacji projektu badawczego, jeżeli koszty wydalenia zostały pokryte ze środków publicznych przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy o przyjęciu w celu realizacji projektu badawczego, a podstawą wydalenia cudzoziemca są okoliczności określone w art. 88 ust. 1 pkt 1 i decyzja o wydaleniu została wydana przed upływem 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy o przyjęciu, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 17 lub 18.
6. Do kosztów wydalenia cudzoziemca zalicza się w szczególności koszty:
 - 1) postępowania;
 - 2) pobrania odcisków linii papilarnych oraz koszty wykonania fotografii;
 - 3) pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia;
 - 4) badań lekarskich;
 - 5) pomocy udzielonej przez państwo członkowskie Unii Europejskiej w związku z zastosowaniem tranzytu drogą powietrzną przez jego terytorium;
 - 6) jego przejazdu do granicy albo do granicy państwa, do którego się udaje lub zostaje doprowadzony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa;
 - 7) doprowadzenia do granicy.

Art. 96a.

1. Wysokość kosztów wydalenia cudzoziemca, podmioty zobowiązane do uiszczenia należności z tytułu ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia ustala, w drodze decyzji, wojewoda właściwy do wydania decyzji o wydaleniu.
2. Wojewoda, który wydał decyzję dotyczącą kosztów wydalenia, może ją zmienić, w przypadku gdy po jej wydaniu, koszty wydalenia uległy zmianie.
3. Decyzji, o której mowa w ust. 1 i 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 96b.

1. Należności z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemca nieuiszczone w terminie podlegają egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954,

z późn. zm.¹⁵⁾), z tym że w stosunku do środków pieniężnych cudzoziemca znajdujących się w depozycie jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub Policji organem egzekucyjnym jest ta jednostka organizacyjna Straży Granicznej lub Policji.

2. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte bez uprzedniego doręczenia upomnienia.

Art. 96c.

1. Do czasu uiszczenia należności z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemca przez podmiot do tego obowiązany, koszty te pokrywa Skarb Państwa.
2. Jeżeli należności z tytułu kosztów wydalenia nie mogą być wyegzekwowane, pokrywa je Skarb Państwa.
3. Wpływy z uiszczonych należności z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemca stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 97.

1. W przypadkach, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1–3, 6, 11 i 12, cudzoziemiec może być zobowiązany do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie do 7 dni, gdy z okoliczności sprawy wynika, że dobrowolnie wykona ten obowiązek.
2. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie wydaje się cudzoziemcowi:
 - 1) małżonkowi obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 2) przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego na podstawie art. 53a ust. 2;
 - 3) czasowo oddelegowanemu w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, uprawnionemu do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa – ze względu na okoliczności, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1 lub 6.
3. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.
4. Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powoduje z mocy prawa unieważnienie wizy krajowej, cofnięcie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz zezwolenia na pracę.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 157, poz. 1119 i Nr 187, poz. 1381, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 115, poz. 794, Nr 176, poz. 1243 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 209, poz. 1318, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 39, poz. 308, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 28, poz. 143, Nr 40, poz. 229, Nr 75, poz. 474, Nr 122, poz. 826, Nr 152, poz. 1018 i Nr 229, poz. 1497 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458 i Nr 234, poz. 1391.

5. Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydana na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 11 lub 12 powoduje z mocy prawa unieważnienie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 98.

1. Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydaje komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej.
2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do wojewody właściwego ze względu na siedzibę organu, który wydał decyzję.
3. Organ, o którym mowa w ust. 1, odnotowuje wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dokumencie podróży cudzoziemca oraz niezwłocznie informuje o jej wydaniu właściwego miejscowo wojewodę, a w przypadku, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 11 lub 12, informuje ponadto ministra właściwego do spraw zagranicznych.
4. Organ, o którym mowa w ust. 1, pobiera od cudzoziemca, któremu wydano decyzję o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, odciski linii papilarnych, jeżeli nie zostały one pobrane na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1 lub art. 101 ust. 3.
5. Do pobierania odcisków linii papilarnych od cudzoziemca, któremu wydano decyzję o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, stosuje się przepis art. 14 ust. 3.
6. Komendant placówki Straży Granicznej odnotowuje w rejestrze spraw dotyczących zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej datę opuszczenia przez cudzoziemca tego terytorium lub informuje o tym niezwłocznie organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 99.

W przypadku gdy w stosunku do cudzoziemca zobowiązanego w drodze decyzji do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zostanie wydana decyzja o wydaleniu:

- 1) organ, który wydał decyzję o wydaleniu, stwierdza wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dniem wydania decyzji o wydaleniu;
- 2) postępowanie odwoławcze od decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlega umorzeniu.

Art. 99a.

Do cudzoziemców oraz członków ich rodzin posiadających uprawnienie do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r., nie stosuje się przepisów art. 88, 90, 91, 95 i art. 97–99. W zakresie uregulowanym w tych przepisach stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej

Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹⁶⁾).

Art. 100.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) tryb postępowania organów w postępowaniu w sprawie wydalenia cudzoziemca, a w szczególności: wymogi, jakim powinien odpowiadać wniosek o wydanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca oraz czynności, które powinny być podjęte w przypadku, gdy cudzoziemiec podlegający wydaleniu nie posiada dokumentu podróży, uwzględniając potrzebę zapewnienia sprawności i prawidłowości postępowania;
 - 2) sposób odnotowywania w dokumencie podróży wydania decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub decyzji o wydaleniu, zapewniający możliwość ustalenia podczas kontroli dokumentu podróży cudzoziemca, że takie decyzje zostały wydane.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób obliczania kosztów:
 - 1) przejazdu cudzoziemca do granicy albo do granicy państwa, do którego cudzoziemiec się udaje lub zostaje doprowadzony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa;
 - 2) związanych z doprowadzeniem cudzoziemca;
 - 3) pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia;
 - 4) pobrania odcisków linii papilarnych oraz wykonania fotografii zaliczanych do kosztów wydalenia.
3. Określając szczegółowy sposób obliczania kosztów, o którym mowa w ust. 2, należy uwzględnić rodzaj użytego do wydalenia cudzoziemca środka transportu, liczbę doprowadzających do granicy, długość trasy przejazdu, koszty wyżywienia i zakwaterowania, wartość użytych materiałów do pobrania odcisków linii papilarnych oraz koszty wykonania fotografii.

Rozdział 8a

Tranzyt cudzoziemca drogą powietrzną

Art. 100a.

1. Jeżeli doprowadzenie cudzoziemca do portu lotniczego państwa, do którego ma być wydalony, nie jest możliwe z uzasadnionych praktycznych powodów przy wykorzystaniu lotu bezpośredniego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Komendant Główny Straży Granicznej występuje z wnioskiem do centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o zezwolenie na przejazd cudzoziemca przez obszar portu lotniczego tego państwa, zwany dalej „tranzylem drogą powietrzną”.
2. W przypadku gdy jest to niezbędne, wniosek o zezwolenie na tranzyl drogą powietrzną dotyczy także wszystkich osób, które są odpowiedzialne za cudzoziem-

¹⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 818, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, z 2010 r. Nr 81, poz. 531 oraz z 2011 r. Nr 92, poz. 532.

ca podczas tranzytu, w tym osób sprawujących nad nim opiekę medyczną i tłumaczy, zwanych dalej „eskortą”.

3. Komendant Główny Straży Granicznej doręcza wniosek o zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną centralnemu organowi państwa członkowskiego Unii Europejskiej co najmniej 48 godzin przed rozpoczęciem tranzytu.
4. W szczególnie pilnych przypadkach terminu, o którym mowa w ust. 3, nie stosuje się.
5. Do tranzytu drogą powietrzną można przystąpić po uzyskaniu zezwolenia centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, chyba że co innego wynika z dwustronnych lub wielostronnych porozumień lub umów.
6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza wniosku o zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną, uwzględniając postanowienia dyrektywy Rady 2003/110/UE z dnia 25 listopada 2003 r. w sprawie pomocy w przypadkach tranzytu do celów deportacji drogą powietrzną (Dz. Urz. UE L 321 z 06.12.2003).

Art. 100b.

1. Komendant Główny Straży Granicznej uzgadnia z centralnym organem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej zakres pomocy w tranzycie drogą powietrzną i sposób jego przeprowadzenia zapewniający zakończenie tranzytu w czasie nie dłuższym niż 24 godziny.
2. W przypadku gdy tranzyt drogą powietrzną nie może być zakończony w ciągu 24 godzin, Komendant Główny Straży Granicznej może uzgodnić z organem centralnym innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej jego przedłużenie, nie więcej jednak niż o 48 godzin.

Art. 100c.

Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 100a ust. 1, zezwala się niezwłocznie na ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy:

- 1) centralny organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej cofnął zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną;
- 2) podczas tranzytu drogą powietrzną wjechał bez zezwolenia na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na którego obszarze znajduje się port lotniczy, przez który jest wykonywany tranzyt;
- 3) jego wydalenie do kraju przeznaczenia lub innego państwa tranzytu lub jego wejście na pokład statku powietrznego okazało się bezskuteczne;
- 4) wykonanie tranzytu jest niemożliwe z innego powodu.

Art. 100d.

1. Koszty związane z ponownym wjazdem cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ponosi Skarb Państwa.
2. Skarb Państwa zwraca koszty pomocy w tranzycie drogą powietrzną udzielonej przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej.
3. Koszty, o których mowa w ust. 1 i 2, są pokrywane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 100e.

Jeżeli doprowadzenie cudzoziemca do portu lotniczego państwa, do którego ma być wydalony z terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, nie jest możliwe przy wykorzystaniu lotu bezpośredniego z terytorium tego państwa, Komendant Główny Straży Granicznej, na wniosek centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, udziela zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska.

Art. 100f.

1. Komendant Główny Straży Granicznej zawiadamia o udzieleniu lub odmowie udzielenia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną centralny organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w terminie 48 godzin od otrzymania wniosku.
2. W uzasadnionych przypadkach termin, o którym mowa w ust. 1, może być przedłużony o kolejne 48 godzin.

Art. 100g.

1. Komendant Główny Straży Granicznej może odmówić udzielenia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną, w przypadku gdy:
 - 1) cudzoziemiec jest oskarżony w Rzeczypospolitej Polskiej o popełnienie przestępstwa lub jest poszukiwany w celu wykonania wyroku;
 - 2) tranzyt przez terytorium innych państw lub przyjęcie cudzoziemca przez państwo, do którego jest wydalany, nie są wykonalne;
 - 3) wykonanie decyzji o wydaleniu wymaga zmiany lotniska na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) cudzoziemiec stanowi zagrożenie dla porządku i bezpieczeństwa publicznego, zdrowia publicznego lub interesu Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) udzielenie pomocy w wykonaniu tranzytu jest niemożliwe.
2. Komendant Główny Straży Granicznej może cofnąć zezwolenie na tranzyt drogą powietrzną, jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 1, wyjdą na jaw po jego udzieleniu.
3. Komendant Główny Straży Granicznej niezwłocznie zawiadamia centralny organ innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej:
 - 1) o odmowie udzielenia lub cofnięciu zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną;
 - 2) o najbliższym terminie, w którym wykonanie tranzytu drogą powietrzną będzie możliwe – w przypadku odmowy udzielenia lub cofnięcia zezwolenia na tranzyt drogą powietrzną na podstawie ust. 1 pkt 5.

Art. 100h.

1. Komendant Główny Straży Granicznej, na wniosek centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, może udzielić pomocy w tranzycie drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska, polegającej w szczególności na:
 - 1) przejęciu cudzoziemca na pokładzie statku powietrznego i konwojowaniu go w obszarze lotniska;
 - 2) zapewnieniu cudzoziemcowi oraz jego eskorcie:
 - a) niezbędnej opieki medycznej,

- b) wyżywienia;
 - 3) odbiorze, przechowywaniu i przekazywaniu dokumentów podróży cudzoziemca;
 - 4) powiadamianiu centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o miejscu i czasie odlotu cudzoziemca, jeżeli tranzyt odbywa się bez eskorty;
 - 5) przekazywaniu centralnemu organowi innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej istotnych informacji dotyczących wykonania tranzytu;
 - 6) zapewnieniu cudzoziemcowi zakwaterowania w czasie wykonywania tranzytu;
 - 7) przeciwdziałaniu próbom uniemożliwienia wykonania tranzytu podejmowanym przez cudzoziemca.
2. Komendant Główny Straży Granicznej po zakończeniu tranzytu drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska, występuje do centralnego organu innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej o pokrycie kosztów udzielonej pomocy.

Art. 100i.

1. Funkcjonariusze innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, należący do eskorty, podczas wykonywania tranzytu drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska:
- 1) są uprawnieni do stosowania wobec cudzoziemca środków przymusu bezpośredniego przez użycie siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony lub ataku w celu odparcia czynnej napaści lub kajdanek w celu zapobiegnięcia czynnej napaści;
 - 2) mogą współdziałać z funkcjonariuszami Straży Granicznej, stosując środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebie wynikającej z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom, zgodnie z warunkami użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, określonymi w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, gdy wystąpi bezpośrednie i poważne zagrożenie podjęcia przez cudzoziemca ucieczki, okaleczenia siebie lub osób trzecich lub zniszczenia mienia.
2. Funkcjonariusze innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, należący do eskorty, podczas wykonywania tranzytu drogą powietrzną przez obszar polskiego lotniska posiadają upoważnienie do wykonywania tranzytu drogą powietrzną, noszą ubranie cywilne i nie mogą być uzbrojeni.

Art. 100j.

Do spraw uregulowanych w niniejszym rozdziale nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Rozdział 8b

Wykonanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez organ innego państwa członkowskiego

Art. 100k.

Ostateczna decyzja organu innego państwa członkowskiego, zwanego dalej „wydającym państwem członkowskim”, o wydaleniu cudzoziemca w związku z:

- 1) poważnym i aktualnym zagrożeniem dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa narodowego w przypadkach:
 - a) skazania cudzoziemca przez to państwo za przestępstwo zagrożone karą co najmniej 1 roku pozbawienia wolności lub
 - b) uzasadnionego podejrzenia popełnienia lub zamiaru popełnienia przez cudzoziemca poważnego przestępstwa karnego na terytorium państwa członkowskiego,
 - 2) naruszeniem przepisów tego państwa dotyczących wjazdu lub pobytu cudzoziemców
- może być wykonana przez organy obowiązane do przymusowego wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 100l.

1. Jeżeli decyzja o wydaleniu cudzoziemca wydana przez organ wydającego państwa członkowskiego dotyczy cudzoziemca posiadającego zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, Komendant Główny Straży Granicznej występuje do wojewody właściwego ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca z wnioskiem o ustalenie, czy zachodzą przesłanki do ich cofnięcia.
2. Do decyzji o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, wydanych w związku z rozpatrzeniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów art. 58 ust. 4, art. 68 ust. 2 i art. 69 ust. 3.

Art. 100m.

Komendant Główny Straży Granicznej przeprowadza konsultacje z właściwym organem:

- 1) wydającego państwa członkowskiego w celu potwierdzenia, że decyzja o wydaleniu jest w dalszym ciągu wykonalna,
 - 2) państwa członkowskiego, które wydało zezwolenie pobytowe cudzoziemcowi podlegającemu wydaleniu, w celu ustalenia, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia tego zezwolenia
- za pomocą wszelkich dostępnych środków współpracy i wymiany informacji, w tym za pośrednictwem Biura SIRENE, o którym mowa w art. 35 ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym (Dz. U. Nr 165, poz. 1170, z późn. zm.¹⁷⁾).

Art. 100n.

1. Decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego nie wykonuje się, gdy:
 - 1) zachodzą przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany;

¹⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 195, poz. 1198 i Nr 216, poz. 1367 oraz z 2010 r. Nr 41, poz. 233, Nr 81, poz. 531 i Nr 239, poz. 1593.

- 2) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 3) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie o nadanie statusu uchodźcy;
 - 4) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu, o którym mowa w art. 26 ust. 1 pkt 26, lub zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 15 lub art. 53a ust. 2;
 - 5) cudzoziemiec posiada zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zgodę na pobyt tolerowany;
 - 6) cudzoziemiec jest pozbawiony wolności na skutek wykonania orzeczeń wydanych na podstawie ustaw lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju;
 - 7) właściwy organ wydającego państwa członkowskiego:
 - a) nie przekazał dokumentów niezbędnych do potwierdzenia, że decyzja o wydaleniu jest w dalszym ciągu wykonalna,
 - b) nie potwierdził gotowości zwrotu kosztów wykonania tej decyzji.
2. Decyzja o wydaleniu cudzoziemca lub członków jego rodziny, posiadających dostęp do rynku pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r., wydana przez organ innego państwa członkowskiego, może być wykonana tylko wtedy, gdy jednocześnie zachodzą przesłanki do wydalenia cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określone w przepisach rozdziału 5 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin.
3. Wykonanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego powoduje z mocy prawa unieważnienie wizy lub zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz cofnięcie zezwolenia na pracę.

Art. 100o.

1. Cudzoziemca, którego dotyczy decyzja organu wydającego państwa członkowskiego podlegająca wykonaniu przez polskie organy, doprowadza się do granicy albo granicy państwa, do którego zostaje wydalony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa.
2. Jeżeli właściwy organ innego państwa członkowskiego nie cofnął zezwolenia pobytowego wydanego cudzoziemcowi, o którym mowa w ust. 1, cudzoziemiec może być doprowadzony do granicy tego państwa lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa.
3. O opuszczeniu terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemca, o którym mowa w ust. 1 lub 2, Komendant Główny Straży Granicznej informuje właściwy organ wydającego państwa członkowskiego.

Art. 100p.

1. Koszty wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego ponosi cudzoziemiec.
2. Jeżeli cudzoziemiec nie uiszczył należności z tytułu kosztów wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego, Komendant Główny Straży Granicznej występuje z pisemnym wnioskiem o zwrot tych kosztów do właściwego organu wydającego państwa członkowskiego.
3. Do czasu uiszczenia przez cudzoziemca należności z tytułu kosztów wykonania decyzji organu wydającego państwa członkowskiego o wydaleniu lub ich zwrotu przez wydające państwo członkowskie koszty te są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 100r.

Koszty wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez właściwe organy polskie, poniesione przez organy innego państwa członkowskiego, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Art. 100s.

Do wniosku o zwrot kosztów wykonania decyzji o wydaleniu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego oraz do zwrotu kosztów wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez właściwe organy polskie, poniesionych przez organy innego państwa członkowskiego, stosuje się decyzję Rady z dnia 23 lutego 2004 r. określającą kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich (Dz. Urz. WE L 60 z 27.02.2004, str. 55; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 5, str. 25).

Art. 100t.

Do wykonania decyzji o wydaleniu wydanej przez organ wydającego państwa członkowskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 94 i art. 95, oraz rozdziałów 8a–10.

Art. 100u.

Komendant Główny Straży Granicznej pełni funkcję krajowego punktu kontaktowego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 3 ust. 4 decyzji Rady z dnia 23 lutego 2004 r. określającej kryteria oraz uzgodnienia praktyczne dotyczące rekompensaty dysproporcji finansowych wynikających ze stosowania dyrektywy Rady 2001/40/WE w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich, a w szczególności uzgadnia wysokość i sposób zwrotu kosztów wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca wydanej przez właściwe organy polskie, poniesionych przez organy innego państwa członkowskiego, a ponadto:

- 1) przekazuje dokumenty właściwym organom państwa członkowskiego, które wykonują decyzję o wydaleniu cudzoziemca wydaną przez właściwe organy

polskie, w celu potwierdzenia, że decyzja o wydaleniu jest w dalszym ciągu wykonalna;

- 2) przekazuje właściwym organom państwa członkowskiego, które wykonują decyzję o wydaleniu wydaną przez inne państwo członkowskie, informacje, czy zachodzą przesłanki do cofnięcia cudzoziemcowi, którego decyzja dotyczy, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE, zezwolenia na pobyt lub zezwolenia na pobyt czasowy.

Art. 100w.

Zawarte w art. 100k–100u określenie „państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie stosujące dyrektywę Rady 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydalaniu obywateli państw trzecich.

Rozdział 9

Postępowanie w sprawie zatrzymania cudzoziemca, umieszczenia go w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu w celu wydalenia

Art. 101.

1. Cudzoziemiec, wobec którego zachodzą okoliczności uzasadniające wydanie decyzji o wydaleniu albo który uchyla się od wykonania obowiązków określonych w decyzji o wydaleniu, może być zatrzymany na okres nie dłuższy niż 48 godzin.
2. Zatrzymanie cudzoziemca dokonuje Straż Graniczna lub Policja.
3. Organ, który zatrzymał cudzoziemca, powinien niezwłocznie pobrać odciski jego linii papilarnych oraz, w zależności od okoliczności:
 - 1) wystąpić do sądu z wnioskiem o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia;
 - 2) wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 3) wystąpić do wojewody z wnioskiem o wydanie decyzji o wydaleniu cudzoziemca;
 - 4) wykonać decyzję o wydaleniu, w szczególności przez doprowadzenie cudzoziemca do granicy albo do granicy państwa, do którego cudzoziemiec zostaje wydalony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa.
- 3a. Zatrzymanego cudzoziemca zwalnia się:
 - 1) jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie został przekazany do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o umieszczenie w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie aresztu w celu wydalenia;
 - 2) jeżeli w ciągu 24 godzin od chwili przekazania do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o umieszczeniu w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu aresztu w celu wydalenia;
 - 3) na polecenie sądu;
 - 4) jeżeli ustanie przyczyna zatrzymania.
- 3b. W zakresie nieuregulowanym w ustawie do zatrzymania cudzoziemca stosuje się Kodeks postępowania karnego.

4. W przypadku zaistnienia przeszkody uniemożliwiającej doprowadzenie cudzoziemca do strzeżonego ośrodka albo aresztu w celu wydalenia lub przyjęcie go tam, cudzoziemiec może być umieszczony w wydzielonym pomieszczeniu Straży Granicznej lub Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, do czasu usunięcia tej przeszkody.
5. Wobec cudzoziemca umieszczonego w pomieszczeniu, o którym mowa w ust. 4, stosuje się odpowiednio przepisy o pobycie w strzeżonym ośrodku albo areszcie w celu wydalenia.
6. Przepis art. 14 ust. 3 stosuje się do pobierania odcisków linii papilarnych cudzoziemca zatrzymanego na podstawie ust. 1.
7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór karty daktyloskopijnej, na której pobiera się odciski linii papilarnych od cudzoziemca na podstawie ust. 3, art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1 lub art. 98 ust. 4, uwzględniając przyczynę pobrania odcisków linii papilarnych.

Art. 101a.

1. Organ, który zatrzymał małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki, może wystąpić do sądu właściwego ze względu na miejsce zatrzymania małoletniego z wnioskiem o umieszczenie go w placówce opiekuńczo-wychowawczej.
2. Koszty związane z umieszczeniem i pobytem małoletniego cudzoziemca w placówce opiekuńczo-wychowawczej są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ze środków będących w dyspozycji Komendanta Głównego Straży Granicznej lub Komendanta Głównego Policji.

Art. 102.

1. Cudzoziemca umieszcza się w strzeżonym ośrodku, jeżeli:
 - 1) jest to niezbędne do sprawnego przeprowadzenia postępowania w sprawie o wydalenie lub o cofnięcie zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 2) zachodzi uzasadniona obawa, że będzie się uchylał od wykonania decyzji o wydaleniu lub decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE;
 - 3) przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę niezgodnie z przepisami, jeżeli nie został niezwłocznie doprowadzony do granicy.
2. Areszt w celu wydalenia stosuje się wobec cudzoziemca, jeżeli zachodzi którakolwiek z okoliczności, o których mowa w ust. 1, oraz istnieje obawa, że cudzoziemiec nie podporządkuje się zasadom pobytu obowiązującym w strzeżonym ośrodku.

Art. 103.

Postanowienia o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia nie wydaje się, jeżeli mogłoby to spowodować niebezpieczeństwo dla jego życia lub zdrowia.

Art. 104.

1. Umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia następuje na mocy postanowienia sądu.
2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje, na wniosek wojewody, organu Straży Granicznej lub Policji, sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę organu składającego wniosek.
3. Wniosek o umieszczenie cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowanie wobec niego aresztu w celu wydalenia powinien zawierać:
 - 1) imię (imiona), nazwisko, płeć oraz imiona rodziców;
 - 2) datę, miejsce i kraj urodzenia;
 - 3) obywatelstwo;
 - 4) dotychczasowe miejsce zamieszkania;
 - 5) podstawę prawną wniosku;
 - 6) wskazanie strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia, w którym cudzoziemiec powinien być umieszczony;
 - 7) wskazanie okresu, na jaki umieszcza się cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub stosuje areszt w celu wydalenia;
 - 8) uzasadnienie.
4. Postępowanie w sprawie umieszczenia cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo zastosowania wobec niego aresztu w celu wydalenia prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, z tym że funkcje oskarżyciela publicznego może pełnić przedstawiciel wojewody, funkcjonariusz Straży Granicznej albo Policji.
5. Sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia, w którym umieszczono cudzoziemca, sprawuje nadzór nad wykonaniem postanowienia o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub postanowienia o zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia.

Art. 105.

1. Sąd, wydając postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia, podejmuje niezbędne czynności w celu ochrony mienia cudzoziemca oraz zawiadamia o wydanym postanowieniu:
 - 1) właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne lub urząd konsularny – za zgodą cudzoziemca, którego postanowienie dotyczy;
 - 2) sąd opiekuńczy, jeżeli zachodzi potrzeba ustanowienia opieki nad małoletnimi pozostającymi pod jego opieką;
 - 3) organ opieki społecznej, jeżeli zachodzi potrzeba otoczenia opieką osoby niedołążnej lub chorej, którą cudzoziemiec się opiekował;
 - 4) osobę wskazaną przez cudzoziemca.
2. O podjętych czynnościach i wydanych zarządzeniach oraz o przysługujących cudzoziemcowi prawach w postępowaniu przed sądem sąd powiadamia cudzoziemca w języku dla niego zrozumiałym.

Art. 106.

1. Sąd, wydając postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia, oznacza okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia, nie dłuższy jednak niż 90 dni.
2. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia może być przedłużony na czas określony, niezbędny do wykonania decyzji o wydaleniu, która nie została wykonana z winy cudzoziemca. Okres pobytu w strzeżonym ośrodku oraz w areszcie w celu wydalenia nie może przekroczyć roku.
3. Sąd rejonowy właściwy ze względu na miejsce położenia strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia, w którym umieszczono cudzoziemca, wydaje postanowienie o przedłużeniu okresu pobytu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia na wniosek organu zobowiązanego do doprowadzenia cudzoziemca do granicy albo do granicy państwa, do którego zostaje wydalony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa.
4. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 3, przysługuje zażalenie do właściwego sądu okręgowego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie.

Art. 107.

1. Postanowienie o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia wydaje się w przypadku:
 - 1) ustania przyczyn uzasadniających stosowanie tych środków;
 - 2) stwierdzenia, że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 103;
 - 3) stwierdzenia innych okoliczności niż określone w art. 103, uniemożliwiających stosowanie tych środków;
 - 4) uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji o wydaleniu cudzoziemca z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy, udzielenia ochrony uzupełniającej lub udzielenia azylu;
 - 6) udzielenia cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany;
 - 7) zastosowania wobec cudzoziemca tymczasowego aresztowania albo innego środka prawnego skutkującego pozbawieniem wolności.
2. Postanowienie o zwolnieniu w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 i 7, wydaje, na wniosek cudzoziemca lub organu, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt w celu wydalenia, sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę tego organu.
3. Postanowienie o zwolnieniu w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4–6, wydaje organ, który wydał decyzję ostateczną.
4. Cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku albo w areszcie w celu wydalenia zwalnia się w przypadku:
 - 1) upływu okresu pobytu określonego w postanowieniu, o którym mowa w art. 106 ust. 1 i 2;
 - 2) wydania postanowienia o zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka albo z aresztu w celu wydalenia;
 - 3) wykonania decyzji o wydaleniu.
5. O zwolnieniu cudzoziemca ze strzeżonego ośrodka lub z aresztu w celu wydalenia organ, któremu podlega strzeżony ośrodek lub areszt w celu wydalenia, nie-

zwłocznie informuje sąd, który wydał postanowienie o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku albo o zastosowaniu wobec niego aresztu w celu wydalenia.

Art. 108.

1. Cudzoziemcowi przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w przypadku niewątpliwie niesłusznego: umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub zastosowania wobec niego aresztu w celu wydalenia.
2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, prowadzi się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, dotyczących odszkodowania za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

Art. 109.

1. Strzeżone ośrodki są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, tworzy i likwiduje strzeżone ośrodki, określa organ Straży Granicznej, któremu ośrodek ma podlegać, oraz może wskazać okres niezbędny na zorganizowanie jego funkcjonowania, mając na względzie istniejące potrzeby w tym zakresie.
3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych wyznacza, w drodze zarządzenia, pomieszczenia, w których jest wykonywany areszt w celu wydalenia, uwzględniając w szczególności potrzebę racjonalnego wykorzystania tych pomieszczeń.

Rozdział 10

Pobyt cudzoziemców w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia

Art. 110.

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca zatrzymanego, umieszczonego w strzeżonym ośrodku, w areszcie w celu wydalenia, w stosunku do którego został zastosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju lub pozbawionego wolności wskutek wykonania orzeczeń wydanych na podstawie ustaw, uznaje się za legalny.

Art. 111.

1. Przyjęcie cudzoziemca do strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia następuje na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu cudzoziemca w strzeżonym ośrodku lub o zastosowaniu wobec cudzoziemca aresztu w celu wydalenia.
2. Cudzoziemiec jest obowiązany przy przyjęciu do strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia podać dane osobowe oraz informacje o miejscu zameldowania lub przebywania w kraju pochodzenia, a także o stanie zdrowia.
3. Cudzoziemiec jest obowiązany przekazać do depozytu strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia:
 - 1) dokumenty tożsamości, pieniądze i przedmioty wartościowe;
 - 2) urządzenia techniczne służące do rejestrowania i odtwarzania informacji;
 - 3) sprzęt audiowizualny, komputerowy oraz inne przedmioty, jeżeli kierownik ośrodka albo organ Straży Granicznej lub Policji, któremu ośrodek lub

areszt podlega, nie zezwoli na ich posiadanie w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej;

- 4) przedmioty, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku lub areszcie.
4. Cudzoziemiec przy przyjęciu do aresztu w celu wydalenia jest obowiązany przekazać do depozytu także przedmioty, których wymiary lub ilość naruszają porządek pobytu w areszcie.

Art. 112.

Cudzoziemca przyjmowanego do strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia należy pouczyć, w zrozumiałym dla niego języku, o przysługujących mu prawach i obowiązkach oraz zapoznać go z przepisami regulującymi pobyt w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia.

Art. 113.

1. Cudzoziemca przyjętego do strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia poddaje się niezwłocznie badaniu lekarskiemu oraz w miarę potrzeby zabiegom sanitarnym.
2. Lekarz przeprowadzający badanie, o którym mowa w ust. 1, oraz sprawujący opiekę medyczną nad cudzoziemcami w strzeżonym ośrodku lub areszcie w celu wydalenia jest obowiązany do prowadzenia dokumentacji medycznej według odrębnych przepisów.
3. Koszty badań, o których mowa w ust. 1, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 114.

1. Cudzoziemca przyjętego do strzeżonego ośrodka umieszcza się w pokoju dla cudzoziemców, a cudzoziemca przyjętego do aresztu – w celi mieszkalnej.
2. Powierzchnia pokoju dla cudzoziemców lub celi mieszkalnej nie może być mniejsza niż:
 - 1) 3 m² – na jednego mężczyznę;
 - 2) 4 m² – na jedną kobietę lub małoletniego.
3. Pokój dla cudzoziemców i celę mieszkalną wyposaża się w sprzęt zapewniający cudzoziemcowi osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania.

Art. 115.

1. Cudzoziemców odmiennej płci umieszcza się oddzielnie.
2. Cudzoziemcowi umieszczonemu w strzeżonym ośrodku wraz z małoletnim pozostającym pod jego opieką zapewnia się, w miarę możliwości, wspólny pokój dla cudzoziemców.
3. Małoletniego przebywającego w strzeżonym ośrodku bez opiekuna umieszcza się w wyodrębnionej części ośrodka w sposób uniemożliwiający kontakt z osobami dorosłymi umieszczonymi w ośrodku.

4. Cudzoziemców, którzy zadeklarują, że są osobami sobie najbliższymi, umieszcza się, na ich pisemny wniosek, w miarę możliwości, w jednym pokoju dla cudzoziemców.

Art. 116.

1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie w celu wydalenia korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia.
2. Jeżeli przedmioty, o których mowa w ust. 1, nie nadają się do użytku lub jeżeli ich używanie jest niedopuszczalne ze względów higienicznych, cudzoziemiec może otrzymać odpłatnie odzież, bieliznę i obuwie – dostosowane do pory roku. W przypadku gdy cudzoziemiec nie może dokonać ich zakupu – dostarczenie tych przedmiotów powinno nastąpić nieodpłatnie.
3. Cudzoziemiec otrzymuje nieodpłatnie środki czystości niezbędne do utrzymania higieny osobistej.

Art. 117.

1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie w celu wydalenia ma prawo do:
 - 1) kontaktowania się z polskimi organami państwowymi, a także z przedstawicielstwem dyplomatycznym lub urzędem konsularnym państwa obcego, w sprawach osobistych i urzędowych;
 - 2) kontaktowania się z organizacjami pozarządowymi lub międzynarodowymi zajmującymi się udzielaniem pomocy, zwłaszcza prawnej, cudzoziemcom;
 - 3) rozporządzania przekazanymi do depozytu przedmiotami, o których mowa w art. 111 ust. 3 pkt 2 i 3 oraz ust. 4, jeżeli przedmioty te nie zostały zabezpieczone w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej;
 - 4) korzystania z opieki lekarskiej i umieszczenia w zakładzie opieki zdrowotnej, jeżeli stan jego zdrowia tego wymaga;
 - 5) niezakłóconego snu w godzinach 22⁰⁰–6⁰⁰, a w dni świąteczne do godziny 7⁰⁰ oraz w innym czasie, jeśli nie jest to sprzeczne z porządkiem pobytu w ośrodku lub areszcie;
 - 6) korzystania z urządzeń sanitarnych i środków czystości niezbędnych do utrzymania higieny osobistej;
 - 7) posiadania przedmiotów kultu religijnego, wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych oraz słuchania lub oglądania w pomieszczeniach mieszkalnych lub w miejscu przebywania nabożeństw transmitowanych przez środki masowego przekazu, w sposób niezakłócający ustalonego porządku pobytu w ośrodku lub w areszcie;
 - 8) korzystania z prasy, zakupu prasy z własnych środków finansowych i posiadania jej w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej;
 - 9) zakupu z własnych środków finansowych artykułów żywnościowych i przedmiotów osobistego użytku, służących do utrzymania higieny osobistej, oraz posiadania ich w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej; posiadanie tych przedmiotów w celi mieszkalnej jest możliwe, jeżeli one same lub ich opakowania nie stanowią zagrożenia dla porządku lub bezpieczeństwa w areszcie;
 - 10) zakupu z własnych środków finansowych materiałów piśmiennych, książek, gier świetlicowych i posiadania ich w pokoju dla cudzoziemców lub w celi mieszkalnej;

- 11) otrzymywania paczek z odzieżą, obuwiem i innymi przedmiotami osobistego użytku oraz ze środkami opatrunkowymi i higienicznymi, a także z lekami, które mogą być przekazane za zgodą lekarza, po sprawdzeniu ich wartości w obecności cudzoziemca;
 - 12) prowadzenia korespondencji oraz korzystania ze środków łączności na własny koszt; w sytuacjach losowych cudzoziemcowi można zezwolić na korzystanie ze środków łączności lub wysyłanie korespondencji na koszt ośrodka lub aresztu;
 - 13) składania próśb, skarg i wniosków do:
 - a) kierownika ośrodka albo organu Straży Granicznej lub organu Policji, któremu ośrodek podlega,
 - b) funkcjonariusza odpowiadającego za funkcjonowanie aresztu albo organu Straży Granicznej lub organu Policji, któremu areszt podlega;
 - 14) widzeń z osobami bliskimi w specjalnie do tego przeznaczonych pomieszczeniach, za zgodą organu Straży Granicznej lub organu Policji, któremu ośrodek lub areszt podlega, lub osoby przez ten organ upoważnionej.
2. Cudzoziemiec może korzystać z innych uprawnień niż określone w ust. 1, za zezwoleniem organu Straży Granicznej lub organu Policji, któremu strzeżony ośrodek lub areszt w celu wydalenia podlega, lub osoby przez ten organ upoważnionej.
 3. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku, poza uprawnieniami, o których mowa w ust. 1, ma ponadto prawo do:
 - 1) zakupu z własnych środków finansowych wyrobów tytoniowych i posiadania ich w pokoju dla cudzoziemców;
 - 2) poruszania się po terenie ośrodka w czasie i miejscu wyznaczonych przez kierownika ośrodka;
 - 3) korzystania z biblioteki;
 - 4) użytkowania sprzętu rekreacyjno-sportowego w czasie i miejscu określonych przez kierownika ośrodka.
 4. Cudzoziemiec przebywający w areszcie w celu wydalenia poza uprawnieniami, o których mowa w ust. 1, ma ponadto prawo do:
 - 1) odbywania codziennie jednogodzinnego spaceru na wolnym powietrzu, chyba że co innego wynika z zaleceń lekarza;
 - 2) kontaktowania się z innymi cudzoziemcami przebywającymi w areszcie, za zezwoleniem funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie, w określonych miejscu i czasie;
 - 3) użytkowania gier świetlicowych, bez uprawiania gier hazardowych, w czasie i miejscu określonych przez funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie;
 - 4) zakupu z własnych środków finansowych wyrobów tytoniowych i palenia tytoniu, za zezwoleniem funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie, w miejscu do tego wyznaczonym.
 5. Kierownik strzeżonego ośrodka lub funkcjonariusz odpowiadający za funkcjonowanie aresztu w celu wydalenia albo organ Straży Granicznej lub organ Policji, któremu ośrodek lub areszt podlega, może zezwolić cudzoziemcowi na posiadanie w pokoju dla cudzoziemców lub celi mieszkalnej sprzętu audiowizualnego, komputerowego oraz innych przedmiotów, w tym podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań cudzoziemca.

Art. 118.

1. Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie w celu wydalenia otrzymuje świadczenia zdrowotne, leki, artykuły sanitarne oraz posiłki i napoje. Świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne cudzoziemiec otrzymuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.¹⁸⁾), stosowanych wobec osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki otrzymywania posiłków i napojów przez cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku lub przebywających w areszcie w celu wydalenia oraz wartość dziennej normy żywienia, uwzględniając w szczególności wiek, stan zdrowia oraz wymogi religijne i kulturowe żywienia cudzoziemców.

Art. 119.

Cudzoziemiec umieszczony w strzeżonym ośrodku lub przebywający w areszcie w celu wydalenia jest obowiązany:

- 1) przestrzegać regulaminu pobytu w ośrodku lub areszcie;
- 2) wykonywać polecenia administracji ośrodka lub funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie;
- 3) przestrzegać ciszy nocnej w godzinach 22⁰⁰–6⁰⁰, a w dni świąteczne do godziny 7⁰⁰;
- 4) przestrzegać zasad współżycia społecznego;
- 5) dbać o higienę osobistą i czystość pomieszczeń;
- 6) korzystać z wyposażenia ośrodka lub aresztu w należyty sposób;
- 7) w przypadku wystąpienia objawów choroby niezwłocznie powiadomić o tym administrację ośrodka lub funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie; funkcjonariusza pełniącego służbę w areszcie należy niezwłocznie powiadomić także o samookaleczeniu lub innym groźnym w skutkach zdarzeniu.

Art. 120.

Cudzoziemcowi umieszczonemu w strzeżonym ośrodku zabrania się:

- 1) samowolnego oddalania się poza teren ośrodka lub przebywania w miejscach, do których administracja ośrodka wydała zakaz wstępu;
- 2) zakłócania spokoju i porządku pobytu w ośrodku;
- 3) posiadania, poza depozytem, urządzeń technicznych służących do rejestrowania i odtwarzania informacji, a także przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w ośrodku;

¹⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620 i Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz. 119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 34, poz. 191, Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 734, Nr 185, poz. 1092, Nr 217, poz. 1280 i Nr 240, poz. 1431.

- 4) posiadania w pokojach dla cudzoziemców przedmiotów, których wymiary lub ilość naruszają porządek pobytu w ośrodku;
- 5) spożywania alkoholu oraz przyjmowania środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- 6) palenia wyrobów tytoniowych poza miejscami do tego wyznaczonymi;
- 7) odmawiania przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację ośrodka, powodowania u siebie uszkodzeń ciała lub rozstroju zdrowia, jak również nakłaniania lub pomagania w dokonywaniu takich czynów – w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania;
- 8) porozumiewania się z osobami postronnymi oraz cudzoziemcami umieszczonymi w innych pokojach dla cudzoziemców, jeżeli naruszałoby to porządek w ośrodku;
- 9) dokonywania samowolnej zmiany pokoju dla cudzoziemców i miejsca wyznaczonego do spania;
- 10) urządzania gier hazardowych i uczestniczenia w nich.

Art. 121.

1. W areszcie w celu wydalenia może przebywać kobieta do siódmego miesiąca ciąży.
2. Organ Straży Granicznej lub organ Policji, któremu podlega areszt w celu wydalenia, jest obowiązany odpowiednio wcześniej, przed upływem szóstego miesiąca ciąży kobiety przebywającej w areszcie, wystąpić do sądu z wnioskiem o umieszczenie jej w strzeżonym ośrodku.

Art. 122.

1. Cudzoziemcowi zwalnianemu ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia wydaje się przekazane przez niego do depozytu pieniądze i przedmioty.
2. Jeżeli przystępuje się do wykonania decyzji o wydaleniu cudzoziemca umieszczonego w strzeżonym ośrodku lub przebywającego w areszcie w celu wydalenia, dokumenty tożsamości i przedmioty, o których mowa w art. 111 ust. 3 pkt 2 i 4, pobiera z depozytu dowódca konwoju i zwraca je cudzoziemcowi w placówce Straży Granicznej, w której następuje wydalenie z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo na granicy państwa lub w porcie lotniczym albo morskim państwa, do którego następuje wydalenie.
3. Na wniosek cudzoziemca zwalnianego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia, przedmioty przekazane przez niego do depozytu mogą być wydane osobie upoważnionej przez niego na piśmie lub określonej przez niego instytucji, lub organizacji. Koszty wydania przedmiotów z depozytu ponosi cudzoziemiec.

Art. 123.

1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki, jakim powinny odpowiadać strzeżone ośrodki i areszty w celu wydalenia oraz regulamin organizacyjno-porządkowy pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia, uwzględniając w szczególności warunki rozmieszczania w pokojach dla cudzoziemców i celach mieszkalnych, a także porządek wewnętrzny ośrodka i aresztu.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może określić, w drodze rozporządzenia, sposoby ochrony strzeżonych ośrodków i aresztów w celu wydalenia, mając na względzie strukturę organizacyjną Straży Granicznej i Policji, obowiązki funkcjonariuszy Straży Granicznej i Policji zatrudnionych w strzeżonych ośrodkach lub aresztach w celu wydalenia, a także warunki wstępu na teren ośrodków i aresztów osób niebędących funkcjonariuszami Straży Granicznej lub Policji albo ich pracownikami.

Rozdział 11

Rejestry, ewidencja i wykaz w sprawach cudzoziemców

Art. 124.

1. W sprawach z zakresu wjazdu, pobytu i wyjazdu cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi się w systemie informatycznym:
 - 1) rejestry spraw dotyczących:
 - a) wiz,
 - b) zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony,
 - c) zezwoleń na osiedlenie się,
 - d) wydania polskich dokumentów tożsamości cudzoziemca,
 - e) wydania tymczasowych polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca,
 - f) zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - g) wydalenia z Rzeczypospolitej Polskiej,
 - h) osób, którym udzielono zezwolenia na wjazd na podstawie art. 21a ust. 1,
 - i) osób zatrzymanych w strefie nadgranicznej i doprowadzonych do granicy,
 - j) zezwoleń na pobyt rezydenta długoterminowego WE,
 - k) cudzoziemców, od których pobiera się odciski linii papilarnych na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3,
 - l) wydania polskich dokumentów podróży dla cudzoziemca,
 - m) odmowy wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - n) wykonania decyzji o wydaleniu wydanej przez organ innego państwa członkowskiego stosującej dyrektywę Rady nr 2001/40/WE z dnia 28 maja 2001 r. w sprawie wzajemnego uznawania decyzji o wydaleniu obywateli państw trzecich;
 - 2) rejestr odcisków linii papilarnych, pobranych od cudzoziemców na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3;
 - 3) ewidencję zaproszeń;
 - 4) wykaz cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, zwany dalej „wykazem”.
2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. n, może być prowadzony w systemie kartotecznym.

Art. 124a.

1. W sprawach z zakresu małego ruchu granicznego prowadzi się w systemie informatycznym:

- 1) rejestr wniosków o wydanie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz wydanych, unieważnionych lub cofniętych zezwoleń, o którym mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 1931/2006;
 - 2) rejestr przypadków nadużycia zasad małego ruchu granicznego oraz sankcji za nadużycie tych zasad, o którym mowa w art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 1931/2006.
2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1:
- 1) w pkt 1, prowadzi konsul, komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant placówki Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości;
 - 2) w pkt 2, prowadzi komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant placówki Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej i wojewoda, każdy w zakresie swojej właściwości.
3. W rejestrze wniosków o wydanie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego oraz o wydanych, unieważnionych lub cofniętych zezwoleniach, gromadzi się informacje o:
- 1) wnioskach i wydanych decyzjach administracyjnych w sprawach wydania lub cofnięcia zezwolenia;
 - 2) dacie wydania, numerze, serii oraz terminie upływu ważności zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
 - 3) imieniu (imionach), nazwisku (nazwiskach), dacie urodzenia, obywatelstwie i miejscu zamieszkania cudzoziemca;
 - 4) utraconych, uszkodzonych lub zniszczonych zezwoleniach na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.
4. W rejestrze przypadków nadużycia zasad małego ruchu granicznego oraz sankcji za nadużycie tych zasad gromadzi się informacje o:
- 1) imieniu (imionach), nazwisku (nazwiskach), dacie urodzenia, obywatelstwie i miejscu zamieszkania cudzoziemca, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem mógł przebywać, lub po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia;
 - 2) grzywnach nałożonych na cudzoziemca za przebywanie:
 - a) poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego mógł przebywać, lub
 - b) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu określonego w zezwoleniu na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego;
 - 3) decyzjach o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub o wydaleniu, wydanych w związku z naruszeniem przez cudzoziemca zasad małego ruchu granicznego;
 - 4) decyzjach o unieważnieniu zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

Art. 125.

1. Rejestry, o których mowa w art. 124:

- 1) w pkt 1 w lit. a, prowadzą komendant placówki Straży Granicznej, komendant oddziału Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Granicznej,

- wojewoda, konsul, minister właściwy do spraw zagranicznych i Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, każdy w zakresie swojej właściwości;
- 2) w pkt 1 w lit. b–d, g, j, l, prowadzi wojewoda;
 - 3) w pkt 1 w lit. e, prowadzą wojewoda, konsul i komendant placówki Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości;
 - 4) w pkt 1 w lit. f i k, prowadzą komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej i komendant placówki Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości;
 - 5) w pkt 1 w lit. h, prowadzi Komendant Główny Straży Granicznej;
 - 6) w pkt 1 w lit. i, prowadzi komendant oddziału Straży Granicznej;
 - 6a) w pkt 1 w lit. m, prowadzi komendant placówki Straży Granicznej i Komendant Główny Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości;
 - 6b) w pkt 1 w lit. n, prowadzi Komendant Główny Straży Granicznej;
 - 7) w pkt 2, prowadzi Komendant Główny Policji.
2. Ewidencję, o której mowa w art. 124 pkt 3, prowadzi wojewoda.
3. Wykaz prowadzi Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.

Art. 126.

1. W rejestrach, o których mowa w art. 124 pkt 1:

- 1) w lit. a–c, j, m, przechowuje się informacje o wnioskach, wydanych postanowieniach, decyzjach administracyjnych i wyrokach sądu, a ponadto dane, o których mowa w art. 12:
 - a) w lit. a, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami w sprawie wydania i przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej oraz unieważnienia lub cofnięcia wizy Schengen lub wizy krajowej,
 - b) w lit. b, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami o wydanie i cofnięcie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony oraz datę wydania, numer, serię oraz termin upływu ważności karty pobytu,
 - c) w lit. c, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami o wydanie i cofnięcie zezwolenia na osiedlenie się oraz datę wydania, numer, serię oraz termin upływu ważności karty pobytu,
 - d) w lit. j, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami o wydanie i cofnięcie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE oraz datę wydania, numer, serię oraz termin upływu ważności karty pobytu,
 - e) w lit. m, dotyczące cudzoziemców objętych postępowaniami w sprawie wydania decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w lit. d, e, l, przechowuje się imię (imiona) i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo cudzoziemca, datę wydania, numer, serię oraz termin upływu ważności polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, tymczasowego polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca, a także informacje o wnioskach o wydanie i wymianę oraz decyzjach o odmowie wydania tych dokumentów;
- 3) w lit. f, przechowuje się dane cudzoziemców zobowiązanych do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, informacje o decyzjach w sprawie zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o dacie opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 4) w lit. g, przechowuje się dane cudzoziemców wydanych z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz informacje o decyzjach w sprawie wydalenia z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o dacie opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) w lit. h, przechowuje się dane osób, którym udzielono zezwolenia na wjazd na podstawie art. 21a ust. 1;
 - 6) w lit. i, przechowuje się dane osób zatrzymanych w strefie nadgranicznej i doprowadzonych do granicy;
 - 7) w lit. k, przechowuje się imię (imiona) i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz obywatelstwo cudzoziemca, od którego pobrano odciski linii papilarnych, podstawę prawną pobrania odcisków linii papilarnych, stopień oraz imię i nazwisko osoby pobierającej odciski linii papilarnych;
 - 8) w lit. n, przechowuje się dane cudzoziemców, w stosunku do których wykonano decyzję o wydaleniu wydaną przez organ wydającego państwa członkowskiego, oraz informacje o dacie opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W rejestrze odcisków linii papilarnych, pobranych od cudzoziemca na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3, umieszcza się podstawę prawną pobrania odcisków linii papilarnych, datę pobrania odcisków i informacje o kartach daktyloskopijnych lub o pobraniu odcisków za pomocą urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków oraz następujące dane cudzoziemca:
- 1) imię (imiona) i nazwisko;
 - 2) datę i miejsce urodzenia;
 - 3) obywatelstwo.
3. W ewidencji zaproszeń przechowuje się dane zapraszającego i cudzoziemca, o których mowa w art. 16 ust. 2.

Art. 127.

Organy, które pobierają odciski linii papilarnych cudzoziemca, są obowiązane do przekazywania Komendantowi Głównemu Policji danych, o których mowa w art. 126 ust. 2, oraz odcisków linii papilarnych pobranych za pomocą kart daktyloskopijnych lub urządzenia do elektronicznego pobierania odcisków.

Art. 128.

1. W wykazie przechowuje się dane cudzoziemca, wobec którego zachodzi którakolwiek z następujących okoliczności:
 - 1) została wydana ostateczna decyzja o wydaleniu, decyzja o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się z przyczyny, o której mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1–3, decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE z przyczyny, o której mowa w art. 69 ust. 1 pkt 2, lub decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy, zawierająca orzeczenie o wydaleniu, o której mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) została wydana ostateczna decyzja o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zawierająca termin opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej decyzja o cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub o odmowie wydania zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;
 - 3) cudzoziemiec został skazany prawomocnym wyrokiem;

- a) w Rzeczypospolitej Polskiej za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe na karę grzywny lub karę pozbawienia wolności do jednego roku,
 - b) w innym państwie niż państwo obszaru Schengen za przestępstwo stanowiące zbrodnię pospolitą również w rozumieniu prawa polskiego,
 - c) w państwie obszaru Schengen za przestępstwo na karę pozbawienia wolności powyżej jednego roku;
- 4) cudzoziemiec nie wywiązuje się z zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa;
 - 5) wjazd lub pobyt cudzoziemca są niepożądane ze względu na zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską;
 - 6) wjazd lub pobyt cudzoziemca są niepożądane ze względu na zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego albo mogłyby naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej.
- 1a. W wykazie nie zamieszcza się danych cudzoziemca:
- 1) małżonka obywatela polskiego oraz przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małżonka cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, chyba że jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego;
 - 2) posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE.
- 1b. Jeżeli decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, nadano rygor natychmiastowej wykonalności, dane cudzoziemca można umieścić w wykazie na jej podstawie, nawet jeśli decyzja nie jest ostateczna.
2. W wykazie umieszcza się podstawę prawną i faktyczną wpisu oraz następujące dane cudzoziemca:
- 1) imię (imiona) i nazwisko (także inne nazwiska w przypadku używania);
 - 2) nazwisko rodowe;
 - 3) imiona rodziców;
 - 4) datę i miejsce urodzenia;
 - 5) płeć;
 - 6) obywatelstwo;
 - 7) miejsce zamieszkania.
3. Dane cudzoziemca umieszcza się w wykazie na okres:
- 1) roku od dnia dobrowolnego wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zawierającej nakaz wyjazdu w określonym terminie, decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub decyzji o cofnięciu tego zezwolenia;
 - 2) 3 lat od dnia dobrowolnego wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub decyzji o cofnięciu tego zezwolenia, zawierających nakaz wyjazdu w określonym terminie, jeżeli przyczyną wydania nakazu wyjazdu było zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego;

- 3) 3 lat od dnia wykonania decyzji o wydaleniu, decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się, decyzji o cofnięciu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy;
 - 4) 5 lat od dnia wykonania decyzji o wydaleniu, decyzji o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się, decyzji o cofnięciu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy, w przypadku pokrycia kosztów wydalenia w całości lub części przez Skarb Państwa;
 - 5) 5 lat od dnia zakończenia wykonania kary pozbawienia wolności odbywanej na podstawie wyroków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli cudzoziemiec został skazany na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności;
 - 5a) 3 lat od dnia zakończenia wykonania kary pozbawienia wolności odbywanej na podstawie wyroków, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli cudzoziemiec został skazany na karę pozbawienia wolności poniżej 3 lat;
 - 5b) 3 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli orzeczono wobec cudzoziemca karę grzywny; jeżeli kara grzywny jest jedyną karą, jaką orzeczono wobec cudzoziemca i zostanie zapłacona, dane cudzoziemca wykreśla się z wykazu;
 - 5c) warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności od dnia uprawomocnienia się wyroku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli wobec cudzoziemca orzeczono karę pozbawienia wolności wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania;
 - 6) roku od dnia uregulowania zobowiązań podatkowych wobec Skarbu Państwa lub od daty, w której zobowiązania te uległy przedawnieniu;
 - 7) wynikający z umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, o których mowa w ust. 1 pkt 5;
 - 8) do 3 lat w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, z możliwością przedłużenia na kolejne okresy nieprzekraczające 3 lat.
- 3a. W przypadku braku informacji o wykonaniu decyzji, o której mowa w ust. 3 pkt 1–4, początkiem okresu, na który zamieszcza się w wykazie dane cudzoziemca, jest ostatni dzień terminu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a jeżeli w decyzji nie określono tego terminu – data wydania decyzji.
4. Dane cudzoziemca wykreśla się z wykazu po upływie okresów, o których mowa w ust. 3.

Art. 129.

1. Wpisu do wykazu, przedłużenia obowiązywania wpisu oraz wykreślenia tego wpisu dokonuje Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców z urzędu lub na wniosek:
 - 1) Ministra Obrony Narodowej;
 - 2) ministra właściwego do spraw finansów publicznych;
- 2a) ministra właściwego do spraw zagranicznych;
- 3) Komendanta Głównego Policji;
- 4) Komendanta Głównego Straży Granicznej;
- 5) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 6) Szefa Agencji Wywiadu;
- 7) Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
- 8) wojewody;

9) konsula.

2. Jeżeli Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców nie uwzględni wniosku organu, o którym mowa w ust. 1, organ ten może zwrócić się z wnioskiem o rozstrzygnięcie sprawy do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw wewnętrznych może uwzględnić wniosek organu i nakazać Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców dokonanie wpisu do wykazu, przedłużenie go lub wykreślenie.

Art. 130.

1. Organy administracji rządowej, które posiadają informacje o okolicznościach uzasadniających wpisanie danych cudzoziemca, o których mowa w art. 128 ust. 1, do wykazu, są obowiązane do przekazania ich Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
2. Organ, który wydał decyzję o wydaleniu, o zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także inną decyzję, w której określił termin opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest obowiązany do przekazania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców odpisu tej decyzji, gdy stanie się ostateczna.
3. Sąd, który skazał cudzoziemca za przestępstwo, o którym mowa w art. 128 ust. 1 pkt 3 lit. a lub c, jest obowiązany do przekazania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców odpisu prawomocnego wyroku.
4. Sąd, który skazał cudzoziemca za przestępstwo, o którym mowa w art. 128 ust. 1 pkt 3 lit. a lub c, z zastosowaniem warunkowego zawieszenia wykonania kary, jest obowiązany do przekazania Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców odpisu orzeczenia, na mocy którego zarządzono wykonanie kary, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone.

Art. 131.

1. Cudzoziemiec może złożyć wniosek o:
 - 1) udzielenie informacji o wpisaniu jego danych osobowych do wykazu lub do Systemu Informacyjnego Schengen;
 - 2) sprostowanie jego danych osobowych zawartych w wykazie lub w Systemie Informacyjnym Schengen, jeżeli stwierdzi, że nie są prawdziwe;
 - 3) wykreślenie jego danych osobowych zawartych w wykazie lub w Systemie Informacyjnym Schengen, jeżeli zostały tam umieszczone w wyniku błędu.
- 1a. Wniosek w sprawie danych zawartych w Systemie Informacyjnym Schengen może dotyczyć tylko danych wpisanych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców do celów odmowy wjazdu.
2. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców jest obowiązany do rozpatrzenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, i udzielenia odpowiedzi w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.
3. W postępowaniu wszczętym na wniosek, o którym mowa w ust. 1, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców udziela cudzoziemcowi tylko informacji o wpisaniu jego danych osobowych do wykazu lub Systemu Informacyjnego Schengen do celów odmowy wjazdu, terminie obowiązywania wpisu, podstawie prawnej wpisu, a w przypadkach, o których mowa w art. 128 ust. 1 pkt 1 i 2, także o podstawie faktycznej wpisu.
4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1–3, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego o zaświadczeniach.

Art. 131a.

1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców umożliwia cudzoziemcowi, którego dane zostały umieszczone w wykazie, na jego wniosek, przeglądanie dokumentów dotyczących wpisu do wykazu w zakresie: jego danych osobowych, terminu obowiązywania wpisu, podstawy prawnej wpisu, a w przypadkach, o których mowa w art. 128 ust. 1 pkt 1 i 2, dotyczących także podstawy faktycznej wpisu. Przepisu art. 73 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.
2. Przepis ust. 1 stosuje się także do przeglądania dokumentów dotyczących wpisu danych cudzoziemca do Systemu Informacyjnego Schengen dokonanego przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców do celów odmowy wjazdu.

Art. 132.

1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców tworzy oraz prowadzi w systemie teleinformatycznym krajowy zbiór rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców o nazwie „System Pobyt”.
2. System Pobyt składa się z:
 - 1) rejestrów, o których mowa w art. 124 pkt 1 lit. a–h, j, l, m, z wyjątkiem rejestrów prowadzonych przez konsula i ministra właściwego do spraw zagranicznych;
 - 2) ewidencji, o której mowa w art. 124 pkt 3;
 - 3) wykazu, o którym mowa w art. 124 pkt 4;
- 3a) rejestrów, o których mowa w art. 124a;
 - 4) rejestru spraw o nadanie statusu uchodźcy i udzielenie ochrony uzupełniającej oraz o udzielenie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy;
 - 5) rejestru spraw o wydalenie osób posiadających status uchodźcy;
 - 6) rejestru spraw o udzielenie azylu;
 - 7) rejestru spraw o udzielenie zgody na pobyt tolerowany;
 - 8) rejestru spraw o udzielenie ochrony czasowej;
- 8a) rejestru spraw prowadzonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiającego kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela kraju trzeciego (Dz. Urz. UE L 050 z 25.02.2003, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 109);
- 9) rejestru pobytu obywatela Unii Europejskiej;
- 10) rejestru kart pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
- 11) rejestru dokumentów potwierdzających prawo stałego pobytu;
- 12) rejestru kart stałego pobytu członka rodziny obywatela Unii Europejskiej;
- 13) rejestrów wniosków, wydanych postanowień i decyzji w sprawach:
 - a) o wydanie wizy krajowej w celu repatriacji,
 - b) o udzielenie pomocy repatriantom ze środków budżetu państwa,
 - c) o uznanie za repatrianta;
- 14) ewidencji osób ubiegających się o wydanie wizy wjazdowej w celu repatriacji i członków ich rodzin, nieposiadających w Rzeczypospolitej Polskiej zapewnionego lokalu mieszkalnego lub źródła utrzymania;

15) centralnego rejestru danych o nabyciu i utracie obywatelstwa polskiego.

Art. 133.

1. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt, w rejestrze, o którym mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. k i n, oraz w rejestrze odcisków linii papilarnych, pobranych od cudzoziemca na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3, udostępnia się:
 - 1) organom Policji,
 - 2) organom Straży Granicznej,
 - 3) Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
 - 4) Szefowi Agencji Wywiadu,
 - 4a) Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego,
 - 5) Ministrowi Obrony Narodowej,
 - 6) ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych,
 - 7) ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
 - 7a) ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych;
 - 8) Radzie do Spraw Uchodźców,
 - 9) sądowni,
 - 10) sądowni administracyjnemu,
 - 11) prokuratorowi,
 - 12) wojewodzie,
 - 13) konsulowi,
 - 14) Szefowi Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefowi Służby Wywiadu Wojskowego,
 - 15) Komendantowi Głównemu Żandarmerii Wojskowej– w zakresie niezbędnym do realizacji ich ustawowych zadań.
- 1a. Dane przetwarzane w rejestrach, o których mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. a–e oraz j, prowadzonych w Systemie Pobyt udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw gospodarki w zakresie niezbędnym do prowadzenia Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.
2. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt, w rejestrze, o którym mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. k i n, oraz w rejestrze odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3, są udostępniane na pisemny wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1, z tym że wniosek o udostępnienie danych przetwarzanych w rejestrze odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca, któremu wydano decyzję o wydaleniu, może złożyć także Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców.
3. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt, w rejestrze, o którym mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. k i n, oraz w rejestrze odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3, można udostępniać, bez konieczności składania pisemnego wniosku, o którym mowa w ust. 2, za pomocą urządzeń do teletransmisji danych, podmiotom, o których mowa w ust. 1, które spełniają łącznie następujące warunki:
 - 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w Systemie Pobyt kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
 - 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;

- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań.
4. Organ obowiązany do prowadzenia rejestrów i ewidencji, o których mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. a–h, j–l, n i pkt 2 i 3, art. 124a oraz w art. 132 ust. 2 pkt 4–15, posiada dostęp do danych przetwarzanych w Systemie Pobyt, w rejestrze, o którym mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. k i n, oraz w rejestrze odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3, w zakresie danych gromadzonych w rejestrach i ewidencji, które ten organ prowadzi.
 5. Organowi, o którym mowa w ust. 1 pkt 12 i 13, nie udostępnia się danych o podstawie prawnej i faktycznej wpisu do wykazu.
 6. Dane przetwarzane w Systemie Pobyt udostępnia Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, dane przetwarzane w rejestrze, o którym mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. k – komendant wojewódzki Policji, komendant powiatowy (miejski) Policji, komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, każdy w zakresie swojej właściwości, dane przetwarzane w rejestrze, o którym mowa w art. 124 ust. 1 pkt 1 lit. n – Komendant Główny Straży Granicznej, a dane przetwarzane w rejestrze odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca na podstawie art. 14 ust. 2, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 4 i art. 101 ust. 3 – Komendant Główny Policji.

Art. 133a.

Przepisu art. 133 nie stosuje się do przetwarzania odcisków linii papilarnych pobranych od cudzoziemca w celu ich zamieszczenia w dokumencie podróży przewidzianym w Konwencji Genewskiej, przetwarzanych w rejestrze spraw o nadanie statusu uchodźcy i udzielenie ochrony uzupełniającej oraz o udzielenie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy.

Art. 134.

Informacje zawarte w Systemie Pobyt mogą być przekazywane za granicę, gdy zezwalają na to umowy międzynarodowe, którymi jest związana Rzeczpospolita Polska.

Art. 134a.

Dane cudzoziemca, z wyłączeniem danych obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, przechowywane w wykazie na podstawie:

- 1) art. 128 ust. 1 pkt 1 lub 2 z wyłączeniem danych cudzoziemca, który otrzymał decyzję o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 2) art. 128 ust. 1 pkt 3 lub 6,
 - 3) art. 77 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin
- są przekazywane do Systemu Informacyjnego Schengen do celów odmowy wjazdu na okres przechowywania ich w wykazie.

Rozdział 12

Odpowiedzialność przewoźnika

Art. 135.

1. Przewoźnik, który drogą powietrzną lub morską przywiózł cudzoziemca do granicy, jest obowiązany do podjęcia działania dla upewnienia się, że cudzoziemiec zamierzający wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiada ważny dokument podróży uprawniający do przekroczenia granicy, wymaganą wizę lub inny ważny dokument uprawniający do wjazdu i pobytu na tym terytorium, zezwolenie na wjazd do innego państwa lub zezwolenie na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, dotyczy także przewoźników wykonujących regularne przewozy osób w międzynarodowym transporcie drogowym, z wyjątkiem ruchu przygranicznego.

Art. 136.

1. Przewoźnik, który drogą powietrzną, morską lub lądową przywiózł cudzoziemca do granicy, jest obowiązany niezwłocznie odwieźć go do kraju, z którego go przywiózł do granicy, a gdy jest to niemożliwe – do kraju, w którym cudzoziemcowi wystawiono dokument podróży, na podstawie którego podróżował, lub do każdego innego kraju, który zapewnia, że go przyjmie, w przypadku gdy:
 - 1) cudzoziemcowi odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) cudzoziemcowi podróżującemu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej tranzytem władze państwa docelowego lub graniczącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odmówiły wjazdu lub przewoźnik, który miał go przewieźć do tego państwa, odmówił wykonania przewozu.
2. Jeżeli okoliczności uniemożliwiają wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, przewoźnik jest obowiązany na swój koszt zapewnić inny środek transportu w celu niezwłocznego opuszczenia przez cudzoziemca terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 137.

Cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 136 ust. 1, można, w drodze decyzji:

- 1) nakazać przebywanie w określonym miejscu do czasu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zakazać opuszczania statku powietrznego lub morskiego;
- 3) nakazać opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pokładzie innego statku powietrznego lub morskiego niż ten, na którym przybył.

Art. 137a.

Jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 136 ust. 1, koszty pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do czasu opuszczenia tego terytorium ponosi przewoźnik.

Art. 138.

1. Na przewoźnika, który drogą powietrzną lub morską przywiózł do granicy cudzoziemca nieposiadającego ważnego dokumentu podróży uprawniającego do przekroczenia granicy, wymaganej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu i pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zezwolenia na wjazd do innego państwa lub zezwolenia na pobyt w innym państwie, jeżeli zezwolenia takie są wymagane, nakłada się karę administracyjną w wysokości stanowiącej równowartość od 3000 do 5000 euro za każdą przywiezioną osobę, z tym że suma kar za jednorazowy przywóz grupy osób nie może przekroczyć równowartości 500 000 euro.
2. Przepis ust. 1 dotyczy także przewoźników wykonujących regularne przewozy osób w międzynarodowym transporcie drogowym, z wyjątkiem ruchu przygranicznego.
3. Przeliczenia równowartości euro, o której mowa w ust. 1, na złote dokonuje się według średniego kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski dla tej waluty w dniu wydania decyzji o nałożeniu kary administracyjnej.

Art. 139.

1. Decyzje w sprawach, o których mowa w art. 137 ust. 1, wydaje właściwy komendant placówki Straży Granicznej i nadaje im rygor natychmiastowej wykonalności.
2. Od decyzji komendanta placówki Straży Granicznej przysługuje odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
3. Karę administracyjną, o której mowa w art. 138, na wniosek komendanta placówki Straży Granicznej, w której odmówiono cudzoziemcowi wjazdu, nakłada na przewoźnika, w drodze decyzji, wojewoda właściwy ze względu na siedzibę organu występującego z wnioskiem.

Art. 140.

1. W przypadku gdy zachowanie cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzasadnia przypuszczenie, że może on spowodować zagrożenie bezpieczeństwa w międzynarodowej komunikacji lądowej, lotniczej lub morskiej, komendant właściwej placówki Straży Granicznej, na wniosek upoważnionego przedstawiciela przewoźnika i na koszt przewoźnika, zapewnia konwój takiego cudzoziemca.
2. Koszty konwoju obejmują koszty bezpośrednio związane z przewozem, a także koszty świadczeń przysługujących konwojentom z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

Rozdział 13**Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców****Art. 141.**

1. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwany dalej „Szefem Urzędu”, jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, nadawania statusu uchodźcy, udzielania cudzoziemcom azylu, wyrażania zgody na pobyt tolerowany oraz udzielania ochrony czasowej, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych dla innych organów.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad Szefem Urzędu.

Art. 142.

1. Szef Urzędu jest powoływany przez Prezesa Rady Ministrów, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Prezes Rady Ministrów odwołuje Szefa Urzędu.
2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, na wniosek Szefa Urzędu, powołuje zastępców Szefa Urzędu, spośród osób wyłonionych w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odwołuje, na wniosek Szefa Urzędu, jego zastępców.
- 2a. Stanowisko Szefa Urzędu może zajmować osoba, która:
 - 1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
 - 2) jest obywatelem polskim;
 - 3) korzysta z pełni praw publicznych;
 - 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 5) posiada kompetencje kierownicze;
 - 6) posiada co najmniej 6-letni staż pracy, w tym co najmniej 3-letni staż pracy na stanowisku kierowniczym;
 - 7) posiada wykształcenie i wiedzę z zakresu spraw należących do właściwości Szefa Urzędu.
- 2b. Informację o naborze na stanowisko Szefa Urzędu ogłasza się przez umieszczenie ogłoszenia w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ogłoszenie powinno zawierać:
 - 1) nazwę i adres Urzędu;
 - 2) określenie stanowiska;
 - 3) wymagania związane ze stanowiskiem wynikające z przepisów prawa;
 - 4) zakres zadań wykonywanych na stanowisku;
 - 5) wskazanie wymaganych dokumentów;
 - 6) termin i miejsce składania dokumentów;
 - 7) informację o metodach i technikach naboru.
- 2c. Termin, o którym mowa w ust. 2b pkt 6, nie może być krótszy niż 10 dni od dnia opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.
- 2d. Nabór na stanowisko Szefa Urzędu przeprowadza zespół, powołany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, liczący co najmniej 3 osoby, których wiedza i doświadczenie dają rękojmię wyłonienia najlepszych kandydatów. W toku naboru ocenia się doświadczenie zawodowe kandydata, wiedzę niezbędną do wykonywania zadań na stanowisku, na które jest przeprowadzany nabór, oraz kompetencje kierownicze.
- 2e. Ocena wiedzy i kompetencji kierowniczych, o których mowa w ust. 2d, może być dokonana na zlecenie zespołu przez osobę niebędącą członkiem zespołu, która posiada odpowiednie kwalifikacje do dokonania tej oceny.

- 2f. Członek zespołu oraz osoba, o której mowa w ust. 2e, mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji dotyczących osób ubiegających się o stanowisko, uzyskanych w trakcie naboru.
- 2g. W toku naboru zespół wyłania nie więcej niż 3 kandydatów, których przedstawia ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
- 2h. Z przeprowadzonego naboru zespół sporządza protokół zawierający:
- 1) nazwę i adres Urzędu;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór, oraz liczbę kandydatów;
 - 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 3 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
 - 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
 - 5) uzasadnienie dokonanego wyboru albo powody niewyłonienia kandydata;
 - 6) skład zespołu.
- 2i. Wynik naboru ogłasza się niezwłocznie przez umieszczenie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu i Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Informacja o wyniku naboru zawiera:
- 1) nazwę i adres Urzędu;
 - 2) określenie stanowiska, na które był prowadzony nabór;
 - 3) imiona, nazwiska wybranych kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego albo informację o niewyłonieniu kandydata.
- 2j. Umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów ogłoszenia o naborze oraz o wyniku tego naboru jest bezpłatne.
- 2k. Zespół przeprowadzający nabór na stanowiska, o których mowa w ust. 2, powołuje Szef Urzędu.
- 2l. Do sposobu przeprowadzania naboru na stanowiska, o których mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio ust. 2a–2j.
3. Szef Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu do Spraw Cudzoziemców, zwanego dalej „Urzędem”, będącego urzędem administracji rządowej.
4. Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w drodze zarządzenia, nadaje Urzędowi statut określający jego organizację, kierując się zakresem zadań Szefa Urzędu oraz potrzebą zapewnienia sprawnego funkcjonowania Urzędu.
5. Szef Urzędu może wykonywać swoje zadania przy pomocy delegatur Urzędu.
6. W Urzędzie mogą być zatrudniani funkcjonariusze Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Art. 143.

1. Do zadań Szefa Urzędu należy:

- 1) wydawanie decyzji i postanowień w I instancji oraz rozpatrywanie odwołań od decyzji i zażeń na postanowienia wydane w I instancji przez inne organy w sprawach uregulowanych:
 - a) w niniejszej ustawie,

- b) w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - c) w ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin;
 - 2) wydawanie decyzji w sprawie udzielenia zezwolenia na osiedlenie się, o którym mowa w art. 15 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji;
 - 3) zapewnienie pomocy cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy, w zakresie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) organizowanie i prowadzenie szkoleń w zakresie spraw należących do kompetencji Szefa Urzędu;
 - 4a) przekazywanie właściwym organom innych państw obszaru Schengen, za pośrednictwem Komendanta Głównego Policji, informacji dotyczących podstawy prawnej i faktycznej wpisu do celów określonych w art. 25 Konwencji Wykonawczej Schengen;
 - 5) kontrola wykonywania przez wojewodów zadań określonych w ustawach wymienionych w pkt 1;
 - 5a) wykonywanie funkcji polskiego centralnego organu wizowego;
 - 6) przekazywanie organom państw członkowskich Unii Europejskiej informacji, o których mowa w art. 62 ust. 9 pkt 1 i art. 71b ust. 8;
 - 7) przekazywanie właściwym organom państw członkowskich Unii Europejskiej, na ich wniosek, informacji o pobycie cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt 16, jeżeli zamierza on na terytorium tych państw kontynuować lub uzupełnić studia, podjęte na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 7a) pełnienie funkcji krajowego punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 1931/2006, oraz przekazywanie właściwym organom państw stosujących to rozporządzenie oraz Komisji Europejskiej informacji przechowywanych w rejestrze przypadków nadużycia zasad małego ruchu granicznego oraz sankcji za nadużycie tych zasad, o którym mowa w art. 17 ust. 3 rozporządzenia nr 1931/2006;
 - 8) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych.
2. Szef Urzędu jest organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do wojewody w sprawach uregulowanych w ustawach wymienionych w ust. 1 pkt 1.

Art. 144. (uchylony).

Art. 145.

Szef Urzędu używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem orła ustalonym według wzoru godła państwowego.

Art. 146.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej może, w drodze rozporządzenia, tworzyć i znosić delegatury Urzędu, określając ich właściwość terytorialną oraz zakres działania, w

tym uprawnienia kierownika delegatury do wydawania, z upoważnienia Szefa Urzędu, decyzji administracyjnych, w przypadku uzasadnionym istotnym wzrostem liczby wniosków o nadanie statusu uchodźcy, o którym mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 14

Przepisy karne

Art. 147.

Kto zabiera w celu przywłaszczenia lub przywłaszcza sobie dokument podróży, kartę pobytu, polski dokument podróży dla cudzoziemca, tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca, polski dokument tożsamości cudzoziemca lub takiego dokumentu używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 148.

1. Kto:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiadając do tego tytułu prawnego,
- 2) na żądanie uprawnionych organów nie okazuje dokumentów i zezwoleń uprawniających go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na tym terytorium,
- 3) uchyla się od obowiązku wymiany karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca,
- 4) nie wykonuje obowiązku opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonego w decyzji o wydaleniu wydanej na podstawie art. 88 ust. 1,
- 5) nie wykonuje obowiązku zgłaszania się w określonych odstępach czasu do organu wskazanego w decyzji o wydaleniu,
- 6) opuszcza miejsce zamieszkania wyznaczone mu w decyzji o wydaleniu,
- 7) nie opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji:
 - a) o odmowie udzielenia lub cofnięciu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony,
 - b) o cofnięciu zezwolenia na osiedlenie się,
 - c) o cofnięciu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE,
 - d) o zobowiązaniu do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) nie zawiadamia o utracie karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca, w terminie, o którym mowa w art. 79 ust. 1,
- 9) nie zwraca znalezionej karty pobytu, polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca lub polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca w przypadku, gdy wydano mu nową kartę pobytu lub nowy dokument, w terminie, o którym mowa w art. 79 ust. 2,
- 10) wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego i:

- a) przebywa poza strefą przygraniczną, w ramach której posiadacz zezwolenia jest uprawniony do przemieszczania się, albo
 - b) nie opuszcza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu określonego w tym zezwoleniu
- podlega karze grzywny.
2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.
 3. Wyrok nakazowy wydany w postępowaniu nakazowym jest natychmiast wykonalny.

Rozdział 15

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 149. (pominięty).

Art. 150. (pominięty).

Art. 151. (pominięty).

Art. 152. (pominięty).

Art. 153. (pominięty).

Rozdział 16

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 154.

1. Cudzoziemcowi, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dniu wejścia w życie ustawy jest nielegalny i przebywającemu na tym terytorium nieprzerwanie co najmniej od dnia 1 stycznia 1997 r., który złoży w terminie do dnia 31 grudnia 2003 r. wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca udzieli mu tego zezwolenia, na okres 1 roku, jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego albo obciążenia dla budżetu państwa oraz nie naruszy interesu Rzeczypospolitej Polskiej, pod warunkiem że cudzoziemiec:
 - 1) wskaże lokal mieszkalny, w którym zamierza przebywać i przedstawi tytuł prawny do jego zajmowania oraz
 - 2) posiada przyrzeczenie wydania zezwolenia na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo pisemne oświadczenie pracodawcy o zamiarze zatrudnienia go lub powierzenia mu wykonywania innej pracy zarobkowej, lub pełnienia funkcji w zarządach osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą, jeżeli zezwolenie na pracę nie jest wymagane, lub
 - 3) posiada dochody lub mienie wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania i leczenia swojego i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, bez potrzeby korzystania ze wsparcia materialnego ze środków pomocy społecznej przez okres 1 roku.

2. Do ustalenia, czy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest nieprzerwany, stosuje się art. 64 ust. 6.
3. Cudzoziemcowi, który złożył wniosek o udzielenie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, oraz osobom objętym wnioskiem, wojewoda wydaje wizę pobytową na okres do zakończenia postępowania w pierwszej instancji w sprawie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony.
4. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony cudzoziemcowi, którego dane znajdują się w wykazie, wojewoda jest obowiązany zwrócić się o przekazanie informacji w zakresie niezbędnym do ustalenia, czy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego także do Prezesa Urzędu.
5. W decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony określa się termin, w którym cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Do decyzji tej stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu w sprawie zobowiązania do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
6. W przypadku gdy cudzoziemiec opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji, o której mowa w ust. 5, jego danych nie umieszcza się w wykazie, chyba że wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Art. 155.

1. Jeżeli cudzoziemiec, przebywający nielegalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, zgłosi ten fakt organowi Straży Granicznej lub Policji i opuści terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji, na podstawie której zostanie zobowiązany do opuszczenia tego terytorium, jego danych nie umieszcza się w wykazie.
2. Do wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 97 i 98.

Art. 156.

1. Karty pobytu, dokumenty, zezwolenia i wizy wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność przez okres, na jaki zostały wydane.
2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kart pobytu i dokumentów wydanych cudzoziemcowi, do którego stosuje się przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Blankiety zaproszenia, w których czas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osoby zapraszanej jest określony liczbą dni, mogą być stosowane do dnia 30 października 2003 r.
4. Zaproszenia wystawione na blankietach, o których mowa w ust. 3, zachowują ważność do dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, nie dłużej jednak niż do końca okresu ich ważności.

Art. 157.

Ileokroć w obowiązujących przepisach jest mowa o osobach posiadających kartę czasowego pobytu lub kartę stałego pobytu, należy przez to rozumieć osoby, którym udzielono odpowiednio zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się.

Art. 158.

1. Do postępowań administracyjnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy, które nie zostały zakończone do tego dnia decyzją ostateczną, stosuje się:
 - 1) w sprawach wiz, do zakończenia postępowania w drugiej instancji – przepisy dotychczasowe;
 - 2) w sprawach zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony i zezwoleń na osiedlenie się – przepisy niniejszej ustawy;
 - 3) w sprawach o zobowiązanie cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o wydalenie i w sprawach kar dla przewoźników – przepisy dotychczasowe, z zastrzeżeniem art. 138 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) w pozostałych postępowaniach – przepisy niniejszej ustawy.
2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony wydanych cudzoziemcom, w stosunku do których zachodziły okoliczności, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400, z późn. zm.¹⁹⁾).

Art. 159.

Dane cudzoziemców, zgromadzone w wykazie na podstawie dotychczasowych przepisów, przechowuje się przez okres, na jaki zostały w nim zamieszczone.

Art. 160.

1. Rejestry utworzone na podstawie ustawy, przez 3 lata od dnia wejścia w życie ustawy mogą być prowadzone w innej formie niż system teleinformatyczny.
2. Organy prowadzące rejestry, o których mowa w art. 124 pkt 1, są obowiązane do wzajemnego przekazywania danych przetwarzanych w prowadzonych przez siebie rejestrach.
3. Prezes Urzędu zapewnia prawidłowe udostępnianie danych przetwarzanych w rejestrach, o których mowa w art. 124 pkt 1.

Art. 161.

Wpisy do rejestrów prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów z dniem wejścia w życie ustawy stają się wpisami do rejestrów prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 162. (uchylony).

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1180 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 97, poz. 894, Nr 101, poz. 942 i Nr 137, poz. 1302.

Art. 163. (pominięty).**Art. 164.** (pominięty).**Art. 165.**

1. Przepisy art. 3 pkt 2, art. 32 ust. 3, art. 57 ust. 4 oraz art. 135–140 w zakresie dotyczącym przewoźników lądowych stosuje się od dnia uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.
2. Przepisy art. 27 ust. 3 i art. 51 ust. 3 i 4 tracą moc z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 166.

Tracą moc:

- 1) ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400, z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731, Nr 89, poz. 804, Nr 141, poz. 1180 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 97, poz. 894 i Nr 101, poz. 942);
- 2) ustawa z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 42, poz. 475 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253 i Nr 81, poz. 731).

Art. 167.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 2003 r., z wyjątkiem art. 50 ust. 3 i 4, art. 51 ust. 3 i art. 162, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.